

ΤΕΥΧΟΣ Α
ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΗΝ ΤΑΞΙΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΟΙ ΠΟΝΗΣΑΝΤΕΣ

Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ, Σ. ΣΑΜΑΡΑΣ, Μ. ΡΟΚΟΣ, Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΩΤΑΤΗ

ΕΠΗΥΣΗΜΕΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ

ΥΠΟ

Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ

τέως διευθυντοῦ ἑκταταξίου δημ. τμήμ. τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΖΗΚΑΚΗ

ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1936

ΣΤ
ΕΑ
936

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Δημ. Γιάννης 18449

ΤΕΥΧΟΣ Α'

ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΗΝ ΤΑΞΙΝ

*Γραμματικὴ
D. Γιάννης*

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΗΣ ΕΓΧΡΕΜΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΟΙ ΠΟΝΗΣΑΝΤΕΣ

Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ, Σ. ΣΑΜΑΡΑΣ, Μ. ΡΟΚΟΣ, Ε. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΩΤΑΤΗ

ΕΠΗΥΞΗΜΕΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ

ΥΠΟ

Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ

τέως διευθυντοῦ ἑκταταξίου δημ. τμήμ. τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς

52

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΖΗΚΑΚΗΣ

ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

1936

18449

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΥΠΟΣ ΑΘ. Α. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ
Ὁδὸς Λέκα, Στοὰ Σιμοπούλου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

---

§ 1. Ὅμιλοῦμεν καὶ γράφομεν, διὰ νὰ ἐκφράσωμεν τὰς σκέψεις ἡμῶν ὡς.

Ὁ Θεὸς εἶναι πανάγαθος.

Ἀγαπῶ τοὺς γονεῖς μου.

Τὸ ὄρος εἶναι ὑψηλόν.

Ὁ κώδων ἤχει.

« 2. Διὰ νὰ ὁμιλῶμεν καὶ νὰ γράφομεν, μεταχειρίζομεθα λέξεις ὡς

Θεὸς	} εἶναι λέξεις
πατὴρ	
βιβλίον	
κώδων	

§ 3. Αἱ λέξεις σχηματίζονται ἀπὸ γράμματα· ὡς εἰς τὴν λέξιν Θεὸς ὑπάρχουν τέσσαρα γράμματα.

ΤΥΠΟΣ ΑΘ. Α. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ
Ὁδὸς Λένα, Στοὰ Σιμοπούλου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

§ 1. Ὅμιλοῦμεν καὶ γράφομεν, διὰ νὰ ἐκφράζωμεν τὰς σκέψεις ἡμῶν ὡς.

Ὁ Θεὸς εἶναι πανάγαθος.

Ἀγαπῶ τοὺς γονεῖς μου.

Τὸ ὄρος εἶναι ὑψηλόν.

Ὁ κώδων ἤχεϊ.

« 2. Διὰ νὰ ὁμιλῶμεν καὶ νὰ γράφομεν, μεταχειρίζομεθα λέξεις ὡς

Θεὸς
πατὴρ
βιβλίον
κώδων

εἶναι λέξεις

§ 3. Αἱ λέξεις σχηματίζονται ἀπὸ γράμματα· ὡς εἰς τὴν λέξιν Θεὸς ὑπάρχουν τέσσαρα γράμματα.

εις τὴν λέξιν **πατήρ** ὑπάρχουν πέντε γράμματα.

εις τὴν λέξιν **βιβλίον** ὑπάρχουν ἑπτὰ γράμματα.

§ 4. Τὰ γράμματα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι τὰ ἑξῆς·
εἴκοσι τέσσαρα :

μικρὰ

α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, (ς),
τ, υ, φ, χ, ψ, ω,

κεφαλαῖα

Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ,
Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω,

ΣΥΛΛΑΒΑΙ

φῶς = φῶς

μῆλον = μῆ-λον

βιβλίον = βι-βλί-ον

« 5. Ὄταν προφέρωμεν τὴν λέξιν φῶς, ἀκούομεν μίαν φωνήν, φῶς. Ὄταν προφέρωμεν τὴν λέξιν μῆλον, ἀκούομεν δύο φωνάς, μῆ-λον. Ὄταν προφέρωμεν τὴν λέξιν βιβλίον, ἀκούομεν τρεῖς φωνάς, βι-βλί-ον.

Αἱ φωναὶ αὗται λέγονται **συλλαβαί**.

§ 6. Ὄταν μία λέξις γίνεται ἀπὸ μίαν συλλαβὴν, λέγεται **μονοσύλλαβος** ὡς φῶς.

§ 7. Ὄταν μία λέξις γίνεται ἀπὸ δύο συλλαβάς, λέγεται **δισύλλαβος**· ὡς μῆ-λον.

§ 8. Ὄταν μία λέξις γίνεται ἀπὸ τρεῖς συλλαβάς, λέγεται **τρिसύλλαβος**· ὡς βι-βλί-ον.

§ 9. Ὄταν μία λέξις γίνεται ἀπὸ περισσοτέρας τῶν τριῶν συλλαβῶν, λέγεται **πολυσύλλαβος**· ὡς σι-δη-ρό-δρο-μος.

§ 10. Ἡ τελευταία συλλαβὴ ἐκάστης λέξεως λέγεται **λήγουσα**.

§ 11. Ἡ πρὸ τῆς ληγούσης συλλαβὴ λέγεται **παραλήγουσα**.

§ 12. Ἡ πρὸ τῆς παραληγούσης συλλαβὴ λέγεται **προπαραλήγουσα**· ὡς

δίκαιος

δί—	προπαραλήγουσα
και—	παραλήγουσα
ος—	λήγουσα

GYMN. 1. Γράψε χωριστὰ τὸς μονοσυλλάβους, δισυλλάβους, τρισυλλάβους καὶ πολυσυλλάβους λέξεις τοῦ ἐπομένου διηγήματος.

Τὸ ἀπειθὲς ἄρνιον.

Ἡμέραν τινά, περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ποιμὴν ὠδήγει τὰ πρόβατα εἰς τὴν μάνδραν. Μικρὸν ἄρνιον κατάλευκον ἐπεθύμει μόνον μακρὰν τῶν συντρόφων του νὰ τρέξῃ εἰς τὸ δάσος. «Μὴ ἀπομακρύνου ἀπ' ἐμοῦ, ἀγαπητόν μοι ἄρνιον, εἶπε πρὸς αὐτὸ ἡ καλὴ μήτηρ, πλησίον μου εἶσαι ἀσφαλέστερον». Τὸ μικρὸν ἀνόητον δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν συμβουλήν τῆς μητρὸς καὶ εἰς τὴν καμπὴν τοῦ δρόμου, ὅτε ἄκύνων καὶ ὁ ποιμὴν δὲν ἠδύναντο νὰ ἴδωσιν αὐτό, ἐπλήθησεν τὴν τάφρον καὶ ἔφυγεν.

ΦΩΝΗΕΝΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ

§ 13. Ἀπὸ τὰ γράμματα τὰ μὲν ἑπτὰ

α, ε, η, ι, ο, υ, ω,

ἔχουν μόνα τῶν φωνῆν, διὰ τοῦτο λέγονται φωνήεντα, τὰ δὲ λοιπὰ δέκα ἑπτὰ

β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ,

δὲν ἔχουν μόνα τῶν φωνῆν, παρὰ ὅταν εὔρεθῶσι μὲ ἐν ἀπὸ τὰ ἑπτὰ φωνήεντα· διὰ τοῦτο λέγονται **σύμφωνα**.

§ 14. Ἀπὸ τὰ ἑπτὰ φωνήεντα

τὰ μὲν **ε** καὶ **ο** λέγονται **βραχέα**,

τὰ δὲ **η** καὶ **ω** λέγονται **μακρὰ**

καὶ τὰ **α, ι, υ**, λέγονται **δίχρονα**.

§ 15. Τὰ δίχρονα **α, ι, υ**, ἄλλοτε εἶναι μακρὰ καὶ ἄλλοτε βραχέα.

§ 16. Ἀπὸ τὰ δέκα ἑπτὰ σύμφωνα

τὰ μὲν **π, β, φ, — τ, δ, θ, — κ, γ, χ**, λέγονται **ἄφωνα**,

τὰ δὲ **λ, μ, ν, ρ, σ, ζ, ξ, ψ**, λέγονται **ἡμίφωνα**.

§ 17. Ἀπὸ τὰ ἑννέα ἄφωνα

τὰ μὲν **π, β, φ**, λέγονται **χειλόφωνα**.

τὰ δὲ **κ, γ, χ**, λέγονται **οὐρανισκόφωνα**.

τὰ δὲ **τ, δ, θ**, λέγονται **ὄδοντόφωνα**.

§ 18. Ἐπὶ τὰ 8 ἡμίφωνα
τὰ μὲν **λ, μ, ν, ρ**, λέγονται ὑγρά,
τὰ δὲ **ζ, ξ, ψ**, λέγονται διπλά.

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

§ 19. Πολλάκις μία συλλαβὴ περιέχει δύο φωνήεντα τὰ ὅποια ἀποτελοῦν ὁμοῦ μίαν φωνήν· εἶμαι, εἶ-μαι.

§ 20. Δύο φωνήεντα μὲ μίαν φωνήν προφερόμενα λέγονται **δίφθογγος**.

§ 21. Αἱ δίφθογγοι εἶναι αἱ ἑξῆς :

αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ου, ηυ, (α, η, ω).

ΣΗΜ. Πολλάκις δύο φωνήεντα προφέρονται χωριστά, ἐν ᾧ δύ-
νανται νὰ κάμουν δίφθογγον. Τότε ἐπάνω εἰς τὸ δεύτερον θέτομεν
δύο στιγμάς. Αἱ δύο αὗται στιγμαὶ λέγονται **διαλυτικὰ σημεῖα**, π. χ.
καταπραῦνω, εὐφυΐα.

§ 22. Ὅλαι αἱ δίφθογγοι εἶναι μακρὰι πλὴν τῆς **αι** καὶ
οι, αἱ ὅποια εἶναι βραχεῖαι, ὅταν εἶναι εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως.

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ

πόλεμος=πό-λε-μος, μαθητής—μα-θη-τής

§ 23. Όταν ἐν σύμφωνον εὐρίσκεται μεταξύ δύο φωνηέντων, συλλαβίζεται μετὰ τὸ δεύτερον φωνήεν.

μέτρον=μέ-τρον, δεσμός=δε-σμός, ἄστρον=ἄ-στρον,
ἄρτος=ἄρ-τος, ἵππος=ἵπ-πος, ἄνθρωπος=ἄν-θρω-πος.

§ 24. Όταν δύο ἢ τρία σύμφωνα εὐρίσκονται μεταξύ δύο φωνηέντων, συλλαβίζονται μετὰ τὸ ἐπόμενον φωνήεν, ἐὰν εὐρίσκονται ἐν ἀρχῇ λέξεως, ὡς δε-σμός (συ=Σμύρνη, ἄστρον (στρ-στρατιώτης). Χωρίζονται δὲ ὅταν δὲν εὐρίσκονται ἐν ἀρχῇ λέξεως, ὡς ἄρ-τος (ρτ...), ἄν-θρω-πος (νθρ...)

ἐκλέγω=ἐκ-λέγω, συνοδεύω=συν-οδεύω.

§ 25. Όταν δύο λέξεις εἶναι ἡνωμένοι εἰς μίαν (σύνθετον), εἰς τὸν συλλαβισμὸν χωρίζονται ὡς συν-οδεύω.

ΓΥΜ. 2. Ἀντίγραφον τὰ ἑξῆς, χωρίζων ἐκάστην λέξιν εἰς συλλαβὰς διὰ τοῦ σημείου —.

Τὸ ἀπειθὲς ἄρνιον (συνέχεια)

Ἡ φιλόστοργος μήτηρ προσκαλεῖ τὸ ἄρνιον, ἀλλὰ τὸ ἀπειθὲς τέκνον δὲν ὑπακούει. Ἐτρεξε διὰ μέσου τῆς κοιλάδος καὶ ἔφθασεν εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους. Αἰφνης ὄρουγαι πειναλέου λύκου κατατρομάξουσιν αὐτό. Τὸ ταλαίπωρον καὶ ἄθλιον ἄρνιον προσπαθεῖ νὰ φύγη, ἀλλὰ τὸ ἄγριον ζῆλον ἐπιπίπτει κατ' αὐτοῦ, κατασπαράσσει διὰ τῶν ὀδόντων καὶ καταβροχθίζει αὐτό.

Τὸ πάθημα τοῦ ἄρνιου διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι τὰ παιδιά διὰ νὰ εἶναι εὐτυχῆ, ὀφείλουν νὰ ὑπακούουν εἰς τοὺς γονεῖς των.

ΜΑΚΡΑΙ ΚΑΙ ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΣΥΛΛΑΒΑΙ

λέ-γο-μεν

βρά-χος

ἦ-ρος

ᾠ-ρα

§ 26. Ἡ συλλαβή, ὅταν ἔχη βραχὺ φωνῆεν **ε, ο**, ἢ βραχὺ δίχρονον **α, ι, υ** λέγεται **βραχεῖα**.

§ 27 Ἡ συλλαβή, ὅταν ἔχη μακρὸν φωνῆεν **η, ω**, ἢ μακρὸν δίχρονον **α, ι, υ** ἢ δίφθογγον, λέγεται **μακρά**.

ΓΥΜ. 3. Ἀντίγραφον τὰ ἐξῆς, θέτων ὑπὸ τὴν μακρὰν συλλαβὴν τὸ σημεῖον—ὑπὸ δὲ τὴν βραχεῖαν συλλαβὴν τὸ σημεῖον— παραλείπων τοῦτο εἰς τὰ δίχρονα ὡς βραχέως.

Μὴ πίνης ψυχρὸν ὕδωρ καὶ μὴ ἐκθέτης τὸν ἑαυτὸν σου εἰς τὸν ἀέρα ἢ τὴν βροχὴν, ὅταν εἶσαι ἰδρωμένος. Ἐὰν πράξεις τὴν ἀνοησίαν ταύτην θὰ κινδυνεύσης ν' ἀσθενήσης βαρέως. Ὅταν ἔρχησαι ἔξωθεν μὲ ὑποδήματα βρογμένα ἔκβαλε αὐτὰ ταχέως, λάβε αὐτὰς τὰς προφυλάξεις καὶ τοιουτοτρόπως θ' ἀποφύγης πολλὰς ἀσθενείας.

ΠΝΕΥΜΑΤΑ

Ἐγὼ	μαθητῆς
ὕπνος	θρανίον
ἤρως	ρόδον

§ 28. Ὅσαι λέξεις ἀρχίζουσι ἀπὸ φωνῆεν, λαμβάνουσι ἐπ' αὐτοῦ ἢ ψιλὴν ἢ δασεῖαν. Τὰ δύο ταῦτα σημεῖα ὡς λέγονται **πνεύματα**

ΣΗΜ. Εἰς τὰς διφθόγγους τὸ πνεῦμα τίθεται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος.

§ 29. Αἱ περισσότεραι λέξεις δέχονται ψιλὴν.

§ 30 Δασεῖαν δέχονται :

α') Ὅσαι λέξεις ἀρχίζουσι ἀπὸ υ ὡς ὕδωρ, ὕαλος, ὑβρίζω, κτλ.

καὶ β') Αἱ λέξεις :

Ἄγιος, ἀγνός, Ἄδης, Αἴμος, ἄλας, ἀλμυρός, ἄλμα, ἄλυσσις, ἀλώ-
νιον. ἄμαξα, ἄμαρτάνω, ἄμιλλα, ἀπαλός, ἄπαξ, ἀπλοῦς, ἄπτω, ἄρμα,
ἀρομόζω, ἀρπάζω, ἀψίς.

Ἐβραῖος, ἔδρα, εἵμαρμένη, εἰρκιή, εἴλωσις, ἕκαστος, ἐκούσιος,
Ἐλένη, Ἐλικών, ἔλιξ, ἐλύω, Ἐλλην, ἔλκος, ἔνεκα, εἶς, ἐν, ἔξ,
ἐπτά, ἑκατόν, ἑβδομάς, ἐξῆς, ἕξις, ἑορτή, ἔπομαι, ἑρμηνεύω, Ἐρμῆς,
ἔρω, ἑσπέρα, ἕτερος, ἑταῖρος, ἕτοιμος, εὐρίσκω, ἔως.

Ἡβη, ἠγοῦμαι, ἠδονή, ἠδύς, ἠλικία, ἠλιος, ἠλος, ἠμέρα, ἠμερος,
ἠμισυς, ἠνία, ἠπαρ, Ἡρα, ἠρως, ἠσυχος, Ἡφαιστος.

Ἰδρύω, ἰδρώς, ἰέραξ, ἰερός, ἰκανός, ἰκέτης, ἰμάς, ἴνα, ἴππος,
ἰλαρός, ἰστός, ἱστορία.

Ὀδός, ὄλος, ὀμαλός, ὀμηρος, ὀμοιος, ὀμοῦ, ὄμως, ὀπλή, ὄπλον,
ὄρκος, ὄρμαθός, ὄρμη, ὄρμος, ὄρος, ὄσιος, ὄτι.

Ὄρα, ὤς, ὠραῖος.

ΓΥΜ. 4. Ἀντίγραψον δις τὰς ἄνω δαδουομένας λέξεις.

Τ Ο Ν Ο Ι

καπνός

ἐκτιμῶ

μαθητής

λέγω, ἀτιμόπλοιον

γλῶσσαι

καλός

§ 31. Εἰς ἐκάστην λέξιν μίαν ἀπὸ τὰς συλλαβὰς προφέρομεν δυνατώτερα· ἐπὶ τῆς συλλαβῆς ταύτης θέτομεν ἢ ὀξεῖαν ἢ βαρεῖαν ἢ περισπωμένην. Τὰ σημεῖα ταῦτα ' '̄, ὀνομάζονται **τόνοι**.

§ 32. Ὁ τόνος τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης ἢ ἐπὶ τῆς παραληγούσης ἢ ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης.

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΗΣ

ἄνθρωπος, ποτήριον, Δημήτριος.

§ 33. Ἡ προπαραλήγουσα, ἔταν τονίζεται, δέχεται πάντοτε ὀξεῖαν.

ΓΥΜ. 5. Θές τὸν κατάλληλον τόνον εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις.

Φθινοπωρον, ἀνοιξίς, καλοκαιριον, Ἰανουαριος, Φεβρουαριος, Μαρτιος, Ἀπριλιος, Μαιος, Ἰουνιος, Ἰουλιος, Αὐγουστος, Σεπτεμβριος, Ὀκτωβριος, Νοεμβριος, Δεκεμβριος, σημερον ἔχομεν Σάββατον, μεσονυκτιον, κοιμωμεθα, αὐριον ἐρχεται πλοιαρχος, παντοτε προσευχωμεθα.

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΗΣ

σκότος	ἡμέρα
θήκη	σκόληξ
μῆλον	ώραϊον

§ 34. Ἡ παραλήγουσα, ὅταν τονίζεται, δέχεται ἢ ὀξεῖαν ἢ περισπωμένην.

1. Ὄξεῖαν δέχεται :

α'.) Ὅταν εἶναι βραχεῖα· ὡς σκότος, λόφος.

β'.) Ὅταν εἶναι μακρὰ καὶ ἀκολουθῆ ἡ λήγουσα μακρὰ· ὡς θήκη, μήτηρ.

Περισπωμένην δέχεται :

Ὅταν εἶναι μακρὰ καὶ ἀκολουθῆ βραχεῖα λήγουσα, ὡς κῆπος, δῶρον.

ΓΥΜ. 6. Θὲς τὸν κατάλληλον τόνον εἰς τὰς ἑξῆς λέξεις.

Ἡμερα, πρώτη, δευτέρα, πέμπτη, ἕκτη, ἑβδομη, ζῶον, ἀλωπηξ, χιονες, λεων, ὄρνις, ἀλεκτωρ, σχολειον, πλοιον, χελωνη ἔλαια, συκον, σφαιρα, πλουτος, μητηρ, μητερ, θειος, χειρες, γλωσσα ὠτα, παιδες, Παυλος, εἶναι ἀθφος, γενναιος, ναυτης, χηραι, γυναικες, νησος, εἶναι βραχωδης, ἦλθον ἀνδρειοι στρατιῶται.

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΛΗΓΟΥΣΗΣ

Δικαστής, καλός, πατήρ,
Θεός πανταχοῦ παρών.

§ 35. Ἡ λήγουσα, ὅταν τονίζεται, δέχεται ἢ ὀξεῖαν ἢ περισπωμένην.

ΣΗΜ. Ἡ βαρεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης μόνον, ὅταν δὲν ἀκολουθῆ σημεῖόν τι στίξεως· ὡς ἐγὼ εἶμαι καλός.—Καλὸς πατήρ.

Γενικοὶ κανόνες περὶ τονισμοῦ τῶν λέξεων.

§ 36. Ἡ βραχεῖα συλλαβή, ὅταν τονίζεται, ὀξεῖαν δέχεται.

§ 37. Ἡ προπαραλήγουσα, ὅταν τονίζεται, πάντοτε ὀξεῖαν δέχεται.

§ 38. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης ὅταν τονίζεται, ὀξεῖαν δέχεται.

§ 39. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης, ὅταν τονίζεται περισπωμένην δέχεται.

§ 40. Πᾶσα λέξις, ἢ ὅποια λήγει εἰς **ευ** καὶ **ου**, ὅταν τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, περισπωμένην δέχεται πλὴν τῆς λέξεως **ἰδού**.

§ 41. Ἡ λέξις, ἢ ὅποια ἔχει ὀξεῖαν εἰς τὴν λήγουσαν, λέγεται **ὀξύτονος**.

§ 42. Ἡ λέξις, ἢ ὅποια ἔχει ὀξεῖαν εἰς τὴν παραλήγουσαν, λέγεται **προξύτονος**.

§ 43. Ἡ λέξις, ἢ ὅποια ἔχει ὀξεῖαν εἰς τὴν προπαραλήγουσαν, λέγεται **προπροξύτονος**.

§ 44. Ἡ λέξις, ἢ ὅποια ἔχει περισπωμένην εἰς τὴν λήγουσαν, λέγεται **περισπωμένη**.

§ 45. Ἡ λέξις, ἢ ὅποια ἔχει περισπωμένην εἰς τὴν παραλήγουσαν, λέγεται **προπερισπωμένη**.

ΣΗΜ. Αἱ ἔξῃς 10 λέξεις, ὀ, ἦ, οἶ. αἶ, ἐν. εἰς, ἐκ, (ἐξ), ὡς, εἰ, καί, οὔ, αἶ ὅποια δὲν ἔχουν τόνον, λέγονται ἄτονοι.

ΓΥΜ. 7. Ἀντίγραφον τὰ ἐξῆς καὶ θές τὸν κατάλληλον τόνον καὶ πνεῦμα.

Φοβος, οικος, βασιλευ, γραματευ, ιερειυ, σχολειον, σωματα, ταροδον του κηπου.—Φοβου τον Θεον.—Ιδου το δωρον του νεου ειουσ.—Αι κακαι συνάναστροφαι φθειρουσι ηθη χρηστα—Ο αεργος δεν πρεπει να τρωγη.—Μη φοβεισθε παιδες το ψυχρον υδωρ.—Καθ' εκαστην πρωϊαν πλυνετε την κεφαλην δια ψυχρου καὶ καθαρου ὕδατος. Οταν παιζηται, οταν εργαζησθε, οταν τρεχητε, εξερχεται ιδρωσ εκ του δερματος. ο οποιος σχημαιζει στρωμα ακαθαρσιας. Τον ακαθαρτον πανταχου και παντοτε αποστρεφονται ολοι. Πρεπει λοιπον να εισθε καθαροι και εις το σωμα καὶ εις τα ενδυματα.

ΕΚΘΛΙΨΙΣ ΚΑΙ ΚΡΑΣΙΣ

Κατ' ἔτος, (κατὰ ἔτος),—καθ' ἑβδομάδα (κατὰ ἑβδομάδα)—ὑπ' αὐτοῦ (ὑπὸ αὐτοῦ)—ὑφ' ἡμῶν (ὑπὸ ἡμῶν).

§ 46. Πολλαι λέξεις αι ὁποῖαι λήγουν εις βραχὺ φωνῆεν, ἀποβάλλουν πολλάκις τὸ βραχὺ τοῦτο φωνῆεν, ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν. Ἡ ἀποβολὴ αὕτη λέγεται **ἐκθλιψις**.

§ 47. Σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶναι ἡ **ἀπόστροφος**, ἡ ὁποία τίθεται ἄνω τοῦ ἀποβληθέντος φωνήεντος.

§ 48. Ὅταν πρὸ τοῦ ἀποβληθέντος φωνήεντος ὑπάρχη **κ, π, τ**, ἡ δὲ ἐπομένη λέξις δασύνεται, τότε τὸ μὲν **κ** γίνεται **χ** τὸ δὲ **π** γίνεται **φ** καὶ τὸ **τ** γίνεται **θ**. ὡς

ὑφ' ἡμῶν (ὑπὸ ἡμῶν)—καθ' ἡμέραν (κατὰ ἡμέραν).

ΓΥΜ. 8. Νὰ γίνη ἔκθλιψις εἰς τὰς ἐπομένας λέξεις.

Ἄλλὰ ἡμεῖς, παρὰ αὐτοῦ, κοτὰ ὄνομα, ἀντὶ ὄσων. διὰ ἔμοῦ, εἶτε ἔλθης, εἶτε ὄχι, δὲν μὲ ἐνδιαφέρει, ἀπὸ ἡμῶν. ἅμα ἦλθον, κάλιστα ἔχω, κατὰ ὄλον τὸν βίον, ἐπὶ ἄπειρον, ἀπ' ἀρχῆς.

ΓΥΜ. 9. Ἐναπλήρωσον τὸ ἐκθλιβὲν φωνῆεν τῶν ἐπομένων λέξεων :

Μετ' ἔμοῦ, ἀντ' ἐκείνου, καθ' ἑαυτόν, παρ' ὀλίγον, καθ' ἐκάστην ἀφ' οὗ, ἀφ' ἡμῶν, καθ' ἑξαμηνίαν, τοῦθ' ὄπερ, ἀλλ' ἐγώ, μάλιστα ἐγώ, δὲν μ' ἀγαπᾷ, ἀφ' ἧς στιγμῆς, κατ' εὐχὴν, ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' ἐκεῖ.

τοῦλάχιστον (τὸ ἐλάχιστον)—τάγαθὰ τὰ ἀγαθὰ).

§ 49. Ἐνίοτε τὸ τελικὸν φωνῆεν λέξεῶν τινων δὲν ἀποβάλλεται, ἀλλὰ συγχωνεύεται μετὰ τοῦ ἀρκτηικοῦ φωνήεντος τῆς ἐπομένης εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ εἰς μίαν δίφθογγον καὶ οὕτως αἱ δύο λέξεις κάμνουν μίαν.

Ἡ συγχώνευσις αὕτη λέγεται **κράσις**. Τὸ δὲ σημεῖον αὐτῆς εἶναι ἡ **κορωνίς**.

ΚΛΙΤΑΙ ΚΑΙ ΑΚΛΙΤΟΙ ΛΕΞΕΙΣ

Ἄς διδάσκαλος διδάσκει πάντοτε τὸν παῖδα καλῶς.

Οἱ διδάσκαλοι διδάσκουσι πάντοτε τοὺς παῖδας καλῶς.

Ἐπὸ τῶν διδασκάλων διδάσκονται πάντοτε οἱ παῖδες καλῶς.

§ 50. Ἐκ τῶν λέξεων ἄλλαι μὲν μεταβάλλονται ὡς διδάσκαλος, διδάσκει παῖδα.

ἄλλαι δὲ δὲν μεταβάλλονται ὡς καλῶς, πάντοτε.

§ 51. Αἱ μεταβαλλόμεναι λέξεις λέγονται **κλιταί**, αἱ δὲ ἀμετάβλητοι λέγονται **ἄκλιτοι**.

ΑΚΛΙΤΟΙ ΛΕΞΕΙΣ

α.) ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

§ 52. Αἱ λέξεις ἐν, εἰς, ἐκ (ἐξ), σύν, πρός, πρό, ἀνά, κατά, διά, μετὰ (μέ), παρὰ, ἀντί, ἐπί, περί, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ λέγονται **προθέσεις**, διότι τίθενται πρὸ ἄλλων λέξεων ὡς

ἐξ ἤ λ θ ο ν εἰς περίπατον

ΣΗΜ. Ὡς προθέσεις λαμβάνονται καὶ αἱ ἐξῆς: ἄνευ, ἄχρι, μέχρι, χωρὶς, ἔνεκα (ἐνεκεν), πλήν.

ΓΥΜΝ. 10. Ἀντίγραψον τρεῖς καὶ ἀποστήθισον τὰς προθέσεις.

§ 53. Αἱ προθέσεις εὐρίσκονται ἢ ἠνωμένοι μετ' ἄλλας λέξεις καὶ τότε αἱ τοιαῦται λέξεις λέγονται **σύνθετοι** ἢ κεχωρισμένοι· ὡς μεταβαίνω, προβάλλω, μετὰ τοῦ πατρός, πρὸς τὸν πατέρα.

συνπίπτω	(συν-πίπτω),	συγκρίνω	(σύν-κρίνω).
ἐμβάλλω	(ἐν-βάλλω),	συγχωρῶ	(σύν-χωρῶ).
ἐμμένω	(ἐν μένω),	σύλλογος	(σύν-λόγος).
		συρροή	(σύν-ροή).

§ 54. Εἰς τὰς συνθέτους λέξεις τὸ ν τῶν προθέσεων ἐν καὶ **σύν**, ὅταν εὐρεθῇ

πρὸ τοῦ π, β, φ, γίνεται μ.

πρὸ τοῦ κ, γ, χ, γίνεται γ.

πρὸ τοῦ λ, μ, ρ, γίνεται ὅμοιον μετὰ αὐτὰ.

ΣΗΜ. Τὸ ν τῆς ἐν πρὸ τοῦ ρ μένει ἀμετάβλητον ὡς ἐνρίνον.

ΓΥΜ, 11. Χώρισον τὰς ἐξῆς συνθέτους λέξεις εἰς τὰ μέρη των.

Κατατρέχω, διαγράφω, ἐννοῶ, προσέρχομαι, προέρχομαι, ἐμβάλλω, συγκαίρω, καταδίκη, ἀποστρέφομαι, ἀποθήκη, συμπλέκω, ἐπιδέχομαι.

συμβουλή, ἀμφιβάλλω, παρέχω, ὑπακούω, διηλθον, περιορίζω, ὑπομένω, συλλέγω, ἀντιγράφω, συμμαθητής, συγκαλῶ, συγγράφω, ἐμπεριέχω, ἐγκαταλείπω, ἀντεπεξέρχομαι, συζῶ, συστέλλομαι.

ΓΥΜ. 12. Νὰ συντεθῆ ἑκάστη πρόθεσις μετὰ τῆς ἐπομένης αὐτῆ λέξεως.

Παρά-χωρῶ, ἐν-βαπτίζω, ἐν-μένω, ἐν-βάπτω, ἐκ-θέτω, εἰς-ἔρχομαι, ἐκ-δρίζω, σὺν-τρέχω, σὺν-πλοκή, σὺν-βοηθός, σὺν-καλύπτω, διὰ-λόγος, μετὰ-κινῶ, παρὰ-δέξινω. ἀντι-ἦλιος, ἀπὸ-ἴσταμαι, κατὰ-ἴσταμαι, ὑπὲρ-ἔχω.

β') ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Ὁ Θεὸς ὑπάρχει πανταχοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐργάζεται πάντοτε.

Ὁ Θεὸς κρίνει δικαίως.

Ἐμελέτησα πολλάκις.

§ 55. Αἱ λέξεις πανταχοῦ, πάντοτε, δικαίως, πολλάκις, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζουσι τὸ ρῆμα λέγονται **ἐπιρρήματα**.

§ 56. Τὰ ἐπιρρήματα σημαίνουν :

α') **τόπον**, καὶ λέγονται **τοπικά**· τοιαῦτα εἶναι :

ποῦ ; πανταχοῦ, οὐδαμοῦ, περίξ, ἐκεῖ, κάτω, ἄνω, ἔσω, ἔξω, ἐν-τός, ἐκτός, πλησίον, μακρὰν, πέραν, πόθεν. ἐντεῦθεν, ἐκεῖθεν, ἔσωθεν, ἔξωθεν, ἔμπροσθεν, ὀπισθεν, κάτωθεν, κτλ.

β') **χρόνον** καὶ λέγονται **χρονικά**· τοιαῦτα εἶναι :

πότε ; ποτέ, τώρα, (νῦν) σήμερον, αὔριον, χθές, πέρυσι, πάντοτε, (ἀεί), εὐθύς, ἔπειτα, ὕστερον, πρῖν, πρόην, ἄμα, ἔκτοτε, ἔως, κτλ.

γ') **τρόπον** καὶ λέγονται **τροπικά**· τοιαῦτα εἶναι :

πῶς ; καλῶς, εὐγενῶς, ταχαίως, ναί, οὕτως, τοιουτοτρόπως, βεβαίως, ἴσως, δῆθεν, σωρηδόν, Ἑλληνιστί, κτλ.

δ') **ποσὸν** καὶ λέγονται **ποσότητος σημαντικά**.

τοιαῦτα εἶναι :

πόσον; ποσάκις, ἄπαξ, δίς, τρίς, τετράκις, πολλάκις, πολύ, ὄλον, πάνυ, σφόδρα, λίαν κτλ.

ΓΥΜ. 13. Ἀντίγραψε τὸν ἑξῆς μῦθον καὶ σημείωσε τὴν σημασίαν ἐκαστοῦ ἐπίρρημα.

Λαγῶδς συνελήφθη ποτὲ ὑπὸ ἀετοῦ· ἐνῶ δὲ οὗτος ἐκράτει ἰσχυρῶς αὐτὸν διὰ τῶν σκληρῶν ὀνύχων του, στρουθὸς διερχόμενος ἐκεῖθεν εἶπεν ἐμπαικτικῶς εἰς τὸν λαγῶν· «Λαγῶέ, τί ἔκαμες τοὺς πόδας σου; Τοῦτο δὲ ἐπανάλαβε πολλάκις. Αἴφνης ὅμως διέρχεται ἄνωθεν ἰέραξ τις, ὃ ὁποῖος ἤκουσε τυχαίως τὴν φωνὴν τοῦ πτηνοῦ, εὐθὺς ἐπέπεσον ὀρμητικῶς κατ' αὐτοῦ καὶ ἀνήραπεν αὐτό. Τότε ἐκδικούμενος ὁ λαγῶδς ἀπήντησεν· «Στρουθέ, τί ἔκαμες τὰς πτέρυγὰς σου;»

γ.) ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Σμύρνη εἶναι πόλεις.

Δὲν ἤλθον εἰς τὸ σχολεῖον, διότι ἡμῖν ἀσθενής.

Τὸ μὲν καλὸν ἀγαπῶσι πάντες, τὸ δὲ κακὸν ἀποστρέφονται.

§ 57. Αἱ λέξεις (καί, διότι, μέν, δέ,) αἱ ὁποῖαι συνδέουσιν λέξιν μὲ ἄλλην λέξιν ἢ πρότασιν μὲ ἄλλην πρότασιν, λέγονται **σύνδεσμοι**.

ΓΥΜΝ. 14. Ἀντίγραψε τοὺς ἑξῆς συνηθεσιτέρους, συνδέσμους· καί, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ, μέν, δέ, ἀλλά, ὅμως, καίτοι, ἐν ᾧ, ἄν, καί, ἦ, εἴτε-εἴτε, ἐάν, ἄν, ὅτε, ὁπότε, ὅταν, ὁπόταν, ἀφ' οὗ, πρὶν, ἕως, ἅμα, λοιπόν, ἄρα, ὥστε, ὅθεν, διότι, ἐπειδή, ἵνα, νά, διὰ νά, ὅμως, μήπως, ὅτι.

δ.) ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

§ 58. Αἱ λέξεις ᾧ, ᾧ, ἄχ, πωπώ, ἀλλοίμονον, οἴμοι, φεῦ, οὐαί, αἶ, εὔγε, ἄ, εὐοί, λέγονται **ἐπιφωνήματα**.

ΚΛΙΤΑΙ ΛΕΞΕΙΣ

Ὄνόματα οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα.

Ὁ Γεώργιος εἶναι φρόνιμος.

Ὁ Λέων εἶναι ἰσχυρός.

Ὁ πίναξ εἶναι μέλας.

§ 59. Αἱ λέξεις (Γεώργιος, λέων, πίναξ), μετὰ τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν τὰ πρόσωπα, τὰ ζῶα, καὶ τὰ πράγματα, λέγονται ὀνόματα **οὐσιαστικά**.

§ 60. Αἱ λέξεις (φρόνιμος, ἰσχυρός, μέλας), αἱ ὁποῖαι σημαίνουν τὴν ποιότητα τῶν οὐσιαστικῶν, λέγονται ὀνόματα **ἐπίθετα**.

GYMN. 15. Ἀντίγραψε τὰ ἑξῆς οὐσιαστικά :

Ἰωάννης, Δημήτριος, Περικλῆς, Ἑλένη, Ἀθηνᾶ, Αἰκατερίνη, Ἀριστείδης, Ξανθίππη, πατήρ, μήτηρ, γυνή, παιδίον, μαθήτρια, ἀηδών, χελιδών, ἀλέκτωρ, περιστέρα, γαλῆ, ἵππος, κύων, μῦς, μέλισσα, ἀράχνη, μυῖα, ἀκρίς, κρίνον, ἴον, μήκων, βελόνη, γραφίς, σφυρίον, μάχαιρα, χεῖρ, ποῦς, δάκτυλος, σιαγών, πῖλος, χιτῶν, ὑπόδημα, ἐπενδύτης, περικνημῖς, ἥλιος, σελήνη, ἀστήρ, ἀστραπή, βροντή, βροχή, χιτῶν, χάλαζα, πλοῦτος, κολακεία, σοφία, ἀρετή, κυνήγιον.

GYMN. 16. Ἀντίγραψε τὰ ἑξῆς ἐπίθετα :

Καλός, κακός, γενναῖος, δειλός, μικρός, μέγας, χαμηλός, ὑψηλός, ἀληθής, ψευδής, φρόνιμος, ἄτακτος, ἐλαφρός, βαρῦς, εὐτυχής, δυστυχής, ἀθῶος, ἔνοχος, στρογγυλός, τετράγωνος, γλυκύς, πικρός, εὐχάριστος, δυσάρεστος, θερμός, ψυχρός, λευκός, μέλας, κενός, πλήρης, στερεός, ὑγρός, ὠφέλιμος, βλαβερός, χρήσιμος, δίκαιος, ἀδίκος, οἰκονόμος, ἄσωτος, φιλάργυρος, σπάνιος, συνήθης, λεπτός, ἰσχνός.

GYMN. 17. Γράψε τὰ ἑξῆς ὀνόματα καὶ χώρισε τὰ οὐσιαστικά ἀπὸ τὰ ἐπίθετα.

Τράπεζα, κλίνη, λύχνος, ἐρυθρός, φωτεινός, σιδηροῦς, μελάνη,

τετράδιον, πονηρός, εὐδαίμων, Θεμιστοκλῆς, θύρα, φιλόπονος, κεφαλή, κορμός, ἰσχυρός, ὀδόντες, χεῖλη, ὄρθιος, εὐτακτος, βιβλίον, ἥρεμος, εἰκόν, ἄγριος, σχολεῖον, παιήρ, παχύς, πόδες, βαθεῖα, ταξίδιον, ἄχρηστος.

§ 61. Τὰ εὐσιακτικά, μὲ τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν ἐν μόνῳ πρόσωπον ἢ πράγμα ὀρισμένου εἴδους ὀνομάζονται κύρια· ὡς

Δημήτριος, Εὐρώπη, Ὀλυμπος, Ἀθηναί, Δούναβης κτλ.

Πάντα δὲ τὰ ἄλλα ὀνομάζονται **προσηγορικά**.

GYMN. 18, Γράψε δέκα ὀνόματα ἀνδρῶν, δέκα γυναικῶν, πέντε πόλεων, τρία ὀρέων, τρία ποταμῶν, τρία χωρῶν καὶ τρία θαλασσῶν.

§ 62. Τὰ κύρια ὀνόματα ἔχουν τὸ ἀρκτικόν γράμμα καὶ φαλαῖον,

GYMN. 19, Γράψε ὀκτὼ πράγματα ξύλινα, πέντε σιδηρᾶ, δύο χάλκινα, δύο ἀργυρᾶ, δύο χρυσᾶ, δύο χάρτινα, δύο δερμάτινα, καὶ δύο ὑάλινα.

ΓΕΝΗ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

§ 63. Ὅσα ὀνόματα λαμβάνουν ἔμπροσθεν τὴν λέξιν ὄν εἶναι **γένους ἀρσενικοῦ**· ὡς ὁ πατήρ, ὁ ἀνὴρ, κτλ.

§ 64. Ὅσα ὀνόματα λαμβάνουν ἔμπροσθεν τὴν λέξιν ἡ εἶναι **γένους θηλυκοῦ**· ὡς ἡ μήτηρ, ἡ γυνὴ κτλ.

§ 65. Ὅσα ὀνόματα λαμβάνουν ἔμπροσθεν τὴν λέξιν τὸ εἶναι **οὐδετέρου γένους**· ὡς τὸ μῆλον, τὸ παιδίον κτλ.

§ 66. Τὰ γένη τῶν ὀνομάτων εἶναι τρία: **ἀρσενικόν, θηλυκόν καὶ οὐδέτερον**.

§ 67. Ἐκαστον εὐσιαστικὸν ἔχει ὀρισμένον γένος ὡς ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνὴ κτλ. Τὰ ἐπίθετα ὁμοῦς ἔχουν τρία γένη· ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ κολόν.

§ 68. Αἱ λέξεις ὄ, ἡ, τὸ λέγονται ἄρθρα.

GYMN. 20. Χώρισε τὰ ἑξῆς ὀνόματα κατὰ τρία γένη, θέτων ἔμπροσθεν αὐτῶν τὸ κατάλληλον ἄρθρον.

Πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, κόρη, ἀδελφός, γυνή, ἀδελφή, τέκτων, παῖς, παιδίον, ἀνεψιός, πάππος, μάμμη, θεῖος, θεία, τετραδίον, ποταμός, βελόνη, κύων, πτηνόν, ζῶον, πρόβατον, γαλή, ἡπεριστερά, Γαλλία, Βερολίνον, Λονδίνον, Ἀλεξάνδρεια, ἔλαια, πίναξ, θρανίον, ἔδρα, σπόγγος, τοῖχος, τεῖχος, θύρα, κιμωλία αἴθουσα, παράθυρον, ἀναρτήριον, πῖλος, ἔνδυμα.

ΑΡΙΘΜΟΣ

ἄνθρωπος (εἷς)

ἄνθρωποι (πολλοί),

περιστερά (μία)

περιστεραὶ (πολλαί)

δένδρον (ἓ)

δένδρα (πολλά)

§ 69. Ὅταν τὸ ὄνομα φανερώνη ἔν μόνον πρόσωπον, ζῶον, ἢ πρᾶγμα, εἶναι ἐνικουῦ ἀριθμοῦ· ὅταν δὲ φανερώνη πολλά, εἶναι ἀριθμοῦ πληθυντικουῦ.

§ 70. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο: ἐνικός καὶ πληθυντικός.

GYMN. 21. Γράψε τὰ ἑξῆς ὀνόματα χωριστὰ τὰ εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν καὶ χωριστὰ τὰ εἰς πληθυντικόν.

Ἡ ὥρα, ἡ κάμηλος, τὸ μῆλον, οἱ λύκοι, ἡ θάλασσα, τὰ ποτήρια, τὰ κοχλιάρια, ἡ μάχαιρα, τὰ ὄπλα, ἡ καλύβη, οἱ στρατιῶται, τὸ δωμάτιον, αἱ μητέρες, ἡ ἀγορά, τὰ πτηνά, οἱ λέοντες, τὸ ἀνάκτορον, ἡ ἱστορία, ἡ νῆσος, τὰ μέτρα, τὰ γράμματα, ὁ ἱερεὺς, οἱ ἱερεῖς, ἡ ἀλώπηξ, οἱ γίγαντες, οἱ ὀδόντες, τὰ χεῖλη, τὸ τεῖχος, οἱ τοῖχοι, ὁ λίθος, οἱ πίνακες, ἡ πλάξ, τὰ ἐνδύματα, αἱ χῆνες, ἡ γλῶσσα, τὰ σώματα, τὸ κάλυμμα, οἱ γέροντες, οἱ βασιλεῖς, τὸ γράμμα, ἡ χιών, ἡ βροχή, αἱ σφραγίδες, τὰ ἔρπετά.

ΠΤΩΣΙΣ, ΘΕΜΑ, ΚΑΤΑΛΗΞΙΣ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ

Ἐνικός.

θάλλει ὁ κῆπ-ος.

εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ κήπ-ου

μένω ἐν τῷ κήπ-ῳ

ἐπότισα τὸν κῆπ-ον

πόσον θάλλεις, ὦ κῆπ-ε

Πληθυντικός.

θάλλουν οἱ κῆποι

εἰσῆλθον ἐντὸς τῶν κήπ-ων

μένω ἐν τοῖς κήπ-οις

ἐπότισα τοὺς κήπ-ους

πόσον θάλλετε, ὦ κῆπ-οι

[1]

[2]

[3]

[4]

[5]

§ 71. Τὰ ὀνόματα εἰς ἕκαστον ἀριθμὸν λαμβάνουν πέντε διαφόρους μορφὰς ἢ τύπους. Οἱ τύποι αὗτοι ὀνομάζονται πτώσεις καὶ εἶναι αἱ ἑξῆς :

Ὀνομαστική (1), Γενική (2), Δοτική (3), Αἰτιατική (4), Κλητική (5).

§ 72. Κατὰ τὴν κλίσειν των τὰ ὀνόματα μεταβάλλουν μόνον τὰ τελευταῖα γράμματα ὡς

κῆπ-ος, κήπ-ου, κήπ-ῳ, κῆπ-ον, κῆπ-ε κτλ.

Τὸ ἀμετάβλητον μέρος τοῦ ὀνόματος κατὰ τὴν κλίσειν λέγεται **θέμα**, τὸ δὲ μεταβαλλόμενον λέγεται **κατάληξις**. τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται **χαρακτήρ** ὡς

κῆπος

κῆπ=θέμα

ος=κατάληξις

π=χαρακτήρ.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ	ἡ	τὸ
Γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ
Δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ
Αἶτ.	τὸν	τὴν	τὸ
Κλητ.	ὦ	ὦ	ὦ

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	αἱ	τά
Γεν.	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτ.	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αἶτ.	τούς	τάς	τά
Κλητ.	ὦ	ὦ	ὦ

ΣΗΜ. Ὡς ἄρθρον ἐν τῇ κλητικῇ εἶναι τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ.

ΓΥΜΝ. 22. Ἀντίγραψε τρεῖς τὰ ἄρθρα.

ΓΥΜΝ. 23. Θέσ τὸ κατάλληλον ἄρθρον ἀντὶ τῆς —

μέλη—ἄνθρωπίνου σώματος εἶναι—κεφαλῇ, κορμὸς καὶ—ἄκρα—
 μέρη—κεφαλῆς, εἶναι—μέτωπον,—ὄφθαλμοί,—ὄφρυες, βλέφαρα, —
 ρίς,—παρειαί—στόμα,—ὄτα,—χείλη,—σιαγῶν καὶ—κόμη—. Εἰς τὸ
 στόμα διακρίνομεν—χείλη,—ὀδόντας,—οὐλα,—γλῶσσαν,—οὐρανίσκον,
 —κορμὸς ἐνοῦται μετὰ—κεφαλῆς διὰ — λαιμοῦ καὶ περιλαμβάνει —
 ὦμος,—στῆθος,—κοιλίαν καὶ ράχην— ἄκρα διαιροῦνται εἰς ἄνω καὶ
 κάτω ἄκρα—ἄνω ἄκρα εἶναι—ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ χεῖρ· κάτω ἄκρα
 εἶναι—δεξιὸς καὶ ἀριστερὸς ποῦς.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

§ 73. Αἱ κλίσεις τῶν ὀνομάτων εἶναι τρεῖς: **πρώτη, δευτέρα καὶ τρίτη**· ὥστε τὰ ὀνόματα διαιροῦνται εἰς **πρωτόκλιτα, δευτερόκλιτα καὶ τριτόκλιτα**.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

Ὅνόματα ἀρσενικά.

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὅνομ.	ὁ	ταμί-ας	Ἄτρείδης	μαθητῆς	κρεοπώλης
Γεν.	τοῦ	ταμί-ου	Ἄτρείδ-ου	μαθητοῦ	κρεοπώλου
Δοτ.	τῶ	ταμί-α	Ἄτρείδ-η	μαθητῆ	κρεοπώλη
Αἰτ.	τὸν	ταμί-αν	Ἄτρείδ-ην	μαθητὴν	κρεοπώλην
Κλητ.	ὦ	ταμί-α	Ἄτρείδ-η	μαθητὰ	κρεοπῶλα

Πληθυντικός ἀριθμὸς.

Ὅνομ.	οἱ	ταμί-αι	Ἄτρεῖδαι	μαθηταί	κρεοπῶλαι
Γεν.	τῶν	ταμί-ων	Ἄτρεῖδ-ων	μαθητῶν	κρεοπῶλῶν
Δοτ.	τοῖς	ταμί-αις	Ἄτρεῖδ-αις	μαθηταῖς	κρεοπῶλαις
Αἰτ.	τούς	ταμί-ας	Ἄτρεῖδ-ας	μαθητάς	κρεοπῶλας
Κλητ.	ὦ	ταμί-αι	Ἄτρεῖδ-αι	μαθηταί	κρεοπῶλαι

Ὅνομ. ὁ Ἄτρείδης κλητ. ὦ Ἄτρεῖδ-η

Ὅνομ. ὁ κρεοπώλης κλητ. ὦ κρεοπῶλα

§ 74. Ἐκ τῶν εἰς **ης** ὀνομάτων, ὅσα λήγουσιν εἰς **της**, ἀρχης, μέτρης, πώλης, ὄνης, λάτρης, καὶ τὰ εἰς **ης** ἔθνικά, σχηματίζουσι τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ εἰς **α**, βραχύ, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς **η** ὡς διευθυντής, ὦ διευθυντά· ὁ ἱεράρχης, ὦ ἱεράρχα, ὁ γεωμέτρης, ὦ γεωμέτρα, ὁ κρεοπώλης, ὦ κρεοπῶλα· ὁ τελώνης, ὦ τελῶνα· ὁ Πέρσης, ὦ Πέρσα· ὁ Ὀλυμπιονίκης, ὦ Ὀλυμπιονίκη.

Ἐνικός ἀριθ. ὁ Ἀριστείδης· πληθ. ἀριθ. . . . .

Ἐνικός ἀριθ. . . . . πληθ. ἀριθ. αἱ Ἀθῆναι.

§ 76. Τὰ κύρια ὀνόματα κλίνονται μόνον εἰς τὸν ἀριθμὸν εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκονται.

ΓΥΜΝ. 24. Κλῖνε τὰ ἑξῆς ὀνόματα:

Ὁ νεανίας, Ἡρακλείδης, ὁ δικαστής, ὁ κλέπτης, ὁ Ἄλκιβιάδης, ὁ χαρτοπώλης, ὁ τραπέζιτης, ὁ λοχίας, αἱ Κυδωνίαι, ὁ τελόνης.

ΓΥΜΝ. 25. Γράψε τὴν κλητικὴν τοῦ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑξῆς ὀνομάτων.

Ὁ στρατιώτης, ὁ ὀλυμπιονίκης, ὁ Δημητριάδης, ὁ ψεύστης, ὁ τεχνίτης, ὁ βιβλιοπώλης, ὁ εἰδωλολάτρης, ὁ Μικρασιάτης, ὁ δεσπότης, (κλητ. ἑνικοῦ ὃ δέσποτα), ὁ ἀμαξηλάτης, ὁ δεσμώτης, ὁ ἐργάτης, ὁ ὀπλίτης, ὁ γυμνασιάρχης, ὁ κυβερνήτης.

Ὁνόματα θηλυτά.

Ἑνικὸς ἀριθμὸς.

Ὄνομ.	ἡ	χαρὰ	τραπέζ-α	γλῶσσα	δασιῦα
Γεν.	τῆς	χαρᾶς	τραπέζ-ης.	γλώσσης	δασιείας
Δοτ.	τῆ	χαρ-ᾶ	τραπέζ-η	γλώσση	δασιεῖα
Αἰτ.	τὴν	χαρ-άν	τραπέζ-αν	γλῶσσαν	δασιεῖαν
Κλητ.	ὃ	χαρ-ὰ	τραπέζ-α	γλῶσσα	δασιεῖα

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ὄνομ.	αἱ	χαρ-αἱ	τραπέζ-αι	γλῶσσαι	δασιεῖαι
Γεν.	τῶν	χαρ-ῶν	τραπέζ-ων	γλωσσῶν	δασιεῶν
Δοτ.	ταῖς	χαρ-αῖς	τραπέζ-αις	γλώσσαις	δασιεῖαις
Αἰτ.	τάς	χαρ-ὰς	τραπέζ-ας	γλώσσας	δασιείας
Κλητ.	ὃ	χαρ-αἱ	τραπέζ-αι	γλῶσσαι	δασιεῖαι

Ἑνικὸς ἀριθμὸς.

Ὄνομ.	ἡ	φων-ῆ	νίκη	ῥαία	χώρα
Γεν.	τῆς	φων-ῆς	νίκης	ῥαίας	χώρας
Δοτ.	τῆ	φων-ῆ	νίκη	ῥαία	χώρα
Αἰτ.	τὴν	φων-ῆν	νικην	ῥαίαν	χώραν
Κλητ.	ὃ	φων-ῆ	νίκη	ῥαία	χώρα

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ὄνομ.	αἱ	φων-αἱ	νικαι	ῥαῖαι	χώραι
Γεν.	τῶν	φων-ῶν	νικῶν	ῥαίων	χωρῶν
Δοτ.	ταῖς	φων-αῖς	νικαῖς	ῥαίαις	χώραις
Αἰτ.	τάς	φων-ὰς	νिकास	ῥαίας	χώρας
Κλητ.	ὃ	φων-αἱ	νικαι	ῥαῖαι	χώραι

ἡ τράπεζα	τῆς τραπέζης	τῇ τραπέζῃ
ἡ χαρὰ	τῆς χαρᾶς	τῇ χαρᾷ
ἡ θεία	τῆς θείας	τῇ θεία

§ 76 Ὅσα θηλυκὰ ὀνόματα λήγουσιν εἰς **α** καὶ ἔχουν πρὸ αὐτοῦ σύμφωνον πλὴν τοῦ **ρ** τρέπουν αὐτὸ εἰς **η** ἐν τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. Ὅσα δὲ πρὸ τοῦ **α** ἔχουν **φωνῆεν** ἢ **ρ**-φυλάττουν αὐτὸ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις.

GYMN. 26. Γράψε τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑξῆς ὀνομάτων :

Ἡ πείνα, ἡ μέλισσα, ἡ θύρα, ἡ ρίζα, ἡ παιδεία, ἡ δίαιτα, ἡ θύελλα, ἡ ὄξεια, ἡ γέφυρα, ἡ θάλασσα, ἡ σημαία, ἡ δόξα, ἡ ὥρα, ἡ φάλαινα, ἡ ἔχιδνα, ἡ ἔλαια, ἡ νῆσσα,

§ 77 Τὸ **α** τῆς ὀνομαστικῆς τῶν πρωτοκλίτων ἄλλα μὲν τὸ ἔχουν βραχύ, ἄλλα δὲ μακρόν.

Ἐχουν τὸ **α** τῆς ὀνομαστικῆς βραχὺ τὰ ἑξῆς :

α'.) Ὅσα θηλυκὰ ἐπίθετα ἔχουν ἀρσενικόν, τὸ ὁποῖον δὲν λήγει εἰς **ος**· π. χ. γλυκεῖα (γλυκὺς).

β'.) Ὅσα τρέπουν τὸ **α** εἰς **η** εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν· π. χ. ἡ γλῶσσα, τῆς γλώσσης, τῇ γλώσσῃ.

γ'.) Πάντα τὰ προπαροξύτονα π. χ. ἡ ἀλήθεια.

δ'.) Καὶ τὰ ἑξῆς 11.: μοῖρα, πείρα, σφαιρα, πρῶρα, στείρα, σπεῖρα, γραῖα, γαῖα, μαῖα, μυῖα, σφῦρα.

Πάντα τὰ ἄλλα ἔχουν τὸ **α** μακρόν.

GYMN. 27. Θὲς τὸν κατάλληλον τόνον εἰς τὰς ἑξῆς λέξεις.

Ἡ μουσα, ἡ βασιλεια, ἡ πειρα, ἡ πηρα, ἡ λαυρα, ἡ νεολαια, ἡ ἀγια, ἡ θεια, ἡ μοιρα, ἡ ταχεια ἀμαξοστοιχια, ἡ ἀναγκαια μαια, ἡ ἀναπηδωσα σφαιρα, ἡ εὐθεια προκυμαια, ἡ πεινωσα μυια, ἡ βαρεια καὶ ὀξεια εἶναι τόνου.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

§ 78. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει ὀνόματα ἄρσενικά οὐσιαστικά λήγοντα εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν εἰς ας ἢ εἰς ης καὶ θηλυκὰ λήγοντα εἰς α ἢ εἰς η. Οὐδέτερα δὲν ἔχει.

§ 79 Αἱ καταλήξεις τῶν πρωτοκλίτων εἶναι αἱ ἑξῆς :

Ἄρσενικῶν

Θηλυκῶν

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

ας ης

α η

ου ου

ας ἡ ης ης

α η

α ἦ η η

αν ην

αν ην

α η ἦ α

α η

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

αι

αι

ων

ων

αις

αις

ας

ας

αι

αι

GYMN. 28. Ἀντίγραψε δις τὰς καταλήξεις τῶν πρωτοκλίτων.

§ 80. Ἡ κατάληξις ας τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι μακρά· ὡς τὰς χώρας, τοὺς ναύτας, ὃ Αἰνείας.

§ 81. Ἡ αἰτιατικὴ καὶ ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τονίζεται ὅπως ἡ ὀνομαστικὴ· ὡς

ἡ γλῶσσα, τὴν γλῶσσαν, ὦ γλῶσσα—ἡ ὦραία, τὴν ὦραίαν, ὦ ὦραία.

§ 82. Ὄταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά, ἡ πρὸ παραλήγουσα δὲν τονίζεται· ὡς

θάλασσα, θαλάσσης, θαλάσση.

§ 83. Τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης,

εἰς μὲν τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν δεῦνονται εἰς
δὲ τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν περισπῶνται· ὡς

ἡ χαρά, τῆς χαρᾶς, τῇ χαρᾷ, τὴν χαράν, ᾧ χαρά.

αἱ φωναί, τῶν φωνῶν, ταῖς φωναῖς, τὰς φωνάς, ᾧ φωναί.

§ 84. Τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ δέχονται περισπωμένην· ὡς ὁ πολίτης, τῶν πολιτῶν, ἡ τράπεζα, τῶν τραπεζῶν, ἐξαιροῦνται τὰ θηλυκὰ ἐπίθετα τῶν ὁποίων τὸ ἀρσενικὸν λήγει εἰς ος δικαία, δικαίων, ἀγία, ἀγίων.

GYMN. 29. Κλίνε τὰ ἐξῆς ὀνόματα :

Ἡ σκιά, ἡ ἀστεία, ἡ θάλασσα, ἡ μοῦσα, ἡ νίκη, ἡ ἀξίνη, ἡ ὄξεϊα, ἡ αἰσχύνη, ἡ σχολή, ἡ ζύμη, ἡ λύπη, ἡ βλάβη, ἡ Σμύρνη, αἱ Ἀθῆναι, ἡ κακὴ συνήθεια, ἡ γενναία ψυχὴ, ἡ κυματίζουσα σημαία, ἡ στερεὰ γέφυρα.

GYMN. 30. Θές τὸν κατάλληλον τόνον εἰς τὰ ἐξῆς :

Οἱ μαθηταὶ δια τῆς ἐπιμελείας καὶ δια τῆς καλῆς ἐν τῇ σχολῇ διαγωγῆς προβιβαζοῦνται.—Μετὰ τὴν ἀστραπὴν καὶ βροντὴν πιπτεῖ συνηθῶς ραγδαία βροχὴ.—Οἱ τεχνίται κατασκευάζουσιν τὰς ὥραιας σφαιρας.—Οἱ μαργαρίται εὐρισκονται ἐν τῇ θαλάσῃ.—Ἐν τῇ γεωμετρίᾳ διδασκομεθα περὶ τῶν εὐθειῶν καὶ καμπυλῶν γραμμῶν.—Αἱ ἐπιστημαὶ εἶναι τροφαὶ τῆς ψυχῆς.—Οἱ μαθηταὶ τῆς δημοτικῆς σχολῆς διδασκονται τὴν μητρικὴν γλῶσσαν.

ΣΥΝΑΙΡΕΣΙΣ

γαλῆ (γαλέ·α)

ἀγαπῶ (ἀγαπά·ω)

§ 85. Ἡ συγχώνευσις δύο φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ εἰς μίαν δίφθογγον λέγεται **συναίρεσις**.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ

§ 86. Ὄνόματά τινα πρωτόκλιτα, τὰ ἑποῖα ἔχουν χαρακτηριστῆρα α, ε, ο, συναιρουῦν αὐτὸν μετὰ τοῦ φωνήεντος τῆς καταλήξεως. Τὰ τοιαῦτα λέγονται **συνηρημένα πρωτόκλιτα**.

Ἑνικός ἀριθμὸς

	(γαλέα)	(ἀργυρέα)	(διπλόη)	(Ἑρμέας)	
Ὄνομ.	ἡ	γαλή	ἀργυρεᾶ	διπλῆ	ὁ Ἑρμῆς
Γεν.	τῆς	γαλής	ἀργυρεᾶς	διπλῆς	τοῦ Ἑρμοῦ
Δοτ.	τῇ	γαλή	ἀργυρεᾶ	διπλῇ	τῷ Ἑρμῇ
Αἰτ.	τὴν	γαλήν	ἀργυρεᾶν	διπλῆν	τὸν Ἑρμῆν
Κλητ.	ὦ	γαλή	ἀργυρεᾶ	διπλῆ	ὦ Ἑρμῆ

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	γαλαῖ	ἀργυρεαῖ	διπλαῖ
Γεν.	τῶν	γαλῶν	ἀργυρεῶν	διπλῶν
Δοτ.	ταῖς	γαλαῖς	ἀργυρεαῖς	διπλαῖς
Αἰτιατ.	τάς	γαλάς	ἀργυρεᾶς	διπλαῶς
Κλητ.	ὦ	γαλαῖ	ἀργυρεαῖ	διπλαῖ

§ 87. Ἡ **συνηρημένη λήγουσα**, ἔταν **τονίζεται**, δέχεται **περιοπωμένην** ὡς

γῆ (γέα) τὰς ἀργυρεᾶς (ἀργυρέας).

GYMN 31. Κλίνει τὰ ἐξῆς ὀνόματα :

Ἡ συκῆ, ἡ πορφυρεᾶ, ὁ Ἀπελλῆς, ἡ Ναυσικᾶ, ἡ γῆ (πληθ. αἰ γαῖαι), ἡ λεοντή, ἡ σιδηρεᾶ, ἡ μυᾶ, ἡ θεᾶ Ἀθηναῖα, ἡ χρυσοῦ φιάλη, ἡ ἀπλή γραμμῆ, ἡ κυανῆ θάλασσα, ἡ ἀνθοῦσα ἀμυγδαλῆ.

GYMN. 32. Θές τὸν κατάλληλον τόνον εἰς τὰ ἐξῆς :

Ἡ γῆ εἶναι στρογγυλή. Ὁ Ἡρακλῆς ἔφερε λεοντην. Τὴν Ἀθηναίαν ἔλατρευον οἱ ἀρχαῖοι ὡς θεαν τῆς σοφίας. Προτιμῶμεν τὰς σιδηρεᾶς κλινὰς τῶν ξυλινῶν. Αἱ χρυσαὶ φιαλαὶ εἶναι προτιμωτέρας τῶν ἀργυρῶν. Αἱ σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ εἶναι διπλαῖ.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

*Ονόματα ἀρσενικά.

*Ενικός ἀριθμός

*Ονομ.	ὁ	ἄνθρωπος	κῆπος	ἀδελφός
Γεν.	τοῦ	ἄνθρώπου	κήπου	ἀδελφοῦ
Δοτ.	τῷ	ἄνθρώπῳ	κήπῳ	ἀδελφῷ
Αἰτ.	τόν	ἄνθρωπον	κήπον	ἀδελφόν
Κλητ.	ὦ	ἄνθρωπε	κήπε	ἀδελφὲ

Πληθυντικός ἀριθμός.

*Ονομ.	οἱ	ἄνθρωποι	κῆποι	ἀδελφοί
Γεν.	τῶν	ἄνθρώπων	κήπων	ἀδελφῶν
Δοτ.	τοῖς	ἄνθρώποις	κήποις	ἀδελφοῖς
Αἰτ.	τούς	ἄνθρώπους	κήπους	ἀδελφοὺς
Κλητ.	ὦ	ἄνθρωποι	κῆποι	ἀδελφοί

*Ονόματα θηλυκά.

*Ενικός ἀριθμός

*Ονομ.	ἡ	κάμηλος	νόσος	ὁδός
Γεν.	τῆς	καμήλου	νόσου	ὁδοῦ
Δοτ.	τῇ	καμήλῳ	νόσῳ	ὁδῷ
Αἰτ.	τήν	κάμηλον	νόσον	ὁδόν
Κλητ.	ὦ	κάμηλε	νόσε	ὁδὲ

Πληθυντικός ἀριθμός.

*Ονομ.	αἱ	κάμηλοι	νόσοι	ὁδοί
Γεν.	τῶν	καμήλων	νόσων	ὁδῶν
Δοτ.	ταῖς	καμήλοις	νόσοις	ὁδοῖς
Αἰτ.	τάς	καμήλους	νόσους	ὁδοὺς
Κλητ.	ὦ	κάμηλοι	νόσοι	ὁδοί

*Ονόματα οὐδέτερα.

*Ενικός ἀριθμός.

*Ονομ.	τὸ	πρόβατον	ὠραῖον	πτηνόν
Γεν.	τοῦ	προβάτου	ὠραίου	πτηνοῦ
Δοτ.	τῷ	προβάτῳ	ὠραίῳ	πτηνῷ
Αἰτ.	τὸ	πρόβατον	ὠραῖον	πτηνόν
Κλητ.	ὦ	πρόβατον	ὠραῖον	πτηνόν

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄνομ.	τὰ	πρόβατ-α	ῥοαῖα	πιτηνά
Γεν.	τῶν	προβάτ-ων	ῥοαίων	πιτηνῶν
Δοτ.	τοῖς	προβάτ-οις	ῥοαίοις	πιτηνοῖς
Αἰτ.	τὰ	πρόβατ-α	ῥοαῖα	πιτηνά
Κλητ.	ῶ	πρόβατ-α	ῥοαῖα	πιτηνά

§ 88. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ λήγοντα εἰς **ος** καὶ οὐδέτερα εἰς **ον**.

§ 89. Αἱ καταλήξεις τῶν δευτεροκλίτων εἶναι αἱ ἑξῆς :

Ἐνικός ἀριθμός.

	Ἄρσενικῶν	θηλυκῶν	Οὐδετέρων
Ὄνομ.	ος	ος	ον
Γεν.	ου	ου	ου
Δοτ.	φ	φ	φ
Αἰτ.	ον	ον	ον
Κλητ.	ε	ε	ον

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄνομ.	οἱ	οἱ	α
Γεν.	ων	ων	ων
Δοτ.	οις	οις	οις
Αἰτ.	ους	ους	α
Κλητ.	οι	οι	α

GYMN. 33. Ἀντίγραψε τρεῖς τὰς καταλήξεις τῶν δευτεροκλίτων.

§ 90. Ὅσα δευτερόκλιτα ὀνόματα τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν εἰς μὲν τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν ὀξύνονται, εἰς δὲ τὴν γενικὴν δοτικὴν περισπῶνται ὡς

ὁ ἀδελφός, τοῦ ἀδελφοῦ, τῷ ἀδελφῷ, τὸν ἀδελφόν, ῶ ἀδελφέ.

§ 91. Ἡ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ κλητικὴ τῶν οὐδετέρων εἶναι ὁμοίαι· ὡς

Ὄνομ.	τὸ πρόβατον,	αἰτ.	τὸ πρόβατον,	κλητ.	ῶ πρόβατον
Ὄνομ.	τὰ πιτηνά,	αἰτ.	τὰ πιτηνά.	κλητ	ῶ πιτηνά.

§ 92. Ἡ κατάληξις α τῶν οὐδετέρων εἶναι βραχεῖα ὡς

τὰ ὠραῖα δῶρα

ΓΥΜΝ. 34. Κλίνε τὰ ἐξῆς ὀνόματα.

Ὁ ἥλιος, ὁ δοῦλος, ὁ οὐρανός, ἡ δίφθογγος, ἡ ράβδος, ἡ νῆσος, τὸ πρόσωπον, τὸ ζῶον, τὸ φυτόν, ὁ πῖλος, ἡ σύζυγος, τὸ φύλλον, ὁ Νικόλαος, ὁ Κωνσταντῖνος, ἡ ἡπειρος, τὸ σῦκον.

Ἡ εὐμορφος χώρα, ὁ δίκαιος Ἀριστείδης, ὁ φιλόπονος ἐργάτης, ἡ ἀγρία ἄρκτος, τὸ εὐάερον σχολεῖον, ἡ εὐτακτος μαθήτρια, ὁ ἐπουράνιος Θεός, τὸ ξύλινον πλοῖον, ἡ λεπτή ἄμμος.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ

§ 93. Καὶ εἰς τὴν δευτέραν κλίσειν ὑπάρχουν ὀνόματά τινὰ τὰ ὁποῖα συναῖρουσιν τὴν χαρακτῆρα μὲ τὸ φωνῆεν τῆς καταλήξεως. Τὰ τοιαῦτα λέγονται **συνηρημένα δευτερόκλιτα**.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς.

	(χρῦσεος)	(εὐπλοος)	(ὀστέον)	(εὐχρουν)
Ὄνομ.	ὁ χρυσοῦς	εὐπλοος	τὸ ὀστοῦν	εὐχρουν
Γεν.	τοῦ χρυσοῦ	εὐπλου	τοῦ ὀστοῦ	εὐχρουν
Δοτ.	τῷ χρυσοῦ	εὐπλω	τῷ ὀστίῳ	εὐχρω
Αἰτ.	τὸν χρυσοῦν	εὐπλουν	τὸ ὀστοῦν	εὐχρουν

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

Ὄνομ.	οἱ χρυσοῖ	εὐπλοι	τὰ ὀστιά	εὐχροα
Γεν.	τῶν χρυσῶν	εὐπλων	τῶν ὀστίων	εὐχρων
Δοτ.	τοῖς χρυσοῖς	εὐπλοῖς	τοῖς ὀστοῖς	εὐχροῖς
Αἰτ.	τούς χρυσοῦς	εὐπλους	τὰ ὀστιά	εὐχροα

§ 96. Τὰ παροξύτονα ἔχουν τὴν δίφθογγον **οι** καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν βραχεῖαν, ὡς εὔνοι (εὔνο-οι), εὔπλοι (εὔπλο-οι).

§ 97. Τὸ **οα** τῶν παροξυτόνων οὐδετέρων εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μένει ἀσυναίρετον, ὡς εὔχρο **α**, εὔνο **α**, εὔπλο **α**, κτλ.

GYMN. 36. Κλίνει τὰ ἑξῆς ὀνόματα.

Ἅργυροῦς, ὁ νοῦς, ὁ κατάπλους, τὸ εὔνουν, ἡ χαλκόχρους φυλή, ἡ εὔχρους ἐνδυμασία, ὁ καλλίχρους παταμός, τὸ διπλοῦν ῥόδον.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

Ἑνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ	στατήρ	ἡ	ῥοῖς	τὸ	σῶμα
Γεν.	τοῦ	στατήρ-ος	τῆς	ῥοῖθ-ος	τοῦ	σώματ-ος
Δοτ.	τῷ	στατήρ-ι	τῇ	ῥοῖθ-ι	τῷ	σώμα-τι
Αἰτ.	τὸν	στατήρ-α	τὴν	ῥοῖθ-α	τὸ	σῶμα
Κλητ.	ὦ	στατήρ	ὦ	ῥοῖς	ὦ	σῶμα

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	στατήρ-ες	αἱ	ῥοῖθ-ες	τὰ	σώματα
Γεν.	τῶν	στατήρ-ων	τῶν	ῥοῖθ-ων	τῶν	σωμάτ-ων
Δοτ.	τοῖς	στατήρ-σι	τοῖς	ῥοῖσι(ν)	τοῖς	σώμα-σι
Αἰτ.	τούς	στατήρ-ας	τάς	ῥοῖθ-ας	τὰ	σώματ-α
Κλητ.	ὦ	στατήρ-ες	ὦ	ῥοῖθ-ες	ὦ	σώματ-α

§ 98. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικά, θηλυκὰ καὶ οὐδέτερα, τὰ ὅποια ἔχουν εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις συνήθως μίαν συλλαβὴν περισσότερον τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς καὶ λέγονται διὰ τοῦτο **περιττοσύλλαβα**.

§ 99. Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν γενικὴν, ἐὰν ἀφαιρέσωμεν τὴν κατάληξιν **ος** ὡς

κλητήρος, θέμα κλητήρ—ἐλπίδος, θέμα ἐλπίδ.

§ Αἱ κατάληξεις τῶν τριτοκλίτων εἶναι αἱ ἑξῆς:

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

ᾠνομ.	— ἦ ς	—
Γεν.	ος	ος
Δοτ.	ι	ι
Αἰτ.	α ἦ ν	—
Κλητ.	— ης	—

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

ᾠνομ.	ες	α
Γεν.	ων	ων
Δοτ.	σι [ν]	σι[ν]
Αἰτ.	ας	α
Κλητ.	ες	α

ΓΥΜΝ. 37. Γράψε τρίς τὰς καταλήξεις τῶν τριτοκλίτων.

§ 100. Αἱ καταλήξεις **ι, α, ας, καὶ σι** τῆς τρίτης κλίσεως εἶναι βραχεῖαι· ὡς στατῆρ-ι, στατῆρ-α, στατῆρ-ας, στατῆρ-σι.

§ 101. Ἡ δοτικὴ πληθυντικὴ τῶν τριτοκλίτων, ὅταν εὑρεθῆ ἢ πρὸ φωνήεντος, λαμβάνει ἐν **ν** ὅπερ λέγεται **εὐφωνικόν**· ὡς Τὰ τέκνα ὑπακοὴν τοῖς γονεῦσιν ὀφείλουσι.

§ 102. Ὁ χαρακτήρ τῶν τριτοκλίτων εἶναι ἢ σύμφωνον ἢ φωνῆεν· ὡς πατρίδ-ος, ἰχθύ-ος κτλ. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰ τριτόκλιτα διαιροῦνται εἰς **συμφωνόληκτα** καὶ εἰς **φωνήεν-τόληκτα**.

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

	(θ μυρμηκ)	(θ κωνωπ)	(θ μᾶστιγ)	(θ σάλπιγγ)	
ᾠνομ.	ὁ	μύρμηξ	κώνωψ	ἦ μᾶστιξ	σάλπιγξ
Γεν.	τοῦ	μύρμηκος	κώνωπος	τῆς μᾶστιγος	σάλπιγγος
Δοτ.	τῷ	μύρμηκι	κώνωπι	τῇ μᾶστιγι	σάλπιγγι
Αἰτ.	τὸν	μύρμηκα	κώνωπα	τὴν μᾶστιγα	σάλπιγγα
Κλητ.	ὄ	μύρμηξ	κώνωψ	ὄ μᾶστιξ	σάλπιγξ

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	μύρμηκες	κώνωπες	αἱ	μάστιγες	σάλπιγγες
Γεν.	τῶν	μυρμήκων	κωνώπων	τῶν	μαστιγῶν	σαλπίγγων
Δοτ.	τοῖς	μύρμηξι	κώνωψι	ταῖς	μάστιξι	σάλπιγξι
Αἰτ.	τοὺς	μύρμηκας	κώνωπας	τὰς	μάστιγας	σάλπιγγας
Κλητ.	ὧ	μύρμηκες	κώνωπες	ὧ	μάστιγες	σάλπιγγες

§ 103. Τὸ οὐρανισκόφωνον (κ, γ, χ), μὲ τὸ σ γίνεται ξ·
 ὡς μύρμηκ-σι, = μύρμηξι, μάστιγ-σι = μάστιξι, διώρουχ-σι =
 διώρουξι· τὸ χειλόφωνον (π, β, φ,) μὲ τὸ σ γίνεται ψ ὡς κώ-
 νωπ-σι = κώνωψι, Ἄραβ-σι = Ἄραψι κτλ.

GYMN. 38. Κλίνει τὰ ἑξῆς ὀνόματα.

Ὁ κῆρυξ, ὁ φοῖνιξ, ἡ ἀλώπηξ (γεν. ἀλώπεκος), ὁ ὀμήλιξ, ὁ ἱέραξ,
 ὁ θώραξ, ἡ κλιμαξ, ὁ τέτιξ, ἡ πτέρυξ, ἡ φόρμιγξ, ἡ φάλαγξ, ὁ λάρυγξ,
 ὁ ὄνουξ, (γεν. ὄνουχος), ἡ διώρυξ (γεν. τῆς διώρυγος), ὁ Αἰθίοψ, ὁ
 Κύκλωψ, ἡ λαῖλαψ, ὁ Ἄραψ, (γεν. Ἄραβος), ὁ μύωψ.

GYMN. 39. Γράψε τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἑνικοῦ πληθυντικοῦ τῶν
 ἑξῆς ὀνομάτων.

Ὁ πίναξ, ὁ ἄνθραξ, ἡ πέριδιξ, ὁ ἄρπαξ, ὁ βόστρυξ, ὁ φύλαξ, ὁ
 φάρυγξ, ὁ βάμβαξ, ὁ κόλαξ, ὁ Κέκρυψ, ὁ μάλωψ, ὁ χάραξ, ἡ σάλπιγξ,
 ὁ χάλυψ, ὁ μύωψ, ὁ Ἄραψ.

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ὁ	κλητῆρ	ῥήτωρ	σωλῆν	ποιμῆν
Γεν.	τοῦ	κλητῆρος	ῥήτορος	σωλῆνος	ποιμένος
Δοτ.	τῷ	κλητῆρι	ῥήτορι	σωλῆνι	ποιμένι
Αἰτ.	τὸν	κλητῆρα	ῥήτορα	σωλῆνα	ποιμένα
Κλητ.	ὧ	κλητῆρ	ῥήτορ	σωλῆν	ποιμῆν

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	κλητῆρες	ῥήτορες	σωλῆνες	ποιμένες
Γεν.	τῶν	κλητῆρων	ῥητόρων	σωλῆνων	ποιμένων
Δοτ.	τοῖς	κλητῆρσι	ῥήτορσι	σωλῆσι	ποιμέσι
Αἰτ.	τοὺς	κλητῆρας	ῥήτορας	σωλῆνας	ποιμένας
Κλητ.	ὧ	κλητῆρες	ῥήτορες	σωλῆνες	ποιμένες

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

	(θ. ἀκτιν.)	(θ. ἀγών)	(θ. σωφρον)	(θ. σωφρον)
Ὄνομ.	ἡ ἀκτίς	ὁ ἀγὼν	σώφρων	τὸ σῶφρον
Γεν.	τῆς ἀκτίνος	τοῦ ἀγῶνος	σώφρονος	τοῦ σώφρονος
Δοτ.	τῇ ἀκτίνι	τῷ ἀγῶνι	σώφροني	τῷ σώφροني
Αἰτ.	τὴν ἀκτίνα	τὸν ἀγῶνα	σώφρονα	τὸ σῶφρον
Κλητ.	ῶ ἀκτίς	ῶ ἀγὼν	σώφρων	ῶ σῶφρον

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	αἱ ἀκτίνες	οἱ ἀγῶνες	σώφρονες	τὰ σῶφρονα
Γεν.	τῶν ἀκτίνων	τῶν ἀγῶνων	σωφρόνων	τῶν σωφρόνων
Δοτ.	ταῖς ἀκτίσι	τοῖς ἀγῶσι	σώφροσι	τοῖς σώφροσι
Αἰτ.	τὰς ἀκτίνας	τούς ἀγῶνας	σώφρονας	τὰ σῶφρονα
Κλητ.	ῶ ἀκτίνες	ῶ ἀγῶνες	σώφρονες	ῶ σῶφρονα

§ 104. Τὸ **ν** πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται ὡς σωλῆν-σι, σω-
λῆσι, ποιμέν-σι=ποιμέσι.

§ 105. Τὰ εἰς **ισ** γεν. **ινος** ὀνόματα ἔχουν τὸ **ι** τῆς
παραληγουσῆς μακρόν, ὡς ἀκτίνος (ἀκτίς,) Σαλαμῖνος, (Σα-
λαμίς).

GYMN. 40. Κλίνε τὰ ἐξῆς ὀνόματα :

Ὁ νιπτήρ, ὁ χαρακτήρ, ὁ ζωστήρ, ὁ σωτήρ, (κλητ. ῶ σῶτιερ, ὁ
μάρτυς, (γεν. μάρτυρος, δοτ. μάρτυσι), ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ πράκτωρ, ὁ
Ἔκτωρ, ὁ πυρήν, ὁ Ἑλλήν, ἡ σειρήν, ἡ Τροϊζήν, ὁ λιμήν, ὁ αὐχὴν,
ὁ ἄρρην, (κλητ. ῶ ἄρρεν), ὁ δελφίς, ἡ Σαλαμίς, ὠν γεν. ὠγος, ὁ χει-
μών, ὁ λειμών, ὁ ἀμπελών, ὁ ἔλαιών, ὁ κώδων, ὁ Ποσειδῶν, (κλητ.
ῶ Πόσειδον), ὁ Μαραθῶν, ὁ χιτῶν, ὁ αἰών, ὁ πῶγων, ὁ Ἀπόλλων,
(κλητ. ῶ Ἀπολλον), ὠν γεν. ὠνος, ὁ γείτων, ὁ τέκτων, ὁ βραχίον, ὁ
εὐδαίμων, (κλητ. ῶ εὐδαιμον), ὁ πνεύμων, ὁ ἄξων, ὁ Μακεδῶν, ὁ κα-
νών, ἡ χιών, ἡ σιαγών, ὁ κηδεμών ὁ μεῖζον, τὸ μεῖζον.

GYMN, 41. Τρέψε εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν τὰ ὀνόματα τῶν
ἐξῆς προτάσεων.

Ὁ κλητήρ εἶναι ὄργανον τῆς Ἀστυνομίας.—Ἡ ἐνδυμασία τοῦ
αὐτοκράτορος εἶναι πολύτιμος.—Ἡ διάμετρος τοῦ κύκλου εἶναι διπλα-
σία τῆς ἀκτίνος.—Ἡ ἀηδὼν εἶναι πτηνὸν ᾠδικόν, ἡ δὲ χελιδὼν ἀπο-
δημητικόν. Ἡ γεμὼν τῆς ἀγέλης εἶναι ὁ ποιμήν.—Ἡ νοήμων σύ-

Ξυγος τοῦ γείτονος εἶναι φιλόστοργος.—Ὁ ναύτης κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς μὲν τὸν λιμένα εἶναι ἀμέριμος, ἐν δὲ τῷ ὠκεανῷ ἄγρυπνος σωτὴρ τοῦ πλοίου.—Ὁ μύρμηξ εἶναι ζῶον φιλόπονον.—Ὁ λάρυγξ εἶναι ὄμοιος μὲ σωλήνα.

Ἑνικὸς ἀριθμὸς

(θ. θερμοτητ.)

(θ. σανιδ.)

(θ. ἔριδ.)

(θ. λαμπάδ.)

Ὄνομ. ἡ θερότης	σανίς	ἔρις	λαμπάς
Γεν. τῆς θερότητος	σανίδος	ἔριδος	λαμπάδος
Δοτ. τῇ θερότητι	σανίδι	ἔριδι	λαμπάδι
Αἰτ. τὴν θερότητα	σανίδα	ἔριδαν (ἔριν)	λαμπάδα
Κλητ. ὦ θερότης	σανίς	ἔρις	λαμπάς

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ. αἱ θερότητες	σανίδες	ἔριδες	λαμπάδες
Γεν. τῶν θεροτιήτων	σανίδων	ἔριδων	λαμπάδων
Δοτ. ταῖς θερότησι	σανίσι	ἔρισι	λαμπάσι
Αἰτ. τὰς θερότητας	σανίδας	ἔριδας	λαμπάδας
Κλητ. ὦ θερότητες	σανίδες	ἔριδες	λαμπάδες

Ἑν. ἀριθμὸς (θ. πραγμ.)—Τὸ πράγμα, τοῦ πράγματος, τῷ πράγματι, τὸ πράγμα, ὦ πράγμα.

Πληθ. ἀριθμὸς.—Τὰ πράγματα, τῶν πραγμάτων, τοῖς πράγμασι, τὰ πράγματα, ὦ πράγματα.

§ 106. Ὁδοντόφωνον (τ, δ, θ,) πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται ὡς

ὄρνιθ-σι—ὄρνισι, πατριδ-σι,—πατρίσι, λαμπάδ-σι—λαμπάσι.

Κλίνει τὰ ἐξῆς ὀνόματα :

Ἡ νεότης, ἡ ἐσθὴς (γεν. ἐσθητός), ἡ πατρίς, ἡ ἐφημερίς, ἡ ἐλπίς, ἡ φροντίς, ἡ σφραγίς (σφραγιδος), ἡ χάρις, ὁ Πάρις, ὁ φιλόπατρις, ἡ ἐβδομάς, ἡ κοιλιάς, τὸ κλίμα, τὸ κῦμα, ὁ τάπηξ, ὁ ἰδρῶξ γεν. ἰδρωτός), ὁ γέλωξ, ὁ εἴλωξ, ἡ κνημὶς (κνημῖδος), ἡ εὐελπις, ἡ κηλὶς (κηλῖδος), ὁ λέβηξ, τὸ ἀμάρτημα.

Ἐνικός ἀριθμός

	(θ. ἀδαμάντ.)	(θ. γεροντ.)	(θ. γραφοντ.)	(κ. καθήκοντ.)
Ὄνομ.	ὁ ἀδάμας	γέρων	γράφων	τὸ καθήκον
Γεν.	τοῦ ἀδάμαντος	γέροντος	γράφοντος	τοῦ καθήκοντος
Δοτ.	τῷ ἀδάμαντι	γέροντι	γράφοντι	τῷ καθήκοντι
Αἰτ.	τὸν ἀδάμαντα	γέροντα	γράφοντα	τὸ καθήκον
Κλητ.	ὦ ἀδάμας	γέρων	γράφων	ὦ καθήκον

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	οἱ ἀδάμαντες	γέροντες	γράφοντες	τὰ καθήκοντα
Γεν.	τῶν ἀδαμάντων	γερόντων	γραφόντων	τῶν καθηκόντων
Δοτ.	τοῖς ἀδάμασι	γέρουσι	γράφουσι	τοῖς καθήκουσι
Αἰτ.	τούς ἀδάμαντας	γέροντας	γράφοντας	τὰ καθήκοντα
Κλητ.	ὦ ἀδάμαντες	γέροντες	γράφοντες	ὦ καθήκοντα

ΓΥΜΝ. 42. Κλῖνε τὰ ἐξῆς ὀνόματα :

Ὁ ἐλέφας, ὁ γίγας, ὁ Κάλχας, ὁ θεράπων, ὁ λέων, ὁ ἀναγινώσκων, ὁ λέων, ὁ προσδιορίζων, τὸ φωνάζων παιδίον.

Ἐνικός ἀριθμός

	(θ. ποιουντ.)	(θ. μελετῶντ.)	(θ. τιμωρηθέντ.)
Ὄνομ.	ὁ ποιῶν	μελετῶν	τιμωρηθεῖς
Γεν.	τοῦ ποιούντος	μελετῶντος	τιμωρηθέντος
Δοτ.	τῷ ποιούντι	μελετῶντι	τιμωρηθέντι
Αἰτ.	τὸν ποιούντα	μελετῶντα	τιμωρηθέντα
Κλητ.	ὦ ποιῶν	μελετῶν	τιμωρηθεῖς

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	οἱ ποιῶντες	μελετῶντες	τιμωρηθέντες
Γεν.	τῶν ποιούντων	μελετώντων	τιμωρηθέντων
Δοτ.	τοῖς ποιούσι	μελετώσι	τιμωρηθεῖσι
Αἰτ.	τούς ποιούντας	μελετώντας	τιμωρηθέντας
Κλητ.	ὦ ποιῶντες	μελετώντες	τιμωρηθέντες

§ 107. Τὸ **ντ** πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἐκτείνεται (τὸ **ο** εἰς **ου**, τὸ **ε** εἰς **ει** καὶ τὸ **α** εἰς **α'** ὡς

γέρουσι ἀντὶ γέροντ-σι, τιμωρηθεῖσιν ἀντὶ τιμωρηθέντ-σιν,
ἀνδριᾶσιν ἀντὶ ἀνδριάσιν.

GYMN. 43. Γράψε τὴν δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων:

ἽΟ διώκων, ὁ ἀνδριάς, ὁ δράκων, ὁ φθονῶν, ὁ πεινῶν, ὁ ἀδικηθεὶς νεανίας, τὸ μικρὸν φωνῆεν (δ. πλ. φωνήσει), ὁ κυβερνῶν ναύτης, ὁ συλληφθεὶς ληστής, ὁ στίλβων ἀδάμας, τὸ θρεπτικὸν κρέας, ὁ τιμηθεὶς ἀθλητής.

GYMN. 44. Τρέψε εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν τὰ ὀνόματα τῶν ἐξῆς προσώπων:

ἽΟ ὄνου τοῦ λέοντος εἶναι γαμπός.—ἽΟ στίλβων ἀδάμας εἶναι πολυτιμότερος τοῦ χρυσοῦ.—ἽΟ λιμὴν εἶναι καταφύγιον τοῦ ἐν θαλάσῃ κινδυνεύοντος ναύτου. Τὸν μὲν φιλόπατριν ἀγαπῶσι πάντες, τὸν δὲ προδότην ἀποστρέφονται.—ἽΟ μαθητὴς ὁ προσέχων ἐν τῷ μαθήματι, ὁ μελετῶν καὶ γράφων τακτικῶς καὶ ἀλανθάστως τὸ ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ὀρισθὲν προβιβάζεται.—ἽΟ ψευσθεὶς ἀπαξ καὶ συλληφθεὶς δὲν εἶναι πλέον πιστευτός. Τοῦ ἐλέφαντος ὁ ἐξέχων ὁδοὺς λέγεται χαυλιόδου.

ΦΩΝΗΗΤΟΛΗΚΤΑ

ἽΕνικός ἀριθμὸς

ἽΟνομ.	ὁ	ἥρωας	ἡ πόλις	ὁ βασιλεὺς
Γεν.	τοῦ	ἥρωος	τῆς πόλεως	τοῦ βασιλέως
Δοτ.	τῷ	ἥρωϊ	τῇ πόλει	τῷ βασιλεῖ
Αἰτ.	τὸν	ἥρωα	τὴν πόλιν	τὸν βασιλέα
Κλητ.	ὦ	ἥρωας	ὦ πόλις	ὦ βασιλεῦ

Πληθυντικός ἀριθμὸς

ἽΟνομ.	οἱ	ἥρωες	αἱ πόλεις	οἱ βασιλεῖς
Γεν.	τῶν	ἥρώων	τῶν πόλεων	τῶν βασιλέων
Δοτ.	τοῖς	ἥρωσι	ταῖς πόλεσι	τοῖς βασιλεῦσι
Αἰτ.	τούς	ἥρωας	τάς πόλεις	τούς βασιλεῖς
Κλητ.	ὦ	ἥρωες	ὦ πόλεις	ὦ βασιλεῖς

GYMN. 45. Κλῖνε τὰ ἐξῆς ὀνόματα :

Ἡ προᾶξις, ὁ ὄφις, ἡ ὑπόσχεσις, ἡ θλιψίς, ὁ μάντις, ἡ δύναμις, ἡ ἔγκλισις, ὁ ἱερεύς, ὁ ἱππεύς, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ γραμματεύς, ὁ φονεύς, ἡ σταθερὰ ἀπόφασις, ἡ ὀχληρὰ κόνη, ὁ φιλόστοργος γονεύς, ὁ πρόθυμος διερμηνεύς.

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ὁ	ἐπιμελής	αἱματώδης	τὸ ἐπιμελές
Γεν.	τοῦ	ἐπιμελοῦς	αἱματώδους	τοῦ ἐπιμελοῦς
Δοτ.	τῷ	ἐπιμελεῖ	αἱματώδει	τῷ ἐπιμελεῖ
Αἰτ.	τὸν	ἐπιμελεῖν	αἱματώδη	τὸ ἐπιμελές
Κλητ.	ῶ	ἐπιμελές	αἱματώδες	ῶ ἐπιμελές

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄνομ.	οἱ	ἐπιμελεῖς	αἱματώδεις	τὰ ἐπιμελεῖν
Γεν.	τῶν	ἐπιμελῶν	αἱματωδῶν	τῶν ἐπιμελῶν
Δοτ.	τοῖς	ἐπιμελέσι	αἱματώδεσι	τοῖς ἐπιμελέσι
Αἰτ.	τούς	ἐπιμελεῖν	αἱματώδεις	τὰ ἐπιμελεῖν
Κλητ.	ῶ	ἐπιμελεῖς	αἱματώδεις	ῶ ἐπιμελεῖν

Ἑν. ἀριθμός.—Τὸ τεῖχος, τοῦ τείχους, τῷ τείχει, τὸ τεῖχος, ῶ τεῖχος.—Πληθ. ἀριθμός.—Τὰ τεῖχη, τῶν τευχῶν, τοῖς τείχεσι, τὰ τεῖχη, ῶ τεῖχη.

Ἑν. ἀριθμός.—Ὁ Περικλῆς, τοῦ Περικλέους, τῷ Περικλεῖ, τὸν Περικλέα, ῶ Περικλεῖ.

GYMN. 46. Κλῖνε τὰ ἐξῆς ὀνόματα :

Ὁ ἀμελής, ὁ ἀληθής, ὁ ἀσθενής, ὁ εὐσεβής, ὁ δασώδης, ὁ συνήθης (γεν. συνήθων), τὸ ὄρος (ὄρεων), τὸ χεῖλος (χειλέων), ὁ Διογένης (Κλητ. ῶ Διόγενες), ὁ Σωκράτης, (ῶ Σώκρατες), ὁ Σοφοκλῆς, ὁ σώφρων διερμηνεύς, ἡ ἀφθονος βλάστησις, ὁ δυστυχῆς ποιητής, ὁ σεβάσμιος ἀρχιερεύς, τὸ εὐῶδες ἄνθος (ἀνθέων), ὁ ὑγιῆς ποιμήν,

Ἑνικός ἀριθμός

Ὄνομ.	ὁ	βαρὺς	ἰχθύς	πῆχυς	τὸ βαρὺ
Γεν.	τοῦ	βαρέος	ἰχθύος	πήχεως	τοῦ βαρέος
Δοτ.	τῷ	βαρεῖ	ἰχθύϊ	πήχει	τῷ βαρεῖ
Αἰτ.	τὸν	βαρὺν	ἰχθύν	πῆχυν	τὸ βαρὺ
Κλητ.	ῶ	βαρὺ	ἰχθὺ	πῆχυν	ῶ βαρὺ

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	οἱ	βαρεῖς	ἰχθύες	πήχεις	τὰ βαρέα
Γεν.	τῶν	βαρέων	ἰχθύων	πήχεων	τῶν βαρέων
Δοτ.	τοῖς	βαρέσι	ἰχθύσι	πήχεσι	τοῖς βαρέσι
Αἰτ.	τούς	βαρεῖς	ἰχθύς	πήχεις	τὰ βαρέα
Κλητ.	ὦ	βαρεῖς	ἰχθύες	πήχεις	ὦ βαρέα

ΓΥΜΝ. 47. Κλῖνε τὰ ἑξῆς ὀνόματα :

Ὁ παχύς, ὁ ἠδύς, τὸ ταχύ, τὸ γλυκύ, ὁ εὐθύς, ὁ στάχυς, ἡ ἰσχύς, ἡ ὄσφυς, ὁ πέλεκυς, τὸ ἄστυ, ὁ πρέσβυς, ὁ ἡμισυς, ἡ ἡμίσεια, τὸ ἡμιον, (πληθ. τὰ ἡμίσεια καὶ ἡμίσι), ὁ εὐρύς λιμήν, ἡ δασεῖα ὄσφυς.

ΓΥΜΝ. 48. Τρέψε εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν τὰς κάτωθι προτάσεις:

Τὰ παχέα κρέατα εἶναι δύσπεπτα.—Οἱ τυφλοὶ ἐπαῖται μεταβαίνοντες ἀπὸ πόλεων εἰς πόλεις ἔχουν ἔμπροσθεν ὀδηγούς.—Αἱ σιαγόνες τῶν ζώων τῶν τρεφομένων διὰ κρεάτων εἶναι ὀπλισμένοι δι' ὀξείας καὶ ἰσχυρῶν ὀδόντων, ὡς αἱ σιαγόνες τῶν λεόντων, τῶν γαλῶν καὶ τῶν λύκων.—Αἱ διάμετροι τῶν κύκλων εἶναι διπλάσιαι τῶν ἀκτίνων.—Τὰ παράσημα εἶναι βραβεῖα ἀπονεμόμενα παρὰ τῶν βασιλέων.—Οἱ ἵππεῖς εἶναι χρήσιμοι πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐχθρῶν.—Τὰ ὄρη εἶναι ὑγιεινὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἔχοντα καθαρὸν ἀέρα, τὰ δὲ πεδινὰ μέρη εἶναι εὐφορα ὡς παράγοντα ἀφθονον σίτον καὶ διάφορα γεννήματα.

ΜΟΝΟΣΥΛΛΑΒΑ

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ἡ	αἶξ	ὁ	μὴν	παῖς	μῦς	τὸ	φῶς
Γεν.	τῆς	αἰγός	τοῦ	μηνός	παιδός	μυός	τοῦ	φωτός
Δοτ.	τῇ	αἰγί	τῷ	μηνί	παιδί	μυί	τῷ	φωτί
Αἰτ.	τὴν	αἶγα	τὸν	μῆνα	παῖδα	μῦν	τὸ	φῶς
Κλητ.	ὦ	αἶξ	ὦ	μὴν	παῖ	μῦ	ὦ	φῶς

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	αἱ	αἶγες	οἱ	μῆνες	παῖδες	μύες	τὰ	φῶτα
Γεν.	τῶν	αἰγῶν	τῶν	μηνῶν	παίδων	μυῶν	τῶν	φῶτων
Δοτ.	ταῖς	αἰγί	τοῖς	μησὶ	παισὶ	μυσὶ	τοῖς	φῶσι
Αἰτ.	τὰς	αἶγας	τούς	μῆνας	παῖδας	μῦς	τὰ	φῶτα
Κλητ.	ὦ	αἶγες	ὦ	μῆνες	παῖδες	μύες	ὦ	φῶτα

§ 108. Τὰ μονοσύλλαβα εἰς τὴν γενικὴν καὶ εἰς τὴν δοτικὴν καὶ τῶν δύο ἀριθμῶν τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης ὡς

αἶξ, αἰγός, αἰγί, αἰγῶν, αἶξι—μῦς, μνός, μυί, μυῶν, μυσί.

Ἄλλὰ τὰ ἐξῆς μονοσύλλαβα εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς.

δάς (δάδων), φῶς (φώτων), οὔς (ῶτων), παῖς (παίδων) θῶς (θῶων), Τρώς (Τρώων), πᾶς (πάντων καὶ δοτ. πᾶσι).

§ 109. Ἐκ τῶν μονοσυλλάβων ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν περισπῶνται ἐκεῖνα τὰ ὅποια σχηματίζουσι τὴν αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ εἰς ν· ὡς

μῦς (μῦν), δρυς (δρῦν), ἀλλὰ μῆνα.

Ἐπίσης περισπῶνται καὶ τὰ ἐξῆς μονοσύλλαβα :

ἡ γλαῦξ, ὁ πᾶς, ὁ εἷς, ὁ παῖς, ὁ θραῖξ, τὸ φῶς, τὸ οὔς, τὸ πῦρ, τὸ πᾶν, ΓΥΜΝ. 49. Κλῖνε τὰ ἐξῆς ὀνόματα :

Ἡ πλάξ, ὁ βλάξ, ἡ φλέψ (φλεβός), ὁ γῦψ (γυπός), ἡ ρίς, ὁ χῆν, τὸ οὔς (ῶτός), ἡ γλαῦξ, ὁ πούς (ποδός), ἡ νύξ (νυκτός), ἡ χεῖρ (δοτ. πληθ. χερσίν), ἡ δρυς, ὁ σῦς, ἡ θριξ (τριχός), ὁ πᾶς, ὁ Τρώς.

ΓΥΜΝ. 50. Θές τὸν κατάλληλον τόνον (εἰς τὰς ἐξῆς λέξεις :

Δια τῶν ὧτων ἀκουομεν, δια τῆς ρινος· ὀσφραινομεθα, δια τῶν χειρῶν ἐργαζομεθα καὶ δια τῶν ποδῶν βαδιζομεν.—Ἡ γαλῆ εἶναι ἄσπονδος ἐχθρὸς τοῦ μυοῦ.—Τὴν μὲν ἡμερᾶν ἔχομεν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ νυκτᾶ ἔχομεν ἀναγκὴν τεχνητοῦ φωτός.—Ἡ δρυς εἶναι φυτόν, ὁ χῆν καὶ ὁ γυψ πτηνὰ, ὁ δὲ μυς καὶ ὁ σὺς ζῶα θηλαστικά.—Λυπούμαι τὰς χηρας γυναικας.

Σημ. Τὰ ἔχοντα ἄστερίσκον (*) ὀρίζονται διὰ τὴν δ' τάξιν.

* ΓΥΜΝ. 51. Ἀντίγραψε τὰς ἐξῆς προτάσεις θέτων ἀντὶ τῆς—ὡς προσδιορισμὸν κατάλληλον ὄνομα εἰς γενικὴν πτώσιν· ὡς

Εἶναι κάτοικος—εἶμαι κάτοικος τῆς Σμύρνης.

Τὸ ἄσμα—εἶναι τερπνόν—Αἱ νύκτες—εἶναι μακραί, αἱ δὲ νύκτες—εἶναι βραχεῖαι—Ἡ φιάλη εἶναι πλήρης—Εἶμαι μαθητῆς—Εἶμαι υἱός—Ὁ κύων—φυλάττει τὰ πρόβατα—Αἱ Ἀθηναίαι εἶναι πόλις—Ὁ ἀρχηγός—καλεῖται πατριάρχης.—Τὸ κρέας—εἶναι θρεπτικόν. Τὸ ὕδωρ—εἶναι ἀλυμρόν.—Ὁ προδότης—εἶναι μισητός.—Ὁ καλὸς εἶναι ἀξιός,—ὁ δὲ κακὸς εἶναι ἀνάξιός.—Ὁ στρατιώτης εἶναι φύλαξ.—Τῆ πρώτη ἡμέρᾳ—ἐορτάζομεν τὴν ἐορτήν.—Ἡ Ἑλένη εἶναι ὀρφανή.—Οἱ εἰλωτες ἦσαν δοῦλοι.—Οἱ ἱερεῖς εἶναι λειτουργοί—Ἐύρον τὴν θύραν—ἀνοικτὴν.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

§ 110. Ὄνόματά τινα δὲν κλίνονται κανονικῶς, ὅπως ἔσα εἶδομεν, καὶ ὀνομάζονται **ἀνώμαλα**. Ταῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Ὁ ἀνὴρ, τοῦ ἀνδρός, τῷ ἀνδρί, τὸν ἄνδρα, ὃ ἄνερ.—Οἱ ἄνδρες, τῶν ἀνδρῶν, τοῖς ἀνδράσι, τοὺς ἄνδρας, ὧ ἄνδρες.

2) Ὁ πατήρ, τοῦ πατρός, τῷ πατρί, τὸν πατέρα, ὃ πάτερ.—Οἱ πατέρες, τῶν πατέρων, τοῖς πατράσι, τοὺς πατέρας, ὧ πατέρες.

Κατὰ τὸ πατὴρ κλίνονται: ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ, ἡ γαστήρ, (κλιτ. ὧ γαστήρ).

3) Τὸ γάλα, τοῦ γάλακτος, τῷ γάλακτι..., (δοτ. πληθ. τοῖς γάλαξι).

4) Τὸ γόνυ, τοῦ γόνατος. .

5) Τὸ δόρυ, τοῦ δόρατος...

6) Τὸ ὕδωρ, τοῦ ὕδατος...

7) Τὸ φρέαρ, τοῦ φρέατος...

8) Τὸ ἥπαρ, τοῦ ἥπατος...

9) Ἡ γυνή, τῆς γυναικός, τῇ γυναικί, τὴν γυναῖκα, ὧ γυναί.—

Αἱ γυναῖκες, τῶν γυναικῶν, ταῖς γυναιξί, τὰς γυναῖκας, ὧ γυναῖκες.

10) Ὁ κύων, τοῦ κυνός, τῷ κυνί, τὸν κύνα, ὧ κύων.—Οἱ κύνες, τῶν κυνῶν, τοῖς κυσί, τοὺς κύνας, ὧ κύνες.

11) Τὸ πῦρ, τοῦ πυρός, τῷ πυρί, τὸ πῦρ, ὧ πῦρ.—Τὰ πυρά, τῶν πυρῶν, τοῖς πυροῖς, τὰ πυρά, ὧ πυρά.

12) Ὁ Ἄρης, τοῦ Ἄρεως, τῷ Ἄρει, τὸν Ἄρη, ὧ Ἄρες.

13) Ὁ Ζεὺς, τοῦ Διός, τῷ Δί, τὸν Δία, ὧ Ζεῦ

14) Ἡ Δημήτηρ, τῆς Δήμητρος, τῇ Δήμητροι, τὴν Δήμητρα.

*15) Ἡ ναῦς, τῆς νεώς, τῇ νηί, τὴν ναῦν, ὧ ναῦ. Αἱ νῆες, τῶν νεῶν, ταῖς ναυσί, τὰς ναῦς, ὧ νῆες.

Σημ. Τὰ ἔχοντα ἀστερίσκον ὀρίζονται διὰ τὴν δ' τάξιν.

*16) Ἡ ἡχώ, τῆς ἡχοῦς, τῇ ἡχοῖ, τὴν ἡχώ, ὧ ἡχοῖ.—Αἱ ἡχοί, τῶν ἡχῶν, ταῖς ἡχοῖς, τὰς ἡχούς, ὧ ἡχοί.

Κατὴ τὴν ἡχώ κλίνονται: ἡ πειθώ, ἡ λεχώ, ἡ Κλειώ, ἡ Σαμφώ, κτλ.

*17) Ἡ αἰδώς, τῆς αἰδοῦς, τῇ αἰδοῖ, τὴν αἰδῶ, ὧ αἰδοῖ.

· Οὕτω κλίνεται καὶ ἡ ἠώς.

*18) Ὁ σταθμός, τοῦ σταθμοῦ—πλ. οἱ σταθμοὶ καὶ τὰ σταθμά.

*19) Ὁ δεσμός, τοῦ δεσμοῦ—πλ. οἱ δεσμοὶ καὶ τὰ δεσμά.

*20) Ἡ ἀπόκρεως, τῆς ἀπόκρεω, τῇ ἀπόκρεω, τὴν ἀπόκρεων, ὧ ἀπόκρεως—αἱ ἀπόκρεω, τῶν ἀπόκρεων, ταῖς ἀπόκρεως, τὰς ἀπόκρεως, ὧ ἀπόκρεω.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ ἀπόκρεως, κλίνεται τὸ ὁ ῥινόκρεως καὶ ὁ ἄν-
δράγεως.

*21) Ἡ Κῶ, τῆς Κῶ, τῆ Κῶ, τὴν Κῶν, ὡ Κῶς.

*22) Ὁ ταῶς, τοῦ ταῶ, τῷ ταῶ, τὸν ταῶν, ὦ ταῶς—οἱ ταῶ,
τῶν ταῶν, τοῖς ταῶς, τοὺς ταῶς, ὦ ταῶ.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ ταῶς κλίνεται καὶ ὁ ὄρφῶς.

§ 111. Εἰς τὰ ἀνώμαλα ὑπάρχοντα ὀνόματά τινα τὰ ὁποῖα
κλίνονται κατ' ἰδίαν κλίσιν.

Ὁ Θωμᾶς, τοῦ Θωμᾶ, τῷ Θωμᾶ, τὸν Θωμᾶν, ὦ Θωμᾶ.

Ὁ Ἰησοῦς, τοῦ Ἰησοῦ, τῷ Ἰησοῦ, τὸν Ἰησοῦν, ὦ Ἰησοῦ.

GYMN. 52. Σημείωσε τίνος πτώσεως καὶ τίνος κλίσεως εἶναι
ἕκαστον ὄνομα τοῦ ἐπομένου ποιήματος· ὡς

ἡμέραν=πτώσεως οὐσιαστικῆς κλίσεως τῆς πρώτης.

Τέτιξ ψάλλων ἀσιγήτως εἰς τὰ δένδρα τῶν δρυμῶν,
ἀπρομήθευτος εὐρέθη ὅταν ἦλθεν ὁ χειμῶν.

Κινδυνεύων ν' ἀποθάνῃ πάσης ἄμοιρος τροφῆς,
πρὸς τὸν μύρμηκα προσῆλθεν ἄθυμος καὶ κατηφής.

«Ἄκουσον, τῷ εἶπεν, μύρμηξ, λόγους φίλου δυστυχοῦς
καὶ ὡς γείτων πρόφθασέ με μέχρι θέρους προσεχοῦς.

Ὅ,τι σήμερον μοὶ δώσης, ὄρκον κάμνω φοβερόν,
νὰ σοὶ δώσω μετὰ τόκου ἀκριβῶς εἰς τὸν καιρόν».

«Καὶ τί ἔκανες τὰς ὥρας τῆς ὠραίας ἐποχῆς;

τὸν ἠρώτησεν ὁ μύρμηξ με συγκίνησιν ψυχῆς.

«Νύκτα ἔψαλλον κι' ἡμέραν τὸν συνήθη μου σκοπόν».

«Ἐψαλλες; σὲ μακαρίζω· τώρα χόρευε λοιπόν».

Ὅστις δὲν προκόπτει νέος

θλίβεται ἔπειτα ματαίως.

GYMN. 53. Τρέψε εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν τὰ ὀνόματα τῶν
ἑξῆς προτάσεων:

Ὁ πλούσιος πρέπει νὰ εἶναι βοηθὸς τοῦ πτωχοῦ.—Ὁ ὀλιγαρκῆς
εἶναι πλούσιος.—Ὁ κυνηγὸς εἶναι διώκτης καὶ φονεὺς τοῦ λαγωῦ.

Ὁ κώνωψ εἶναι ὄχληρός.—Ὁ φιλαλήθης καὶ εὐφυῆς υἱὸς εἶναι ἀγα-
πητὸς εἰς τὸν γονέα.—Τοῦ χοίρου τὸ οὖς εἶναι βραχύ, τοῦ δὲ μύδος
ὁ ποῦς εἶναι βραχύς.

ΟΝΟΜΑΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 112. **Ἐπίθετα** λέγονται αἱ λέξεις αἵτινες φανερόνουν τὴν ποιότητα ἢ ἰδιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ.

ὁ καλὸς ἀνὴρ—ἡ καλὴ γυνή—τὸ καλὸν παιδίον.

Ὁ εὐτυχὴς πατήρ—ἡ εὐτυχὴς μήτηρ—τὸ εὐτυχὲς τέκνον.

§ 113. Τὰ ἐπίθετα ἔχουν τρία γένη: ἀρσενικόν, θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον.

§ 114. Ὅσα ἐπίθετα ἔχουν χωριστὴν κατάληξιν δι' ἕκαστον γένος, ὀνομάζονται **τρικατάληκτα**: ὡς ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν.

§ 115. Ὅσα ἐπίθετα ἔχουν δύο μόνον καταλήξεις, ἦτοι μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ μίαν διὰ τὸ οὐδέτερον, ὀνομάζονται **δικατάληκτα** ὡς ὁ ἐπιμελής, ἡ ἐπιμελής, τὸ ἐπιμελές.

§ 116. Τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα ἔχουν τὰς ἐξῆς καταλήξεις δι' ἕκαστον γένος:

Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.			
ος	η	ον	— ὁ ἀγαθός,	ἡ ἀγαθή,	τὸ ἀγαθόν.
ος	α	ον	— ὁ δίκαιος,	ἡ δικαία,	τὸ δίκαιον.
οῦς	ῆ	οῦν	— ὁ χρυσοῦς,	ἡ χρυσῆ,	τὸ χρυσοῦν.
οῦς	ᾶ	οῦν	— ὁ ἀργυροῦς,	ἡ ἀργυρᾶ,	τὸ ἀργυροῦν.
υς	εἰα	υ	— ὁ παχύς,	ἡ παχεῖα,	τὸ παχύ.

GYMN. 54. Γράψε 15 ἐπίθετα ἐφαρμοζόμενα ἀνὰ τρία εἰς ἕκαστον τῶν προηγουμένων.

ὁ ἀγαθός,	ἡ ἀγαθή.
ὁ δίκαιος,	ἡ δικαία.
ὁ καθαρός,	ἡ καθαρᾶ.

§ 117. Ὅσα ἐπίθετα λήγουν εἰς **ος** καὶ ἔχουν πρὸ αὐτοῦ **φωνῆεν** ἢ **ρ**, σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς **α** μακρόν. Ὅσα

δὲ ἔχουν πρὸ τοῦ **ος** σύμφωνον ἐκτὸς τοῦ **ρ** σχηματίζουσι τὸ θηλυκὸν εἰς **η**.

ΣΗΜ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰ εἰς **ους** ἐπίθετα ὡς **χρυσος**—**χρυσῆ**, **ἀργυρος**—**ἀργυρῆ** κτλ.

GYMN. 55. Γράψτε τὰ τρία γένη τῶν ἑξῆς τρικαταλήκτων ἐπιθέτων.

Τίμιος, δροσερός, σοφός, ξηρός, ἄξιος, ἐλεύθερος, κακός, σιδηροῦς, πορφυροῦς, κυανοῦς, ἄθλιος, ἀθῶος, ταχύς, ὀξύς, γλυκύς, ἠθύς, ἀπλοῦς, θεῖος, πονηρός, γενναῖος, βαρῦς, παχύς, μέλας, (μέλαινα, μέλαν) ἀπλοῦς.

§ 118. Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα ἔχουν τὰς ἑξῆς καταλήξεις δι' ἕκαστον γένος.

Ἄρσ. Θηλ. Οὐδέτ.

ος	ος	ον	ὁ ἔνδοξος,	ἡ ἔνδοξος,	τὸ ἔνδοξον.
ης	ης	ες	ὁ ἀληθής,	ἡ ἀληθής,	τὸ ἀληθές.
ων	ων	ον	ὁ σῶφρων,	ἡ σῶφρων,	τὸ σῶφρον.
ους	ους	ουν	ὁ εὔνους,	ἡ εὔνους,	τὸ εὔνουν.
ις	ις	ι	ὁ εὔελπις,	ἡ εὔελπις,	τὸ εὔελπι.

GYMN. 56. Γράψτε τὰ τρία γένη τῶν ἑξῆς δικαταλήκτων ἐπιθέτων: ἔντιμος, εὔθυμος, πολύτιμος, ἄγρυπνος, ἀνίκανος, ἔνδοξος, εὐήλιος, πάνσοφος, περίλυπος, περίφημος, κατάλευκος, ἦνυχος, βάρβαρος, ἥρεμος, ἄσχημος, εὐτυχής, ὑγιής, ἀμελής, εὐήθης, εὐγνώμων, εὐδαίμων, εὐπλοῦς, εὐχρους, φιλόπατρις, ἄχαρις.

ΣΗΜ. Ὑπάρχουν καὶ τινὰ ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα ἔχουν μίαν μόνον κατάληξιν, ὡς ὁ **φυγάς**, ἡ **φυγάς**—ὁ **βλάξ**, ἡ **βλάξ**—τὰ τοιαῦτα λέγονται **μονοκατάληκτα ἐπίθετα**.

§ 119. Τὰ ἐπίθετα κλίνονται κατὰ τρεῖς κλίσεις συμφωνοῦν δὲ πρὸς τὰ οὐσιαστικὰ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν ὡς

Ὁ γενεαῖος ἵππος—οἱ γενναῖοι ἵπποι.

τὰ εὐγενῆ ἔθνη—τὸν βασιλικὸν κῆπον κτλ.

GYMN. 57. Κλῖνε τὰ ἑξῆς ὀνόματα :

Ὁ δίκαιος κριτής, ἡ ὠραία οἰκία, ἡ βραχεῖα ζωή, ἡ εὐμορφος νῆσος, τὸ ὑψηλὸν ὄρος, ὁ εὐτυχῆς ἐργάτης.

GYMN. 58. Ἀνίγραψον τὰ ἐπόμενα καὶ ἀντὶ τῆς — θές τὸ θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον τῶν ὑπαρχόντων ἐπιθέτων ὡς

ἀνήρ	τίμιος	γυνή	τιμία	παιδίον	τίμιον
στρατιώτης	γενναῖος	πραῖξις	—	δῶρον	—
ἄηρ	καθαρός	τράπεζα	—	ῥῶμα	—
ἄνθρωπος	ἄγνος	ψυχὴ	—	σῶμα	—
μαθητῆς	φιλόπonos	μαθήτρια	—	ἔντομον	—
στρατηγός	ἔνδοξος	μάχη	—	ἔθνος	—
πατήρ	σῶφρων	μήτηρ	—	κοράσιον	—
σταυρός	χρυσοῦς	φιάλη	—	ὠρολόγιον	—
δίσκος	ἄργυροῦς	λαβή	—	κοχλιάριον	—
στόλος	ταχύπλους	ναῦς	—	πλοῖον	—
γέρον	δυστυχῆς	γραῖα	—	βρέφος	—
οἶκος	ἀσφαλῆς	θέσις	—	οἰκοδόμημα	—
ἵππος	ταχὺς	ἄμαξα	—	ἀτμόπλοιον	—
λόγος	βραχὺς	συλλαβή	—	φωνῆεν	—
πέλεκυς	ὀξύς	μάχαιρα	—	δόρυ	—
τόπος	εὐήλιος	οἰκία	—	δωμάτιον	—
ἄδάμας	πολύτιμος	στολή	—	κόσμημα	—
οἶνος	μέλας	θρῖξ	—	δέγμα	—

GYMN. 59. Γράψε τὸ ἐπόμενον γύμνασμα θέτων τὸ ἐν παρενθέσει ἐπίθετον συμφώνως πρὸς τὸ οὐσιαστικόν.

Πραῖξις, (καλός)—ἀετός (ὠραῖος)—θάλασσα (βαθὺς)—ζωή (βραχυς)—ἔνδυμα (πολυτελής)—κρέας (παχύς)—ὄρος (ὑψηλός)—κόμη (μέλας)—ῥαλοι (διαφανής)—γραμμαῖ (εὐθύς)—τετράδια (καθαρός)—κλίνη (σιδηροῦς)—ἐργάται (φιλόπonos)—τέκνα (δυστυχῆς)—κάμηλοι (ὑψηλός)—ὁδὸν (εὐώδης)—λιθίνας (παχύς)—μαθηταὶ (ἐπιμελής)—φρέατα (βαθὺς)—πόλεις (εὐδαίμων)—δένδρον (ἀειθαλής)—γύμνασμα (ἀπλοῦς)—Σπαρτιαῖται (εὐτολμος)—δικασταὶ (εἰλικρινής).

GYMN. 60. Συμπλήρωσε τὰς ἐξῆς προτάσεις θέτων ἀντὶ τῆς—κατάλληλον ἐπίθετον.

‘Ο Θεός είναι.— ‘Ο ἄδάμας είναι.— ‘Ο χάρτης είναι.— Τὰ τετραδία μου είναι.— ‘Η ὕλη είναι.— ‘Ο κύων είναι.— Τὰ γράμματα είναι.— ‘Η ὑγρασία είναι.— Τὸ Εὐαγγέλιον είναι.— ‘Η φιάλη είναι.— ‘Η γῆ είναι.— Αἱ τράπεζαι είναι.— Αἱ κλῖναι είναι.— ‘Η χιών είναι.— Τὸ θαλάσσιον ὕδωρ είναι.

GYMN. 61. Συμπλήρωσε τὰς ἐπομένας προτάσεις θέτων ἀντὶ τῆς—κατάλληλον ἐπίθετον.

Αἱ—συναναστροφαι φθείρουν ἤθη.— ‘Η μάχαιρα κόπτει.—Τὰ—ζῶα κατοικοῦν εἰς τὰ δάση. Τὸ—τόξον ἔχει χρώματα. ‘Ο Θεός τὸν μὲν—ἄνθρωπον ἀνταμείβει, τὸν δὲ—τιμωρεῖ.—‘Ενεδύθη τὰ—ἐνδύματα. Οἱ ‘Αθηναῖοι ἐξώρισαν τὸν—‘Αριστείδην.— Τὸ μὲν χειμῶνα ἐνδύομεθα διὰ—ἐνδυμάτων, τὸ δὲ θέρος διὰ—. Τὰ—τέκνα τιμῶσι τοὺς γονεῖς. Τὰ ὄρη εἶναι πάντοτε χιονοσκεπῆ. Τὸ μὲν—δένδρον περιποιούμεθα, τὸ δὲ—κόπτομεν.

§ 120. Τὰ ἐπίθετα πολὺς καὶ μέγας κλίνονται ἀνωμάλως ὡς ἐξῆς :

‘Ενικὸς ἀριθμὸς

‘Ονομ.	ὁ	πολὺς	ἡ	πολλή	τὸ	πολὺ
Γεν.	τοῦ	πολλοῦ	τῆς	πολλῆς	τοῦ	πολλοῦ
Δοτ.	τῷ	πολλῷ	τῇ	πολλῇ	τῷ	πολλῷ
Αἰτ.	τὸν	πολὺν	τὴν	πολλήν	τὸ	πολὺ
Κλητ.	ὦ	πολὺ	ὦ	πολλῆ	ὦ	πολὺ

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

‘Ονομ.	οἱ	πολλοὶ	αἱ	πολλαὶ	τὰ	πολλὰ
Γεν.	τῶν	πολλῶν	τῶν	πολλῶν	τῶν	πολλῶν
Δοτ.	τοῖς	πολλοῖς	ταῖς	πολλαῖς	τοῖς	πολλοῖς
Αἰτ.	τούς	πολλοὺς	τάς	πολλάς	τὰ	πολλὰ
Κλητ.	ὦ	πολλοὶ	ὦ	πολλαὶ	ὦ	πολλὰ

‘Ενικὸς ἀριθμὸς

‘Ονομ.	ὁ	μέγας καὶ μέγας	ἡ	μεγάλη	τὸ	μέγα
Γεν.	τοῦ	μεγάλου	τῆς	μεγάλης	τοῦ	μεγάλου
Δοτ.	τῷ	μεγάλῳ	τῇ	μεγάλῃ	τῷ	μεγάλῳ
Αἰτ.	τὸν	μέγαν καὶ μέγαν	τὴν	μεγάλην	τὸ	μέγα
Κλητ.	ὦ	μέγα	ὦ	μεγάλη	ὦ	μέγα

Πληθυντικός αριθμός

Όνομ.	οἱ	μεγάλοι	αἱ	μεγάλαι	τὰ	μεγάλα
Γεν.	τῶν	μεγάλων	τῶν	μεγάλων	τῶν	μεγάλων
Δοτ.	τοῖς	μεγάλοις	ταῖς	μεγάλαις	τοῖς	μεγάλοις
Αἰτ.	τούς	μεγάλους	τάς	μεγάλας	τὰ	μεγάλα
Κλητ.	ὦ	μεγάλοι	ὦ	μεγάλοι	ὦ	μεγάλα

ΒΑΘΜΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Ὁ Γεώργιος εἶναι φρονιμος.

Ὁ Θεμιστοκλῆς εἶναι φρονιμώτερος.

Ὁ Ἰωάννης εἶναι φρονιμώτατος.

§ 122. Τὸ ἐπίθετον φανερώνει τὴν ἰδιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς τρεῖς βαθμούς.

§ 123. Ὁ πρῶτος βαθμὸς λέγεται **θετικός**, ὁ δεῦτερος **συγκριτικός** καὶ ὁ τρίτος **ὑπερθετικός**.

Θετικός	Συγκριτικός	Ἵπερθετικός
νέος	νεώτερος	νεώτατος
ξηρὸς	ξηρότερος	ξηρότατος
γλυκὺς	γλυκύτερος	γλυκύτατος
ὑγιής	ὑγιέστερος	ὑγιέστατος
εὐδαίμων	εὐδαιμονέστερος	εὐδαιμονέστατος

§ 124. Τὰ ἐπίθετα διὰ νὰ σχηματίσουν τὸ συγκριτικόν, λαμβάνουν τὴν κατάληξιν **τερος**, **τερα**, **τερον**, διὰ νὰ σχηματίσουν δὲ τὸ ὑπερθετικόν, λαμβάνουν τὴν κατάληξιν **τατος**, **τατη**, **τατον**.

§ 125. Τὰ εἰς ὦ (ῶ) τερος συγκριτικά καὶ ὦ (ῶ) τατος, ὑπερθετικά γράφονται διὰ τοῦ ο μέν, ὅταν ἢ πρὸ τοῦ ὀτερος συλλαβῆ εἶναι μακρά, διὰ τοῦ ω δὲ ὅταν ἢ πρὸ τοῦ ὠτερος συλλαβῆ εἶναι βραχεῖα ὡς

Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ τεῦχος Α'.

ξηρός, ξηρότερος, ξηρότατος, νέος νεώτερος νεώτατος.

ΓΥΜΝ. 63. Γράφον και τούς τρεις βαθμούς τῶν ἐξῆς ἐπιθέτων :

Σοφός, δίκαιος, γενναῖος, κενός, ἱερός, περίφημος, ἡμερος, λευκός, ὕψηλός, φαιδρός, καινός, ἀθῶος, ἐπιμελής, ἀμελής, βαρύς, γλυκός, δξύς, ταχύς, σῶφρων.

λεπτός	λεπτότερος	λεπτότατος
ἐνδοξός	ἐνδοξότερος	ἐνδοξότατος

§ 126. Ἐπιθέτα τινά ἂν και ἔχουν τὴν πρὸ τοῦ ὀτερος συλλαβὴν βραχεῖαν, γράφονται δὲ **ο** Τοῦτο συμβαίνει, όταν μετὰ τὴν βραχεῖαν συλλαβὴν ἀκολουθοῦν δύο σύμφωνα ἢ διπλοῦν (ζ, ξ, ψ). Ἡ συλλαβὴ αὕτη λαμβάνει ὡς μακρὰ και λέγεται **θέσει μακρὰ** συλλαβή.

§ 127. Τὰ πλεῖστα τῶν εἰς **ος** ἐπιθέτων ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης βραχύ· διὰ τοῦτο σχηματίζουν τὸ συγκριτικὸν και ὑπερθετικὸν εἰς ὀτερος και ὀτατος· ὡς

ἅγιος, ἀγιώτερος, ἀγιώτατος—ὠφέλιμος, ὠφελιμότερος, ὠφελιμώτατος—δυνατός, δυνατώτερος, δυνατώτατος κλπ.

§ 128. Μακρὸν ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης, ὅσα ἐπιθέτα λήγουν εἰς τιμος, θυμος, ψυχος, λυπος· διὰ τοῦτο τὰ τοιαῦτα σχηματίζουν τὸ συγκριτικὸν και ὑπερθετικὸν εἰς ὀτερος και ὀτατος· ὡς

τιμος, πολῦτιμος, πολυτιμότερος, πολυτιμώτατος,—θυμος, εὐθυμος, εὐθυμότερος, εὐθυμώτατος,—ψυχος, εὐψυχος, εὐψυχότερος, εὐψυχότατος,—λυπος, περίλυπος, περιλυπότερος, περιλυπότατος.

§ 129. Τὰ ἐξῆς ἐπιθέτα σχηματίζουν τὸ συγκριτικὸν και ὑπερθετικὸν ἀνωμάλως

Καλός	καλύτερος (καλλίων)	κάλλιστος
κακός	χειρότερος	κάκιστος και χειρίστος
μέγας	μεγαλύτερος (μείζων)	μέγιστος
μικρός	μικρότερος	ἐλάχιστος και μικρότατος
ὀλίγος	ὀλιγώτερος	ὀλίγιστος

πολύς	πλειότερος καὶ περισσότερος	πλεῖστος
ταχύς	ταχύτερος	τάχιστος
φίλος	φίλιτερος	φίλιτατος
ἴδιος	ἰδιαίτερος	ἰδιαίτερος
ἀγαθός	ἀγαθότερος	ἄριστος

GYMN. 64. Γράψε τὸ συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν τῶν ἑξῆς ἐπιθέτων.

Ἐνδοξός, λαμπρός, σεμνός, ἔντιμος, χρήσιμος, εὐθυμος, ἄλυπος, ταπεινός, φιλότιμος, παράδοξος, πρόθυμος, τερπνός, ὀρθός, πικρός, δυνατός, ἱερός, φοβερός, ἄθλιος, φιλικός, ἄξιος, πλούσιος, καθαρός, εὐφυής, εἰλικρινής, ἠδύς, ὀξύς, ἀγνώμων, ἄφρων, ἀτιοῦς, (ἀπλούστερος), μέγας, πολὺς, καλός, κακός, φίλος, ἰσχυρός, τρανός, λιτός.

GYMN. 65. Γράψε τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ τῶν ἑξῆς εἰς τὰς ἑξῆς φράσεις ἐπαναλαμβανομένου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς ἕκαστον βαθμὸν ὡς

λαμπρὸς ἀστήρ, ὁ λαμπρότερος ἀστήρ, ὁ λαμπρότατος ἀστήρ.

ὁ πλούσιος ἀνήρ.—Ὁ φιλόπονος μαθητής.—Ὁ καλὸς χάρτης.—

Ἐὸ πολὺς οἶνος.—Ὁ ψυχρὸς ἀήρ.—Τὸ πονηρὸν πνεῦμα.—Ὁ πιστὸς κύων.—Ὁ πρόθυμος μαθητής.—Τὸ πολυτελὲς ἔνδυμα.—Ὁ εὐρὸς ὀρίζων.—Ἡ ταχεῖα ἄμαξα.—Ἡ κακὴ φήμη.—Τὸ μέγα κατόρθωμα.—Ἡ χρήσιμος γραφίς.—Ἡ φοβερὰ ἡμέρα.—Ἡ σῶφρων μήτηρ.—Ἡ ἀπλὴ ἔσθῆς.—Τὸ εὐγενὲς δῶρον.

GYMN. 66. Συμπλήρωσε τὰς ἑξῆς προτάσεις θέτων ἀντὶ τῆς—κατάλληλον προσδιορισμὸν εἰς γενικὴν πῶσιν.

Ἡ εἰρήνη εἶναι προτιμότερα.—Ὁ ὄνος εἶναι ὑπομονητικώτερος.—Ὁ χρυσὸς εἶναι προτιμότερος.—Οὐδὲν εἶναι γλυκύτερον.—Ἡ μὲν γαλῆ εἶναι μικρότερα, — ἡ δὲ ἀγελὰς μεγαλυτέρα.—Ὁ σίδηρος εἶναι σκληρότερος.—Αἱ σιδηραὶ κιγκλίδες εἶναι στερεώτεραι.—Ὁ ἥλιος εἶναι λαμπρότερος.—Ἡ κυπάρισσος εἶναι ὑψηλότερα.—Ὁ λαιμὸς τῆς κωμῆλου εἶναι μακρότερος.—

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

Ἄντι δέκα δραχμῶν ἠγόρασα μίαν δωδεκάδα τετραδίων, ἐὰν πληρώσω δύο φορές δέκα δραχμὰς θὰ ἀγοράσω διπλάσια.

§ 130. Αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν ἀριθμὸν ὀνομάζονται **ἀριθμητικά**.

§ 131. Τὰ ἀριθμητικά εἶναι :

α') Ἀπόλυτα ὡς: εἷς μία, ἓν, δύο, τρεῖς, τέσσαρες, πέντε, ἕξ, ἐπτά, ὀκτώ, ἑννέα, δέκα, ἑνδεκα, δώδεκα, δέκα τρεῖς, δέκα τέσσαρες, δέκα πέντε, δέκα ἕξ, δέκα ἐπτά, δέκα ὀκτώ, δέκα ἑννέα, εἴκοσι, τριάκοντα, τεσσαράκοντα, πενήκοντα, ἑξήκοντα, ἑβδομήκοντα, ὀγδοήκοντα, ἑνηνήκοντα, ἑκατόν, διακόσιοι, τριακόσιοι, τετρακόσιοι, πεντακόσιοι, ἑξακόσιοι, ἑπτακόσιοι, ὀκτακόσιοι, ἑνεακόσιοι, χίλιοι κλπ.

§ 132. Ἐκ τῶν ἀπολύτων κλίνονται μόνον τὸ εἷς, μία, ἓν, τρεῖς, τρία, τέσσαρες καὶ τέσσαρα ὡς ἑξῆς

Ἐνικὸς ἀριθμὸς.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς.

	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.
Ὄνομ.	εἷς	μία	ἓν	τρεῖς	τρία	τέσσαρες	τέσσαρα
Γεν.	ἑνὸς	μιᾶς	ἑνὸς	τριῶν	τριῶν	τεσσάρων	τεσσάρων
Δοτ.	ἐνὶ	μιᾷ	ἐνὶ	τρισὶ	τρισὶ	τέσσαρσι	τέσσαρσι
Αἰτ.	ἓνα	μίαν	ἓν	τρεῖς	τρία	τέσσαρες	τέσσαρα

§ 133. Τὰ ἄλλα μέχρι τοῦ ἑκατόν εἶναι ἄκλιτα. Ἀπὸ δὲ τοῦ διακόσια καὶ ἑξῆς κλίνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ὡς **τρικατάληκτα ἐπίθετα**.

διακόσιοι, διακόσιαι, διακόσια, — τριακόσιοι, τριακόσιαι, τριακόσια κτλ.

β'.) Τακτικά ὡς: πρῶτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος, πέμπτος, ἕκτος, ἕβδομος, ὄγδοος, ἑνατος, δέκατος, εἰκοστός, τριακοστός, πενήκοστός, χλιοστός κτλ.

GYMN. 67. Ἀπάντησε ὀρθῶς εἰς τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις :

Πόσας χεῖρας ἔχεις ; πόσους δακτύλους εἰς ἐκάστην τῶν χειρῶν ; πόσους εἰς ἀμφοτέρους ; Πόσους μῆνας ἔχει τὸ ἔτος ; πόσας ἐβδομάδας ; Πόσας ἡμέρας ; Πόσας ἡμέρας ἔχει ἡ ἐβδομάς ; Πόσας ὥρας ἔχει τὸ ἡμερονύκτιον ; Πόσα λεπτὰ ἔχει ἡ ὥρα ; Πόσα δράμια ἔχει ἡ ὀκά ; Ἐκ πόσων μαθητῶν ἀποτελεῖται ἡ τάξις ; Ἐκ πόσων γραμμάτων σύγκειται ὁ ἑλληνικὸς ἀλφάβητος ; Πόσοι ἦσαν οἱ Ἀπόστολοι .

GYMN. 68. Ἀπάντησε ὀρθῶς εἰς τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις :

Κατὰ ποίαν ὥραν ἄρχονται τὰ μαθήματα πρὸ μεσημβρίας καὶ κατὰ ποίαν μετὰ μεσημβρίαν ; Κατὰ ποίαν ὥραν ἀπολύεσαι πρὸ μεσημβρίας καὶ κατὰ ποίαν μετὰ μεσημβρίαν ; Ποίαν ἡμέραν τοῦ μηνὸς ἔχομεν σήμερον ; Κατὰ ποίαν ἡμέραν τοῦ Δεκεμβρίου ἐορτάζομεν τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστιογέννων ; Κατὰ ποίαν ἡμέραν τοῦ Ἰανουαρίου ἄρχεται τὸ νέον ἔτος καὶ κατὰ ποίαν τοῦ Δεκεμβρίου λήγει ; Κατὰ ποῖον ἔτος ἐγεννήθη καὶ ποῖον ἔτος διατρέχομεν σήμερον ; Τί μέρος τῆς ἡμέρας εἶναι ἡ ὥρα ; Τί μέρος τῆς ὥρας εἶναι τὸ λεπτόν ; Τί μέρος τῆς ὀκάς εἶναι τὸ δράμιον ;

γ.) Π ο λ λ α π λ α σ ι α σ τ ι κ ᾶ ὦ ; ἀπλοῦς, διπλοῦς, διπλάσιος, τριπλοῦς, τριπλάσιος, πενταπλάσιος, κτλ.

δ.) Ο ὕ σ ι α σ τ ι κ ᾶ ὦ ; μονάς, δυάς, τριάς, τετράς, ἐβδομάς, δεκάς, ἑκατοντάς, χιλιάς, μυριάς.

ε.) Ἐ π ι ρ ρ ῆ μ α τ α ὦ ; ἄταξ, δῖς, τρίς, τετράκις, πεντάκις, ἑξάκις, ἐπτάκις, κτλ.

§ 134. Ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν δαδύνονται τὸ ἕν, εἷς, ἕξ, ἑπτὰ, ἑκατόν, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραχόμενα ὡς ἕνδεκα, ἕξήκοντα, ἑβδομήκοντα κτλ.

GYMN. 69. Γράψε τὰ ἀπόλυτα, τὰ τακτικά καὶ τὰ παλλαπλασιαστικά τῶν ἐξῆς ἀριθμῶν :

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 1000.

Α Ν Τ Ω Ν Υ Μ Ι Α Ι

Ἐγὼ (ὁ Γεώργιος) μελετῶ. Σὺ (ὁ Κωνσταντῖνος) γράφεις.

Ἐκ εἶνος (ὁ Ἀλέξανδρος) παίζει.

§ 135. Αἱ λέξεις τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα ἀντὶ ὀνομάτων, ὀνομάζονται **ἀντωνυμίαι**.

Αἱ ἀντωνυμίαι εἶναι:

Α΄. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ

α΄. πρόσωπον

β΄. πρόσωπον

γ΄. πρόσωπον

Ἐνικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ἐγὼ	σὺ	αὐτός	αὐτή	αὐτό
Γεν.	ἐμοῦ - ἐμοῦ	σοῦ	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Δοτ.	ἐμοί - μοί	σοί	αὐτῶ	αὐτῇ	αὐτῷ
Αἰτ.	ἐμέ - μέ	σέ	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Ὄνομ.	ἡμεῖς	ὕμεῖς (σεῖς)	αὐτοὶ	αὐταὶ	αὐτὰ
Γεν.	ἡμῶν (μαῖς)	ὕμῶν (σαῖς)	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Δοτ.	ἡμῖν	ὕμῖν αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
Αἰτ.	ἡμᾶς (μαῖς)	ὕμᾶς (σαῖς)	αὐτοὺς	αὐτάς	αὐτὰ

Ἐχω τὰ βιβλία αὐτοῦ — ἔχω τὰ βιβλία του.

Ἐφώνησα αὐτόν — τὸν ἐφώνησα.

§ 136. Τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς μεταχειρίζομεθα πολλάκις καὶ μετ' ἀποκοπῆν τῆς **αυ** ὡς:

τουῦ=(αὐτοῦ), τῶ=(αὐτῷ), τὸν=(αὐτόν), τῶν=(αὐτῶν),
τὰς=(αὐτάς), τὰ=(αὐτὰ) κτλ.

ΣΗΜ. Αἱ λέξεις τοῦ, τῆς, τήν, τοῦς κτλ. εἶναι ἄρθρα μὲν, ὅταν εὐρίσκωνται πρὸ τῶν ὀνομάτων, ἀντωνυμίαι δέ, ὅταν εὐρίσκωνται μετὰ τὰ ὀνόματα ἢ συνοδεύουν ὀήματα.

Β'. ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 137. Αυτόπαθεῖς ἀντωνυμῖαι εἶναι αἱ ἑξῆς:

Ἐνικός ἀριθμὸς

	α'. πρόσωπον	β'. πρόσωπον	γ'. πρόσωπον
Γεν.	ἑμαυτοῦ - ῆς	σεαυτοῦ - ῆς	ἑαυτοῦ - ῆς - οῦ
Δοτ.	ἑμαυτῶ - ῆ	σεαυτῶ - ῆ	ἑαυτῶ - ῆ - ῶ
Αἰτ.	ἑμαυτὸν - ῆν	σεαυτὸν - ῆν	ἑαυτὸν - ῆν - ὀ

Πληθυντικός ἀριθμὸς

Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν-ῶν	ὕμῶν αὐτῶν-ῶν	ἑαυτῶν-ῶν-ῶν
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς-αῖς	ὕμῖν αὐτοῖς-αῖς	ἑαυτοῖς-οῖς
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς-ᾶς	ὕμᾶς αὐτούς-ᾶς	ἑαυτούς-ᾶς-ᾶ

*Γ'. ΑΛΛΗΛΟΠΑΘΗΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ

§ 138. Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία εἶναι ἡ ἑξῆς:

	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Γεν.	ἄλλήλων	ἄλλήλων	ἄλλήλων
Δοτ.	ἄλλήλοις	ἄλλήλαις	ἄλλήλοις
Αἰτ.	ἄλλήλους	ἄλλήλας	ἄλληλα

ΓΥΜΝ. 70. Τὰς δι' ἄραιων γραμμάτων λέξεις ἀντικατάστησε διὰ καταλλήλων αὐτοπαθῶν ἢ ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας:

*Αγάπα τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτόν σου. *Αγαπᾶτε ὁ εἷς τὸν ἄλλον.—Ὁ ἄτακτος μαθητῆς βλάπτει ὄχι μόνον τὸν ἑαυτόν του ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους.—Προσπάθει νὰ ἀρέσκης εἰς ὅλους ὄχι μόνον εἰς τὸν ἑαυτόν σου—Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ βοηθῶσιν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.—*Ἄς ἀγαπῶμεν τὴν μελέτην πρὸς ὄφελος τοῦ ἑαυτοῦ μας.—Τὰ καλὰ παιδιά ἀγαποῦν τὸ ἔν τὸ ἄλλο.—*Ὅταν αἰσχρολογῆτε προσβάλλετε τὸν ἑαυτόν σας.

*Δ'. ΚΤΗΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

*Ἴδου ὁ κῆπος μου	=ἰδὸν ὁ ἐμὸς κῆπος
*Ἴδου ὁ κῆπος σου	=ἰδὸν ὁ σὸς κῆπος.
*Ὁ πατὴρ ἡμῶν εἶναι καλὸς	=ὁ ἡμέτερος πατὴρ εἶναι καλός.
*Ὁ πατὴρ ὑμῶν εἶναι καλὸς	=ὁ ὑμέτερος πατὴρ εἶναι καλός.

§ 139. Αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν τὸν κτήτορα, καλοῦνται **κτητικαὶ** ἀντωνυμίαι.

Εἶναι δὲ αἱ ἐξῆς κλινόμεναι ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα.

α'. Ὅταν ὁ κτήτωρ εἶναι εἷς

	α'. πρόσωπον			β'. πρόσωπον		
Ὄνομ.	ἐμός	ἐμή	ἐμόν	σός	σή	σόν
Γεν.	ἐμοῦ	ἐμῆς	ἐμοῦ	σοῦ	σῆς	σοῦ
Δοτ.	ἐμῶ	ἐμῇ	ἐμῶ	σῶ	σῇ	σῶ
Αἰτ.	ἐμόν	ἐμήν	ἐμήν	σόν	σόν	σόν

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄνομ.	ἐμοὶ	ἐμαί	ἐμά	σοὶ	σαί	σά
Γεν.	ἐμῶν	ἐμῶν	ἐμῶν	σῶν	σῶν	σῶν
Δοτ.	ἐμοῖς	ἐμαῖς	ἐμοῖς	σοῖς	σαῖς	σοῖς
Αἰτ.	ἐμοῦς	ἐμαῖς	ἐμά	σοῦς	σὰς	σὰ

Ὅταν οἱ κτήτορες εἶναι πολλοί.

α'. πρόσωπον

β'. πρόσωπον

Ἐνικός ἀριθμός.

	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Ὄνομ.	ἡμέτερος	ἡμετέρα	ἡμέτερον	ὑμέτερος	ὑμετέρα	ὑμέτερον
Γεν.	ἡμετέρου	ἡμετέρας	ἡμετέρου	ὑμετέρου	ὑμετέρας	ὑμετέρου
Δοτ.	ἡμετέρῳ	ἡμετέρῃ	ἡμετέρῳ	ὑμετέρῳ	ὑμετέρῃ	ὑμετέρῳ
Αἰτ.	ἡμέτερον	ἡμετέραν	ἡμέτερον	ὑμέτερον	ὑμετέραν	ὑμέτερον

Πληθυντικός Ἀριθμός

Ὄνομ.	ἡμέτεροι	ἡμέτεραι	ἡμέτερα	ὑμέτεροι	ὑμέτεραι	ὑμέτερα
Γεν.	ἡμετέρων	ἡμετέρων	ἡμετέρων	ὑμετέρων	ὑμετέρων	ὑμετέρων
Δοτ.	ἡμετέροις	ἡμετέραις	ἡμετέροις	ὑμετέροις	ὑμετέραις	ὑμετέροις
Αἰτ.	ἡμετέρους	ἡμετέρας	ἡμέτερα	ὑμετέρους	ὑμετέρας	ὑμέτερα

§ 140. Ἐντὶ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν τοῦ α' καὶ β'

προσώπου συνήθως μεταχειρίζομεθα τὰς γενικὰς τῶν προσωπικῶν ἢ μόνως ἢ μετὰ τοῦ ἐπιθέτου ἰδικός· ὡς

ὁ ἐμὸς πατήρ = ὁ πατήρ μου = ὁ ἰδικός μου πατήρ.

ὁ σὸς πατήρ = ὁ πατήρ σου = ὁ ἰδικός σου πατήρ.

ὁ ἡμέτερος πατήρ = ὁ πατήρ ἡμῶν (μας) = ὁ ἰδικός μας πατήρ.

ὁ ὑμέτερος πατήρ = ὁ πατήρ ὑμῶν (σας) = ὁ ἰδικός σας πατήρ.

§ 141. Ὡς τριτοπρόσωπον κτητικὴν ἀντωνυμίαν μεταχειρίζομεθα τὴν γενικὴν πτώσιν τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς ἢ τὴν γενικὴν πτώσιν τοῦ τρίτου προσώπου τῶν αὐτοπαθῶν· ὡς

Τὸ βιβλίον αὐτοῦ (αὐτοῦ) ἢ τὸ βιβλίον του ἢ τὸ ἰδικόν του βιβλίον.

Τὰ βιβλία αὐτῶν (αὐτῶν) ἢ τὰ βιβλία των ἢ τὰ ἰδικὰ των βιβλία.

GYMN. 71. Γράψε κατὰ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα καὶ τὰς ἐξῆς φράσεις.

Ὁ σὸς υἱός. — Οἱ ἐμοὶ συμμαθηταί. — Ἡ ἐμὴ οἰκία. — Τὸ σὸν ἔνδυμα. — Τὰ ἐμὰ πρόβατα. — Αἱ ἐμαὶ συμμαθήτριά. — Ἡ σὴ φιλία. — Τοὺς ἐμοὺς κήπους. — Τὰ σὰ ἐλαττώματα. — Ὁ ἡμέτερος κύων. — Ὁ ὑμέτερος κύων. — Τοὺς ἡμετέρους ὑπηρέτας. — Ἡ ἡμέτερα πατρίς. — Τὸν ἡμέτερον Θεόν. — Αἱ ἡμέτεραι πράξεις. — Τὰ ἡμέτερα βιβλία. — Ὁ ὑμέτερος διδάσκαλος.

Ε'. ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

Α ὑ τ η εἶναι ἡ γραμματικὴ μου

Ἐ κ ε ἰ ν ο ς εἶναι ὁ πατήρ μου

§ 142. Αἱ ἀντωνυμίαι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, ὅταν θέλωμεν νὰ δεῖξωμέν τι, ὀνομάζονται **δεικτικαὶ** ἀντωνυμίαι.

Εἶναι δὲ αὗται αἱ ἐξῆς :

Οὗτος, αὕτη, τοῦτο, — ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο, — τόσος, τόση, τόσον, — τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο (ν), — τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο (ν).

§ 143. Ἡ οὗτος, αὕτη, τοῦτο κλίνεται ὡς ἐξῆς·

Ἐνικός ἀριθμός.

	Ἄρσενικόν	Θηλυκόν	Οὐδέτερον
Ὄνομ.	οὗτος	αὕτη	τούτο
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου
Δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
Αἰτ.	τούτων	ταύτην	τούτο

Πληθυντικός ἀριθμός

	Ἄρσενικόν	Θηλυκόν	Οὐδέτερον
Ὄνομ.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
Γεν.	τούτων	τούτων	τούτων
Δοτ.	τούτοις	ταύταις	τούτοις
Αἰτ.	τούτους	ταύτας	ταῦτα.

GYMN. 72. Κλῖνε τά ἐξῆς :

Οὗτος ὁ παῖς, τοῦτο τὸ βιβλίον, ἡ σχολὴ αὕτη, τοσοῦτο πλῆθος, τοιαύτη πράξις, ἐκείνη ἡ κόρη.

GYMN. 73. Γράψε τὰς ἐν παρενθέσει δεικτικὰς ἀντωνυμίας συμφάνως πρὸς τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον δεικνύουν ὡς

Ἡ πράξις (οὗτος) εἶναι καλή.—Ἡ πράξις αὕτη εἶναι καλή.

Οἱ ἄνδρες (οὗτος) εἶναι ἀγαθοί.—(Οὗτος) εἶναι τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἔχασα,—(Οὗτος) αἱ γνῶμαι εἶναι δίκαιαι.—Τὰ ῥόδα (ἐκεῖνος) εἶναι ὠραῖα.—Τὰ τέκνα (οὗτος) τῶν γυναικῶν (ἐκεῖνος) εἶναι φρόνιμα.—(Τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος) μαθήματα ἀκούσας προεβιάσθην εἰς (οὗτος) τὴν τάξιν.—Ὅποιοι οἱ γονεῖς, (τοιοῦτος) καὶ τὰ τέκνα.—Κατὰ (οὗτος) τὴν ὥραν γράφω μετὰ (τόσος) προσοχῆς τὸ γύμνασμα (οὗτος), ὥστε δὲν θὰ ὑποπέσω εἰς λάθην.

Γ'. ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

Τὶ θέλεις ;

Ποῖος εἶναι ὁ πατήρ σου ;

Πόσων ἐτῶν εἶσαι ;

§ 144. Αἱ ἀντωνυμῖαι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, διὰ τὰ ἐρωτῶμεν, ὀνομάζονται ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμῖαι· εἶναι δὲ αἱ ἐξῆς :

τίς ; τί ; ποῖος—ποία ; ποῖον ; πόσος ; —πόση ; πόσον ;

Ἐκ τούτων ἡ μὲν ποῖος καὶ πόσος κλίνονται ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα, ἡ τίς ὡς ἐξῆς :

	Ἐνικός ἀριθμὸς		Πληθυντικός ἀριθμὸς	
	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.
Ὄνομ.	τίς	τί	τίνες	τίνα
Γεν.	τίνος	τίνος	τίνων	τίνων
Δοτ.	τίνι	τίνι	τίσι	τίσι
Αἰτ.	τίνα	τί	τίνας	τίνα

*ΓΥΜΝ. 74. Εἰς τὰς δεδομένας προτάσεις γράψον κατάλληλον ἐρώτησιν ὡς οἱ γονεῖς φροντίζουν περὶ τῶν παιδιῶν = περὶ τίνων φροντίζουν οἱ γονεῖς :

Ἦλθεν ὁ ἀδελφός μου.—Ἡ Γραμματικὴ αὕτη εἶναι ἰδική μου.—Εἶμαι ὀκτὼ ἐτῶν.—Ὁ μὴν Ἀπρίλιος ἔχει 30 ἡμέρας.—Ἔδωκα τὸν σάκκον εἰς τὸν ἀδελφόν μου.—Τὸ ἔτος ἀποτελεῖται ἐκ τριακοσίων ἐξήκοντα πέντε ἡμερῶν.—Κατετάχθην εἰς τὴν τετάρτην τάξιν.—Τὸ ζῶον τοῦτο εἶναι ἡμερον.—Ἔχω πολλοὺς συμμαθητάς.—Ζητῶ τὸν πατέρα μου.—Ἐξῆλθον μετὰ τοῦ πατρός μου.—Ὁ στερούμενος γονέων λέγεται ὄρφανός.—Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν καλόν.—Εἶμαι ὄρφανός πατρός.—Οἱ δίκαιοι θὰ κληρονομήσωσι τὴν αἰώνιον βασιλείαν.

Ζ'. ΛΟΡΙΣΤΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

Στρατιώτης τις ἐπληγώθη,

Ἐκαστος ἔχει ἀνάγκην τοῦ ἄλλου.

§ 145. Αἱ ἀντωνυμίαι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, δταν δὲν θέλωμεν νὰ ὀρίσωμεν πρόσωπον ἢ πράγμα, λέγονται **ἀόριστοι ἀντωνυμίαι** εἶναι δὲ αὗται αἱ ἐξῆς :

Τίς, τί, ἕτερος, ἕκαστος, ἄλλος, πᾶς, οὐδεὶς, μηδεὶς, ἀμφοτέροι, δεῖνα.

§ 146. Ἡ τίς κλίνεται οὕτω :

	Ἐνικός ἀριθμός		Πληθυντικός ἀριθμός	
	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.
Ὄνομ.	τις	τί	τινές	τινά
Γεν.	τινός	τινός	τινῶν	τινῶν
Δοτ.	τινὶ	τινὶ	τισὶ	τισὶ
Αἰτ.	τινά	τί	τινάς	τινά

ΣΗΜ. Ἡ ἀντωνυμία οὐδεῖς καὶ μηδεῖς κλίνονται ὡς τὸ εἶς ἢ δὲ δεῖνα εἶναι ἄκλιτος.

Η'. ΑΝΑΦΟΡΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 147. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἑξῆς :

ὅς,	ἣ,	ὃ,	ὅστις,	ἣτις,	ὅ,τι,
οἷος,	οἷα,	οἷον,	ὁποῖος,	ὁποῖα,	ὁποῖον,
ὅσος,	ὄση,	ὄσον,	ὁπόσος,	ὁπόση,	ὁπόσον,

Ἡ ὅς καὶ ὅστις κλίνονται ὡς ἑξῆς :

Ἐνικός ἀριθμός.

Ὄνομ.	ὅς ἢ ὄ	ὅστις	-ἣτις	-ὄ,τι
Γεν.	οὗ ἢς-οὗ	οὗτινος	-ἣστινος	-οὗτινος
Δοτ.	ᾧ ἢ-ᾧ	ᾧτινι	-ἣτινι	-ᾧτινι
Αἰτ.	ὄν ἢν-ὄ	ὄντινα	-ἣντινα	ὄ,τι

Πληθυντικός ἀριθμός.

Ὄνομ.	οἷ-αἷ-ᾶ	αἷτινες	-αἷτινες	-ᾶτινα
Γεν.	ᾧν-ᾧν-ᾧν	ᾧντινων	-ᾧντινων	-ᾧντινων
Δοτ.	οἷς-αἷς-οἷς	οἷςτισι	αἷςτισι	-οἷςτισι
Αἰτ.	οὗς-ᾶς-ᾶ	οὗςτινας	ᾶςτινας	-ᾶτινα

148. Αἱ ἀντωνυμίαι οἷος-α-ον, ὁποῖος-α-ον καὶ ὁπόσος-η-ον κλίνονται ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα.

ΓΥΜΝ. 75. Κλίνε ὄλας τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας εἰς τὰ τρία γένη.

*ΓΥΜΝ. 76. Γράψε τὰς ἑξῆς προτάσεις εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμόν.

*Εκεῖνος εἶναι εὐτυχής, ὃ ὁποῖος πράττει τὸ καλόν. Ὁ διδάσκαλος ἀγαπᾷ τὸν μαθητὴν ἐκεῖνον, ὃ ὁποῖος εἶναι ἐπιμελής, φρόνιμος καὶ προσεκτικός. — Ἡ λέξις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα ἀντὶ ὀνόματος ὀνομάζεται ἄντωνυμία. — *Εκεῖνος εἶναι εὐδαίμων, ὅστις ἔχει καθαρὰν τὴν καρδίαν. — Ἡ οἰκία, ἣτις βλέπει πρὸς ἀνατολάς, εἶναι ὑγιεινή. —

Τὸ μέρος ἐξ οὗ ἐξέρχεται τὸ ὕδωρ σχηματίζων τοὺς ρύακας καὶ τοὺς ποταμούς, ὀνομάζεται πηγὴ. — Τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ κοιμώμεθα, λέγεται κοιτών, τὸ δὲ δωμάτιον, ἐν ᾧ τρώγομεν, λέγεται ἐστιατόριον.

§ 149. Αἱ ἄντωνυμίαι εἶναι ὡχτὼ εἰδῶν :

- α'. Προσωπικαί : ἐγὼ—σὺ—αὐτός, ἢ ὁ.
 β'. Κτητικαί : ἐμός, ἢ, ὄν, —σός, σή, σόν, —ἡμέτερος, α, ον, —ὕμέτερος, α, ον.
 γ'. Αὐτοπαθεῖς : ἑμαντοῦ, ἦς, σεαυτοῦ, ἦς, —ἑαυτοῦ, ἦς, οὔ.
 δ'. Ἀλληλοπαθῆς : ἀλλήλων.
 ε'. Δεικτικαί : οὗτος, αὕτη, τοῦτο —ἐκεῖνος, ἢ ο, —τόσος, ἢ, ον.—τοσοῦτος, τισαύτη, τοσοῦτο (ον)—τοιοῦτος, τισαύτη, τοιοῦτο (ν).
 ς'. Ἐρωτηματικαί : τίς ; τί ; —ποῖος ; α ; ον ; πόσος ; ἢ ; ον ;
 ζ'. Ἀόριστοι : τίς, τί, ἕτερος, α, ον, —ἕκαστος, ἢ ον, —ἄλλος, ἢ, ο, —οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδέν, —ἀμφοτέροι, ἀμφοτέραι, α, δεῖνα.
 η'. Ἀναφορικαί : ὅς, ἢ, ὅ, —ὅστις, ἣτις, ὅ,τι, —οἷος, α, ον, —ὁποῖος, α, ον, —ὅσος, ἢ, ον, —ὀπόσος, ἢ, ον.

*GYMN. 77. Ἀντίγραψε τὰ ἐξῆς θέτων πλησίον ἐκάστης ἄντωνυμίας τὸ ὄνομα αὐτῆς.

Ἡ καλή μου μήτηρ με ἐξυπνᾷ. Ἀμὰ ἐγερθῶ, καθαρίζομαι διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ προσεύχομαι, Μετὰ καθαρίζω τὰ ὑποδήματά μου. Ἡ καθαριότης εἶναι ἀρετή, τὴν ὁποίαν ὀφείλουσιν νὰ ἔχουσιν πάντες, ὅσοι θελοῦσιν νὰ ἔχουσιν τὴν ὑγίαν των. Μεταβαίνω εἰς τὴν σχολὴν τῆς ἡμετέρας συνοικίας. Ἐκεῖ εὐρίσκω συμμαθητάς μου τινάς. Ἡ μήτηρ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ὁ πατήρ μου μεταβαίνει εἰς τὴν ἐργασίαν του.

Ἄμφότεροι ἐργάζονται διὰ τὰ ἑαυτῶν τέκνα. Καθὼς οἱ ἡμέτεροι γονεῖς, οὕτω καὶ ὁ διδασκάλος φροντίζει μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας νὰ ἀναπτύξῃ τὸ πνεῦμα καὶ νὰ μορφώσῃ τὴν καρδίαν ἡμῶν. Καθὼς ἐκεῖνοι, ἐπιβλέπει καὶ αὐτὸς τὰς πράξεις ἡμῶν. Καθ' ἑκάστην μᾶς συμβουλεύει νὰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. Πόσον σέβας καὶ ποῖαν εὐγνωμοσύνην ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ πρὸς τοὺς διδασκάλους ἡμῶν δι' ὅσα ἀγαθὰ παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς : Εἰς ποῖον δὲ ἁμάρτημα περιπίπτουσὶ τινες τῶν μαθητῶν, οὔτινες δυσαρεστοῦσι τοὺς γονεῖς καὶ διδασκάλους αὐτῶν ;

Ε Γ Κ Λ Ι Τ Ι Κ Α

* Ἀλώπηξ τ ι ες συνελήφθη.

* Ἐμάνθανόν π ο τ ε γράμματα.

§ 150. Λέξεις τινὲς μονοσύλλαβοι καὶ δισύλλαβοι εὐρίσκονται εἰς τὸν λόγον καὶ ἄνευ τόνου. Τοῦτο συμβαίνει, διότι αἱ λέξεις αὗται προφέρονται τόσον στενωῶς μετὰ τῆς προηγουμένης λέξεως, ὥστε ἢ ἀποβάλλουν τὸν τόνον τῶν ἢ μεταβιβάζουν αὐτὸν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ὡς ὀξεῖαν.

Αἱ τιαυταὶ λέξεις ὀνομάζονται **ἐγκλιτικά** καὶ εἶναι αἱ ἐξῆς : Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ, μᾶς, σᾶς.

β'. Αἱ ἀποκομμέναί πτώσεις τῆς αὐτῆς τοῦ, τῆς, τῶν κτλ.

γ'. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία εἰς ὄλας τὰς πτώσεις.

δ'. Τὰ ἄκλιτα πού, ποτέ, τε.

§ 151. Αἱ ἐγκλιτικά λέξεις.

Α'. Ἀποβάλλουν τὸν τόνον τῶν, ὅταν ἢ προηγουμένη λέξις εἶναι ὀξύτονος ἢ περισπωμένη καὶ ὅταν ἢ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος, τὸ δὲ ἐγκλιτικὸν μονοσύλλαβον ὡς

Ὁ πατήρ μου ἦλθεν.

Ἀγαπῶ τινὰ πολὺ.

Ἠγόρασα τὰ βιβλία μου.

Β'. Μεταδιβάξουσι τὸν τόνον των εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγούμενης λέξεως ὡς ὀξεῖν, ὅταν ἡ προηγούμενη λέξις εἶναι προπαροξύτονος ἢ περισπωμένη ἢ ἄτονος· ὡς

Ἐλέησόν με ὁ Θεός.

Ἠλθόν τινες φίλοι.

Εἰς τινὰ πόλιν συνέβη σεισμός.

Γ'. Φυλάττουσι τὸν τόνον των, ὅταν ἡ προηγούμενη λέξις εἶναι παροξύτονος, τὸ δὲ ἐγκλιτικὸν δισύλλαβον· καὶ ὅταν αἱ ἐγκλιτικαὶ λέγονται μετ' ἐμφάσεως· ὡς

λόγοι τινὲς διεδόθησαν,

σὺ ποτὲ νὰ μὴ ἄτακτις.

εἰς σὲ ἔδωκα τοῦτο.

Σημ.—Ὅταν πολλαὶ ἐγκλιτικαὶ λέξεις τύχῃσι κατὰ σειρᾶν, τότε ἑκάστη μεταβιάζει τὸν τόνον της εἰς τὴν προηγούμενην. ἡ δὲ τελευταία μένει ἄτονος ὡς ἔδωκέ μοι ποτέ τις χροήματα.

GYMN. 78. Κλίνει τὰ ἑξῆς προσέχων εἰς τὸν τονισμόν :

Ἡ φωνή μου, βιβλίον τι, λύκος τίς ποτε, ὁ διδάσκαλός των, ἡ θεία μου, χώρα τις.

ΑΠΑΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

---

§ 152. Ἡ γραμματικὴ διδάσκει πῶς πρέπει νὰ ἐκφράζωμεν καὶ νὰ γράφωμεν τὰς σκέψεις μας.

§ 153. Ὅταν ἐκφράζωμεν μίαν τελείαν σκέψιν μας, σχηματίζομεν πρότασιν. Πρότασις λοιπὸν λέγεται ἡ ἔκφρασις μιᾶς τελείας σκέψεως.

Ὁ γεωργὸς σπείρει ἢ ἀλώπηξ συνελήφθη ὁ λόφος πρασινίζει	εἶναι προτάσεις.
---	------------------

§ 154. Ἡ λέξις (γεωργός, ἀλώπηξ, λόφος), ἣ ὁποία φανερώνει τὸ πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου ὀμιλοῦμεν, λέγεται **ὑποκείμενον**.

§ 155. Ἡ λέξις (σπείρει, συνελήφθη, πρασινίζει), ἣ ὁποία φανερώνει τι κάμνει, τι πάσχει ἢ εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται τὸ ὑποκείμενον λέγεται **ῥῆμα**.

GYMN. 79. Ἀντίγραψε τὰς ἑξῆς προτάσεις καὶ διάκρινον τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ῥῆμα.

Ὁ ἥλιος λάμπει.—Ἡ γῆ κινεῖται.—Τὸ ὕδωρ ῥέει.—Ὁ πατὴρ ἐργάζεται.—Ὁ μαθητὴς προσέχει.—Οἱ στρατιῶται πολεμοῦν.—Ὁ σῖτος τρέφει.—Τὰ πρόβατα βόσκονται.—Ἡ ὄρνις γεννᾷ.—Ὁ Θεμιστοκλῆς τιμωρεῖται.—Ὁ τροχὸς στρέφεται.—Ὁ ζωμὸς ὠφελεῖ.—Ἡ θύρα κλείεται.—Τὰ παράθυρα ἀνοίγονται.—Οἱ τοῖχοι λευκαίνονται.—Αἱ οἰκίαι κτίζονται.—Ἐγὼ γράφω.—Σὺ βαδίζεις.—Ἡμεῖς παίζομεν.—Σεῖς τρώγετε.

GYMN. 80. Ἀπάντησε κατολλήλως εἰς τὰς ἑξῆς ἐρωτήσεις ὡς :
Τι κάμνει ὁ ἀλιεύς ;—Ὁ ἀλιεὺς ἀλιεῦει.

Τι κάμνει ὁ ψάλτης ; ὁ ἱερεὺς ; ὁ μάγειρος ; ὁ ποιμὴν ; ὁ ἐργάτης ; ὁ γεωργός ; ὁ κυνηγός ; ὁ κηπουρός ; ὁ δπηρέτης ; ὁ ζωγράφος ; ὁ βαφεύς ; Τι κάμνει ἡ ἀηδὼν ; ὁ ἀλέκτωρ ; ὁ κύων ; ὁ ὄνος ; ὁ ὄφις ; Τι κάμνει ὁ ποταμὸς ; ἡ μάχαιρα ; ἡ ἄμαξα ;

Ὁ Πέτρος εἶναι καλός.

Ὁ λόφος εἶναι πράσινος.

Ἡ οἰκία ἔγεινε ὑψηλή.

§ 156. Ἡ λέξις (καλός, πράσινος, ὑψηλή), ἣ ὁποία φανερώνει ποίαν ποιότητα ἢ ιδιότητα ἔχει τὸ ὑποκείμενον (Πέτρος, λόφος, οἰκία), ὀνομάζεται **κατηγορούμενον**.

§ 157. Ἡ λέξις (εἶναι, ἔγεινε), ἣ ὁποία συνδέει τὸ ὑποκείμενον μὲ τὸ κατηγορούμενον λέγεται **συνδετικὸν ῥῆμα**.

§ 158. Ἐκάστη πρότασις ἔχει ὑποκείμενον καὶ ῥῆμα· ὡς

ὁ λόφος πρασινίζει·

ἢ ὑποκείμενον, κατηγορούμενον καὶ συνδετικόν· ὡς

ὁ λόφος εἶναι πράσινος.

§ 159. Τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ ῥῆμα ἢ τὸ ὑποκείμενον, τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικὸν λέγονται **κύριοι ὅροι** τῆς προτάσεως.

§ 160. Ἡ πρότασις, ἢ ὁποία ἔχει μόνον τοὺς κυρίους ὅρους, λέγεται **ἀπλῆ πρότασις**.

GYMN. 81. Ἀπάντησε καταλλήλως εἰς τὰς ἑξῆς ἐρωτήσεις, κατασκευάζων ἀπλᾶς προτάσεις.

Ποῖος διδάσκει; φυλάττει; πολεμεῖ; φωτίζει; κηρύττει, σκάπτει; ὑφαίνει; κατηγορεῖ; γυμνάζει; βασιλεύει; λειτουργεῖ; κλέπτει;

Τὶ κάμνει ὁ κτίστης; ὁ μαθητής; ὁ θάπτης; ὁ ἥλιος; ἡ ἀηδών; ὁ ἱατρός; ὁ φύλαξ; ὁ κήρυξ; ὁ ἀγωνιστής; ὁ στρατιώτης; τὸ πλοῖον; ὁ κυβερνήτης;

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 161. Ρήματα λέγονται αἱ λέξεις, διὰ τῶν ὁποίων φανερώνομεν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἢ πάσχει ἢ ἀπλῶς εὐρίσκειται εἰς τινα κατάστασιν, δηλ. οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει· ὡς

Ὁ ξυλουργὸς κ ό π τ ε ι ξύλον—τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ.

Ὁ Ἔκτωρ ἔ φ ο ν ε ύ θ η ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως — τὸ ὑποκείμενον πάσχει.

Ὁ παῖς κ ο ι μ ᾱ τ α ι—τὸ ὑποκ. εὐρίσκειται εἰς τινα κατάστασιν.

GYMN. 82. Ἀντίγραψε ὀρθῶς τὰς ἑξῆς λέξεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ῥήματα.

Γράφω, κόπτω, διώκω, πάσχω, βασανίζομαι, τιμωροῦμαι, ἡσυχάζω, πλουτῶ, ὑγιαίνω, τύπτω, συμβουλεύω, ψάλλω, ὀρκίζομαι, ὁμολογῶ,

λέγω, προσκαλῶ, ἐνοχλοῦμαι, ἀγωνίζομαι, θυσιάζω, διασχίζω, ἀναχωρῶ, κατοικῶ, σιέλλω, καταγγέλω, συναθροίζω, συλλαμβάνω, φυλάττω, κηρύττω, κινδυνεύω, ἀνταμείβω, περιπατῶ, συχνάζω, τρώγω, καταπέιθω, ἐναγκαλίζομαι, ἀναγκάζομαι.

§ 162. Τὸ ῥῆμα ὡς κλιτὸν μέρος τοῦ λόγου πάσχει μεταβολὰς καί :

Α' Μεταβάλλεται κατ' ἀριθμὸν ὡς

Ἐνικός ἀριθμὸς.

Ὁ μαθητὴς γράφει

Πληθυντικός ἀριθμὸς.

Οἱ μαθηταὶ γράφουσι

Α'. Μεταβάλλεται κατὰ πρόσωπον ὡς

α'. πρόσωπον ἐγὼ γράφω

— ἡμεῖς γράφομεν

β'. πρόσωπον σὺ γράφεις

— σεῖς γράφετε

γ'. πρόσωπον αὐτὸς γράφει

— αὐτοὶ γράφουσι

Γ'. Μεταβάλλεται κατὰ χρόνον· δηλ. λαμβάνει διαφόρους τύπους, διὰ τὴν φανερῶσιν τὸν χρόνον, κατὰ τὸν ὅποιον τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἢ πάσχει· ὡς

Ὁ Γεώργιος γράφει

— ἡ πράξις γίνεται τώρα.

Ὁ Γεώργιος ἔγραψεν

— ἡ πράξις ἐγένετο εἰς τὸ παρελθόν.

Ὁ Γεώργιος θὰ γράψῃ

— ἡ πράξις θὰ γίνῃ εἰς τὸ μέλλον.

Δ'. Μεταβάλλεται κατ' ἔγκλισιν· δηλ. λαμβάνει διαφόρους τύπους, διὰ τὴν φανερῶσιν τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὅποιον τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἢ πάσχει· ὡς

Σὺ γράφεις ἐπιστολὴν — ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν ὄρισμένον.

Σὺ γράφε ἐπιστολὴν — ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν προσταγὴν.

§ 163. Τὸ ῥῆμα λοιπὸν μεταβάλλεται κατ' ἀριθμὸν, κατὰ πρόσωπον, κατὰ χρόνον καὶ κατ' ἔγκλισιν.

§ 164. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο.

ὁ ἐνικός

καὶ ὁ πληθυντικός.

Ἐγὼ μελετῶ
Σὺ τρέχεις
Ἐκεῖνος ὁμιλεῖ

ἡμεῖς μελετῶμεν
ὕμεις τρέχετε
ἐκεῖνοι ὁμιλοῦσα

§ 165 Τὰ πρόσωπα εἶναι τρία :

πρῶτον

δεύτερον

τρίτον

Ἐγὼ κόπτω	σὺ κόπτεις	αὐτὸς κόπτει
Ἐγὼ ἔφαγον	σὺ ἔφαγες	αὐτὸς ἔφαγεν
ἡμεῖς λέγομεν	σεῖς λέγετε	αὐτοὶ λέγουσι

* GYMN. 83. Ἀντίγραψε τὰς ἐξῆς προτάσεις καὶ σημείωσε πλησίον ἐκάστου ῥήματος τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ πρόσωπον, εἰς τὸ ὅποιον ἀνήκει διὰ σημείων α'. β'. γ'.—ἐν. πληθ. κτλ.

Ἐγὼ τρέχω, σὺ τρώγεις, ἐκεῖνος ἀναγινώσκει. Ἡμεῖς μεταβαίνομεν εἰς τὸ σχολεῖον καὶ μανθάνομεν γράμματα. Σεῖς δὲν προσέχετε. — Ἐκεῖνοι παίζουσιν. — Ὁ διδάσκαλος διδάσκει καὶ οἱ μαθηταὶ μαθαίνουν. — Ἡ μήτηρ ῥάπτει. — Ὁ γεωργὸς σπείρει καὶ ἐγὼ διασκεδάζω. — Ἐγὼ διατάττω καὶ σὺ ὑπακούεις. — Σεῖς διατάττετε καὶ ἡμεῖς ὑπακούομεν. — Ὁ πατὴρ ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκπαιδευθῶμεν. — Οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουσι νὰ λέγωσι τὴν ἀλήθειαν.

§ 166. Οἱ χρόνοι εἶναι ἑπτὰ.

1. ὁ Ἐνεστώς	γράφω	φανερώνει τὸ παρὸν
2. ὁ Παρατατικός	ἔγραφον	φανερώνει τὸ παρελθόν
3. ὁ Ἀόριστος	ἔγραψα	φανερώνει τὸ παρελθόν
4. ὁ Παρακείμενος	ἔχω γράψει	φανερώνει τὸ παρελθόν
5. ὁ Ὑπερσυντέλικος	εἶχον γράψει	φανερώνει τὸ παρελθόν
6. ὁ Μέλλον διαρκῆς	θὰ γράψω	φανερώνει τὸ μέλλον
7. ὁ Μέλλον στιγμιαίος	θὰ γράψω	φανερώνει τὸ μέλλον

GYMN. 84. Ἀντίγραψε τὰς ἐξῆς προτάσεις καὶ σημείωσε ποῖον ῥῆμα φανερώνει τὸ παρὸν, ποῖον τὸ παρελθόν καὶ ποῖον τὸ μέλλον.

Καὶ χθὲς ἔβρεχε καὶ σήμερον βρέχει καὶ αὔριον ἴσως θὰ βρέχη. — Σὺ ἔλυσας τὸ πρόβλημα, ἐγὼ ὁμως θὰ τὸ λύσω ἀπὸ αὔριον. — Ὁ καλὸς μαθητὴς μανθάνει τὰ μαθήματά του καὶ προσέχει. — Ὅστις πιστεύει

εἰς Θεόν, δὲν θὰ εἶπη ποτέ : τί θὰ φάγωμεν, τί θὰ πῶμεν, τί θὰ φορέσωμεν.—Ὁ Θεὸς τὸν μὲν καλὸν ἀγαπᾷ, καὶ θὰ ἀνταμείψῃ τὸν δὲ κακὸν θὰ τιμωρήσῃ.

§ 167. Αἱ ἐγκλίσεις εἶναι τρεῖς :

1. Ὅριστική. Ὁ Πέτρος, γράφει γύμνασμα.
2. Ὑποτακτική. Ὁ Πέτρος, ἐὰν γράψῃ τὸ γύμνασμα, θὰ ἐξέλθῃ.
3. Προστακτική. Πέτρε, γράφε τὸ γύμνασμα.

Π Ε Ρ Ι Μ Ε Τ Ο Χ Η Σ

Ὁ λάμπων ἥλιος.

Ὁ ἐργαζόμενος ἀνταμείβεται.

Εὖρον τὸν Γεώργιον γράφοντα.

§ 168. Τὰ ῥήματα σχηματίζουσι τύπους τινάς, οἱ ὅποιοι ὁμοιάζουσι μὲ ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ὡς

	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Ὄνομ.	ὁ γράφων,	ἡ γράφουσα,	τὸ γράφον.
Γεν.	τοῦ γράφοντος,	τῆς γραφούσης,	τοῦ γράφοντος.
		κτλ.	

Οἱ τύποι οὗτοι, ἐπειδὴ μετέχουσι τοῦ ῥήματος καὶ τοῦ ὀνόματος, ὀνομάζονται **ΜΕΤΟΧΑΪ**.

ΓΥΜΝ. 85. Κλίνει τὰς ἐξῆς μεταχὰς μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν.

Ὁ ἐργαζόμενος μύρμηξ. ἡ τεθλημένη ψυχὴ, τὸ διωρισμένον σημεῖον, ὁ ἀστράπτων οὐρανός, ἡ καταδιώκουσα τύχη, τὸ καῖον πῦρ, ὁ συλληφθεὶς στρατιώτης, ἡ ἐκτιναχθεῖσα οἰκία, τὸ προλεχθὲν διήγημα.

Σχηματισμός τοῦ ῥήματος **λύω**.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΓΚΛΙΣΙΣ

1. Τὸ παρόν.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς.

	α΄.	β΄.	γ΄.
Ἐνικὸς	λύω,	λύεις	λύει,
Πληθυντικὸς	λύομεν	λύετε,	λύουσι(ν) ἢ λύουν

2. Τὸ παρελθόν.

α΄. Παρατατικός.

	α΄.	β΄.	γ΄.
Ἐνικὸς	ἔλυον	ἔλυες	ἔλυε (ν)
Πληθυντικὸς	ἐλύομεν,	ἐλύετε,	ἔλυον.

β΄. Ἀόριστος

	α΄.	β΄.	γ΄.
Ἐνικὸς	ἔλυσα	ἔλυσας ἢ ἔλυσες,	ἔλυσε (ν)
Πληθυντικὸς	ἐλύσαμεν	ἐλύσατε	ἔλυσαν.

γ΄. Παρακείμενος

	α΄.	β΄.	γ΄.
Ἐνικὸς	ἔχω λύσει,	ἔχεις λύσει,	ἔχει λύσει,
Πληθυντικὸς	ἔχομεν λύσει,	ἔχετε λύσει,	ἔχουσι λύσει,
		ἢ	
Ἐνικὸς	ἔχω λελυμένον,	ἔχεις λελυμένον,	ἔχει λελυμένον,
Πληθυντικὸς	ἔχομεν λελυμένον	ἔχετε λελυμένον,	ἔχουσι λελυμένον.

δ΄. Ὑπερσυντέλικος.

	α΄.	β΄.	γ΄.
Ἐνικὸς	εἶχον λύσει	εἶχες λύσει,	εἶχε λύσει,
Πληθυντικὸς	εἶχομεν λύσει	εἶχετε λύσει,	εἶχον λύσει.
		ἢ	
Ἐνικὸς	εἶχον λελυμένον,	εἶχες λελυμένον,	εἶχε λελυμένον,
Πληθυντικὸς	εἶχομεν λελυμένον,	εἶχετε λελυμένον,	εἶχον λελυμένον.

3. Τὸ μέλον.

α'. Διαρκῆς μέλλων.

	α'.	β'.	γ'.
Ἐνικὸς	θα λύω,	θα λύης	θα λύη,
Πληθυντικὸς	θα λύωμεν,	θα λύητε,	θα λύωσι (ν) ἢ θα λύουν.

β'. Στυγμαῖος μέλλων.

	α'.	β'.	γ'.
Ἐνικὸς	θα λύσω,	θα λύσης,	θα λύση,
Πληθυντικὸς	θα λύσωμεν,	θα λύσητε,	θα λύσωσι (ν)

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΓΚΛΗΣΙΣ

Ἐνεστώς.

	α'.	β'.	γ'.
Ἐνικὸς	λύω,	λύης,	λύη,
Πληθυντικὸς	λύωμεν,	λύητε,	λύωσι (ν) ἢ λύουν.

Ἄοριστος

Ἐνικὸς	λύσω,	λύσης,	λύση,
Πληθυντικὸς	λύσωμεν,	λύσητε,	λύσωσι (ν).

Παρακείμενος.

	α'.	β'.	γ'.
Ἐνικὸς	ἔχω λύσει,	ἔχης λύσει,	ἔχη λύσει,
Πληθυντικὸς	ἔχωμεν λύσει,	ἔχητε λύσει,	ἔχωσι λύσει.

ἢ

Ἐνικὸς	ἔχω λελυμένον,	ἔχης λελυμένον,	ἔχη λελυμένον,
Πληθυντικὸς	ἔχωμεν λελυμένον,	ἔχητε λελυμένον,	ἔχωσι λελυμένον.

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΕΓΚΛΙΣΙΣ

Ἐνεστώς.

	α΄.	β΄.	γ΄.
Ἐνικὸς	—	λύε,	ἄς λύη,
Πληθυντικὸς	—	λύετε,	ἄς λύωσι (ν) ἢ ἄς λύουν.

Ἀόριστος

	α΄.	β΄.	γ΄.
Ἐνικὸς	—	λύσον ἢ λύσε,	ἄς λύση
Πληθυντικὸς	—	λύσατε,	ἄς λύσωσι (ν)

Παρακείμενος.

	α΄.	β΄.	γ΄.
Ἐνικὸς	—	ἔχε λελυμένον	ἄς ἔχη λελυμένον
Πληθυντικὸς	—	ἔχετε λελυμένον,	ἄς ἔχωσι λελυμένον.

ΜΕΤΟΧΗ

Ἐνεστώς.

Ὅνομ.	ὁ λύων	ἡ λύουσα	τὸ λύον
Γεν.	τοῦ λύοντος	τῆς λυούσης	τοῦ λύοντος

Ἀόριστος.

Ὅνομ.	ὁ λύσας	ἡ λύσασα	τὸ λύσαν
Γεν.	τοῦ λύσαντος	τῆς λυσάσης	τοῦ λύσαντος

Παρακείμενος.

ὁ ἔχων λελυμένον, ἡ ἔχουσα λελυμένον, τὸ ἔχων λελυμένον.

GYMN. 86. Κατὰ τὸ λύω σχημάτισε καὶ τὰ ἑξῆς ῥήματα :

Βασιλεύω, νηστεύω, ἀκούω, παλαίω, κρούω, λούω, φρονεύω.

ΦΩΝΑΙ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

α΄.	πρὸς.	ἐγὼ	λύω	καὶ	ἐγὼ	λύομαι
α΄.	πρὸς.	ἐγὼ	ἀκούω	καὶ	ἐγὼ	ἀκούομαι

§ 169. Τὸ πρῶτον πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος ἄλλοτε λήγει εἰς **ω** (λύω, ἀκούω) καὶ ἄλλοτε εἰς **ομαι** (λύομαι, ἀκούομαι).

Ὅταν τὸ ῥῆμα λήγῃ εἰς **ω** λέγομεν ὅτι εἶναι **ἐνεργητικῆς φωνῆς**, ὅταν δὲ λήγῃ εἰς **ομαι**, λέγομεν, ὅτι εἶναι **παθητικῆς φωνῆς**.

GYMN. 87. Διάκρινε τὰ ἑξῆς ῥήματα εἰς ἐνεργητικὰ καὶ παθητικά :

Τρέχω, πορεύομαι, ἐμπιστεύομαι, εὐρίσκω, ὀρίζω, διώκω, συναθροίζω, ὀργίζομαι, καταστρέφω, ὑποφέρω, κηρύττω, πλησιάζω, ἐντρέπομαι, μεταβάλλω, στέλλω, νίπτομαι, ἐργάζομαι, ἔρχομαι, πίπτω, αἰσθάνομαι, πάσχω, καλύπτομαι, καταστρέφομαι, φεύγω, φυλάττω, κινδυνεύω, ὀνομάζομαι.

Σχηματισμὸς τοῦ ῥήματος.

Παιδεύω

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

α'. Ἐνεστώς.

Ὅριστικῆ	Ἑποτακτικῆ	Προστακτικῆ	Μετοχῆ
παιδεύ-ω	παιδεύ-ω	—	ὁ παιδεύων
παιδεύ-εις	παιδεύ-ης	παίδευ-ε	
παιδεύ-ει	παιδεύ-ῃ	ᾧς παιδεύ-ῃ	ἡ παιδούουσα
παιδεύ-ομεν	παιδεύ-ωμεν	—	
παιδεύ-ετε	παιδεύ-ητε	παιδεύ-ετε	τὸ παιδεύον
παιδεύ-ουσι (ν)	παιδεύ-ουσι (ν)	ᾧς παιδεύ-ουσι (ν)	

β'. Παρατατικός

(Μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ)

ἐπαίδευ-ον, ἐπαίδευ-ες, ἐπαίδευ-ε (ν)
ἐπαιδεύ-ομεν, ἐπαιδεύ-ετε, ἐπαιδεύ-ον

γ'. Ἀόριστος

Ὁριστική	Ὑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἐπαίδευ-σα	παιδευ-σω	—	ὁ παιδευ-σας
ἐπαίδευ-σας (σες)	παιδευ-σης	παίδευ-σον (σε)	
ἐπαίδευ-σεν(ν)	παιδευ-ση	ἄς παιδευση ἢ παιδευ-σασα	
ἐπαιδευ-σαμεν	παιδευ-σωμεν	—	
ἐπαιδευ-σατε	παιδευ-σητε	παιδευσατε τὸ παιδεῦ-σαν	
ἐπαίδευ-σαν	παιδευ-σωσι(ν)	ἄς παιδευ-σωσι(ν)	

δ'. Μέλλων διαρκῆς ε'. Μέλλων στιγμιαίος
 (Μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ)

θὰ παιδευῶ	θὰ παιδευῶ
θὰ παιδεύῃς	θὰ παιδεύῃς
θὰ παιδεύῃ	θὰ παιδεύῃ
θὰ παιδεύωμεν	θὰ παιδεύωμεν
θὰ παιδεύητε	θὰ παιδεύητε
θὰ παιδεύουν	θὰ παιδεύωσι(ν)

στ'. Παρακείμενος

Ὁριστική	Ὑποτακτική	Προστακτική
ἔχω παιδεύσει	ἔχω παιδεύσει	
ἔχεις παιδεύσει	ἔχῃς παιδεύσει	
ἔχει παιδεύσει	ἔχῃ παιδεύσει	
ἔχομεν παιδεύσει	ἔχωμεν παιδεύσει	
ἔχετε παιδεύσει	ἔχητε παιδεύσει	
ἔχουσι παιδεύσει	ἔχωσι παιδεύσει	
	ἢ	

ἔχω πεπαιδευμένον	ἔχω πεπαιδευμένον	ἔχε πεπαιδευμένον
ἔχεις πεπαιδευμένον	ἔχῃς πεπαιδευμένον	ἄς ἔχῃ πεπαιδευμένον
ἔχει πεπαιδευμένον	ἔχῃ πεπαιδευμένον	—
ἔχομεν πεπαιδευμένον	ἔχωμεν πεπαιδευμένον	ἔχετε πεπαιδευμένον
ἔχετε πεπαιδευμένον	ἔχητε πεπαιδευμένον	ἄς ἔχωσι πεπαιδευμένον
ἔχουσι πεπαιδευμένον	ἔχωσι πεπαιδευμένον	—

Μετοχὴ παρακειμένου· ὁ ἔχων πεπαιδευμένον, ἢ ἔχουσα πεπαιδευμένον, τὸ ἔχον πεπαιδευμένον.

ζ'. Ὑπερσυντέλικος

(Μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ)

εἶχον παιδεύσει, εἶχες παιδεύσει, εἶχε παιδεύσει
 εἶχομεν παιδεύσει, εἶχετε παιδεύσει, εἶχον παιδεύσει

ἦ

εἶχον πεπαιδευμένον, εἶχες πεπαιδευμένον, εἶχε πεπαιδευμένον
 εἶχομεν πεπαιδευμένον, εἶχετε πεπαιδευμένον, εἶχον πεπαιδευμένον

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

α'. (Ἐνεστώς).

Ὅριστικὴ	Ὑποτακτικὴ	Προστακτικὴ	Μετοχὴ
παιδεύ-ομαι	παιδεύ-ωμαι	—	ὁ παιδευ-όμενος
παιδεύ-εσαι	παιδεύ-ησαι	παιδεύ-ου	ἡ παιδευ-ομένη
παιδεύ-εται	παιδεύ-ηται	ᾶς παιδεύ-ηται	—
παιδευ-όμεθα	παιδευ-ώμεθα	—	τὸ παιδευ-όμενον
παιδεύ-εσθε	παιδεύ-ησθε	παιδεύ-εσθε	—
παιδεύ-ονται	παιδεύ-ωνται	ᾶς παιδεύ-ωνται	—

β'. Παρατατικός.

(Μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ)

ἐπαιδευ-όμην, ἐπαιδεύ-εσο, ἐπαιδεύ-ετο,
 ἐπαιδευ-όμεθα, ἐπαιδεύ-εσθε, ἐπαιδεύ-οντο

Ἄοριστος.

Ὅριστικὴ	Ὑποτακτικὴ	Προστακτικὴ	Μετοχὴ
ἐπαιδεύ-θην	παιδευ-θῶ	—	ὁ παιδευ-θείς
ἐπαιδεύ-θης	παιδευ-θῆς	παιδεύ-θητι	ἡ παιδευ-θείσα
ἐπαιδεύ-θη	παιδευ-θῆ	ᾶς παιδευθῆ	—
ἐπαιδεύ-θημεν	παιδευ-θῶμεν	—	τὸ παιδευ-θέν
ἐπαιδεύ-θητε	παιδευ-θῆτε	παιδεύ-θητε	—
ἐπαιδεύ-θησαν	παιδευ-θῶσι (ν)	ᾶς παιδευ-θῶσι	—

δ'. Μέλλων διαρκῆς

ε'. Μέλλων στιγμιαῖος

(Μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ)

θα̂ παιδεύωμαι
 θα̂ παιδεύησαι
 θα̂ παιδεύηται
 θα̂ παιδεύομεθα
 θα̂ παιδεύησθε
 θα̂ παιδεύονται

θα̂ παιδευθῶ
 θα̂ παιδευθῆς
 θα̂ παιδευθῆ
 θα̂ παιδευθῶμεν
 θα̂ παιδευθῆτε
 θα̂ παιδευθῶσι(ν)κ.τ.λ.

στ'. Παρακείμενος

Ὅριστικῇ
 ἔχω παιδευθῆ
 ἔχεις παιδευθῆ
 ἔχει παιδευθῆ
 ἔχομεν παιδευθῆ
 ἔχετε παιδευθῆ
 ἔχουσι παιδευθῆ

Ἑποτακτικῇ
 ἔχω παιδευθῆ
 ἔχης παιδευθῆ
 ἔχη παιδευθῆ
 ἔχομεν παιδευθῆ
 ἔχητε παιδευθῆ
 ἔχουσι παιδευθῆ

Προστακτικῇ

εἶμαι πεπαιδευμένος
 εἶσαι πεπαιδευμένος
 εἶναι πεπαιδευμένος
 εἶμεθα πεπαιδευμένοι
 εἶσθε πεπαιδευμένοι
 εἶναι πεπαιδευμένοι

ὡς ἐν τῇ ὀριστικῇ

ἔσω πεπαιδευμένος
 ἄς εἶναι πεπαιδευμένος

ἔστε πεπαιδευμένοι
 ἄς εἶναι πεπαιδευμένοι

Μετοχὴ παρακειμένου ὁ πεπαιδευμένος, ἡ πεπαιδευμένη, τὸ πεπαιδευμένον.

ζ'. Ἑπερσυντέλικος
 (Μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ).

εἶχον πεδευθῆ,
 εἴχομεν παιδευθῆ.

εἶχες παιδευθῆ,
 εἶχετε παιδευθῆ,

εἶχε παιδευθῆ
 εἶχον παιδευθῆ.

ἦμην πεπαιδευμένος
 εἶμεθα πεπαιδευμένοι,

ἦσο πεπαιδευμένος
 ἦσθε πεπαιδευμένοι,

ἦτο πεπαιδευμένος
 ἦσαν πεπαιδευμένοι.

ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

§ 170. Εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ ῥήματος παιδεύω, εἶδομεν ὅτι ὁ μὲν ἐνεστώς, παρατατικός καὶ ἀόριστος ἐκφέρονται διὰ μιᾶς λέξεως καὶ διὰ τοῦτο λέγονται **μονολεκτικοὶ χρόνοι** ὡς

Ἔνεσ.

Παρατ.

Ἀόριστος

παιδεύω

ἐπαίδευον

ἐπαίδευσα.

Ὁ δὲ μέλλων, παρακειμένος καὶ ὑπερσυντέλικος ἐκφέρονται διὰ δύο λέξεων καὶ διὰ τοῦτο λέγονται **περιφραστικοὶ χρόνοι** ὡς

Μελ. διαρκῆς,

Μέλ. στιγμ.,

Παρακ.

Ἵπερσ.

Ἐνεργητικὴ Φωνή.

θά παιδεύω,

θά παιδεύσω,

ἔχω παιδεύσει,

εἶχον παιδεύσει

ἢ

ἢ

ἔχω πεπαιδευ-
μένονεἶχον πεπαιδευ-
μένον.

Παθητικὴ Φωνή.

θά παιδεύομαι,

θά παιδευθῶ,

ἔχω παιδευθῆ,

εἶχον παιδευθῆ

εἶμαι πεπαιδευ-
μένος,ἦμην πεπαι-
δευμένος.

§ 171. Σχηματίζονται δὲ οἱ περιφραστικοὶ χρόνοι ὡς ἑξῆς :
α'. Ὁ διαρκῆς μέλλων σχηματίζεται μὲ τὸ μόριον **θά** καὶ μὲ τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ ἐνεστώτος.

β'.) Ὁ στιγμιαίος μέλλων σχηματίζεται μὲ τὸ μόριον **θά** καὶ μὲ τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ ἀορίστου.

γ'.) Ὁ ἐνεργητικὸς παρακειμένος σχηματίζεται μὲ τὸ ῥήμα **ἔχω** καὶ ἢ μὲ τὸ **γ'**. πρόσωπον τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ἀορίστου, ὅτε τὸ **η** γίνεται εἰ ἢ μὲ τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμέ-

νου. Ὁ δὲ παθητικὸς παρακείμενος σχηματίζεται ἢ μὲ τὸ ῥῆμα ἔχω καὶ τὸ γ'. πρόσωπον τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ἀορίστου ἀνευ ὑπογραφῆς ἢ μὲ τὸ ῥῆμα εἶμαι καὶ τὴν μετοχὴν αὐτοῦ.

δ.) Ὁ ὑπερσυντέλικος σχηματίζεται, ὅπως ὁ παρακείμενος, ἀλλ' ἀντὶ ἔχω καὶ εἶμαι, λαμβάνει τοὺς παρατατικούς εἶχον καὶ ἦμην.

§ 172. Τὰ ῥήματα ἔχω καὶ εἶμαι, τὰ ὅποια χρησιμεύουν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν περιφραστικῶν χρόνων, ὀνομάζονται **βοηθητικά**: κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς :

ΟΡΙΣΤΙΚΗ

α'. ἔχω

Ἐνεστώς

Ὅριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἔχω	ἔχω	—	
ἔχεις	ἔχῃς	ἔχε	ὁ ἔχων
ἔχει	ἔχῃ	ἄς ἔχῃ	
ἔχομεν	ἔχωμεν	—	ἡ ἔχουσα
ἔχετε	ἔχητε	ἔχετε	
ἔχουσι(ν)	ἔχωσι(ν)	ἄς ἔχωσι(ν)	τὸ ἔχον.

Παρατατικός

εἶχον, εἶχες, εἶχε(ν)· εἶχομεν, εἶχετε, εἶχον.

β'. εἶμαι

Ἐνεστώς

Ὅριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
εἶμαι	εἶμαι	—	ὄν
εἶσαι	εἶσαι	ἔσο	οὔσα
εἶναι	εἶναι	ἄς εἶναι	

εἴμεθα	εἴμεθα	—	
εἶσθε	εἶσθε	ἔστε	ὄν
εἶναι	εἶναι	ᾶς εἶναι	ᾶς

Παρατατικός

ἦμην, ἦσο, ἦτο. ἦμεθα, ἦσθε, ἦσαν.

GYMN. 88. Διάκρινον τοὺς περιφραστικούς χρόνους τῶν ῥημάτων μιᾶς σελίδος τοῦ ἀναγνωστικοῦ σου βιβλίου.

Δυνητικοὶ τύποι.

Σημ. Τὸ ῥῆμα παιδεύω ἔχει καὶ ἄλλους τινὰς τύπους, οἱ ὅποιοι ὀνομάζονται **δυνητικοὶ τύποι**.

Ἐὰν ἔζη ὁ πατήρ, θὰ ἐπαίδευε τὰ τέκνα του. Ἐὰν εἶχον πόρους, θὰ ἐπαιδευόμην περισσότερο.

Ἐνεργητικοί.

Παρατατικός

θὰ ἐπαίδευον,	θὰ ἐπαίδευες,	θὰ ἐπαίδευε(ν)
θὰ ἐπαιδευόμην,	θὰ ἐπαιδεύετε,	θὰ ἐπαίδευον.

Παρακείμενος

θὰ εἶχον πεπαιδευμένον, θὰ εἶχες πεπαιδευμένον, θὰ εἶχε πεπαιδευμένον
θὰ εἴχομεν πεπαιδευμένον, θὰ εἴχετε πεπαιδευμένον, θὰ εἶχον πεπαιδευμένον.

Παθητικοί.

Παρατατικός

θὰ ἐπαιδευόμην,	θὰ ἐπαιδεύεσο,	θὰ ἐπαιδεύετο,
θὰ ἐπαιδευόμεθα,	θὰ ἐπαιδεύεσθε,	θὰ ἐπαιδεύοντο.

Παρακείμενος

θὰ ἦμην πεπαιδευμένος, θὰ ἦσο πεπαιδευμένος, θὰ ἦτο πεπαιδευμένος.

θὰ ἦμεθα πεπαιδευμένοι, θὰ ἦσθε πεπαιδευμένοι, θὰ ἦσαν πεπαιδευμένοι.

ΣΗΜ. Ὁ ἐνεστώς, ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς προσλαμβάνοντες ἔμπροσθεν τὸ εἶθε νὰ σχηματίζουσι τύπους τινάς, οἵτινες ὑπάρχονται εἰς ἰδιαιτέραν ἔγκλισιν ὀνομαζομένην εὐκτικήν· ὡς

Ἐνεστ. εἶθε νὰ παιδεύω, εἶθε νὰ παιδεύης, εἶθε νὰ παιδεύῃ κτλ.

Παρατ. εἶθε νὰ ἐπαίδευον, εἶθε νὰ ἐπαίδευες κτλ.

Ἀόρ. εἶθε νὰ παιδεύσω, εἶθε νὰ παιδεύσης κτλ.

Παρακ. εἶθε νὰ ἔχω πεπαιδευμένον, εἶθε νὰ ἔχῃς πεπαιδευμένον κτλ.

Α Υ Ξ Η Σ Ι Σ

Ἐνεστ.

Παρατ.

Ἀόρ.

παιδεύω

ἐπαίδευον

ἐπαίδευσα

παιδεύομαι

ἐπαιδευόμην

ἐπαιδεύθην

§ 173. Εἰς τὸν παρατατικὸν καὶ ἀόριστον τῆς ὀριστικῆς τὰ ῥήματα τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ συμφώνου προσλαμβάνουσιν ἐν ἀρχῇ ἓν ε τὸ ὁποῖον λέγεται **συλλαβικὴ αὐξησης**.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ ρ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὐξησην διπλασιάζουσι τὸ ρ ὡς ράπτω, ἔρραπτον, ρίπτω, ἔρριπτον, ἔρριψα κτλ.

Ἐνεστ.

Παρατ.

Ἀόρ.

ἀκούω,

ἤκουον,

ἤκουσα,

ἐλπίζω,

ἤλπιζον

ἤλιψα,

§ 174. Τὰ ῥήματα τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ φωνήεντος εἰς τὸν παρατατικὸν καὶ ἀόριστον τῆς ὀριστικῆς τρέπουσι τὸ ἀρκτικὸν φωνήεν ὡς ἐξῆς :

τὸ	α	εἰς	η	ὡς	ἀγοράζω — ἠγόραζον
»	ε	»	η	»	ἐλπίζω — ἤλπιζον
»	ο	»	ω	»	ὀνομάζω — ὠνόμαζον

τὸ	αι	εἰς	η	αἰσθάνομαι—ἡσθιανόμην
»	οι	»	ω	οἰκτίρω — ὄκτιρον
»	αυ	»	ηυ	αὐξάνω — ἠύξανον
»	ευ	»	ηυ	εὐχομαι — ἠυχόμεν

Σημ. Τὰ ῥήματα ἔχω, ἐλίσσω, ἔλκω, ἐθίζω, ἔπομαι καὶ ἐργάζομαι τρέπουν τὸ εἰς εἰ καὶ ὄχι εἰς ἠ ὡς εἶχον, εἶλισσον, εἶλκον, εἶθιζον, εἶλόμην, εἶργαζόμεν.

GYMN. 89. Γράψε τὸ ἀ' πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Βασιλεύω, θερμαίνω, ῥίπτω, βρέχω, ἐθίζω, ἀγωνίζομαι, αἰσθάνομαι, γυμνάζομαι, λευκαίνω, ὀδεύω, πείθω, δητορεύω, σημαίνω, οἰκτίρω, μολύνω, ἔλαφρύνω, βαδίζω, θέλω, (ἤθελον), καίω, χρησιμεύω, αὐξάνω, ὁμοιάζω, ὑβρίζω, ἐορτάζω, (ἐώρταζον), δεικνύω, λαμβάνω, ζηλεύω, ῥαπίζω, ἐγγέχω.

τρέχω,	ἔτρεχον,	περι-τρέχω,	περιέτρεχον,
βαίνω,	ἔβαινον,	κατα-βαίνω,	κατέβαινον,
ἀκούω,	ἤκουον	ὑπακούω,	ὑπήκουον.

§ 175. Τὰ ῥήματα τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἔμπροσθεν πρόθεσιν, ἦτοι εἶναι σύνθετα μετὰ προθέσεων, λαμβάνουσι τὴν αὐξήσιν μετὰ τὴν πρόθεσιν.

§ 176. Τὸ τελικὸν φωνῆεν τῶν προθέσεων, πρὸ τῆς αὐξήσεως ἀποβάλλεται ἐκτὸς τῶν προθέσεων πρὸ καὶ περί, αἱ ὁποῖαι φυλάττουσι τὸ **ο** καὶ **ι** ὡς

καταγράφω, κατέγραφον, διαγράφω, διέγραφον,
ἀλλὰ περιγράφω, περιέγραφον, προγράφω, προέγραφον.

GYMN. 90. Γράψον τὸ ἀ' πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν ἐξῆς συνθέτων ῥημάτων.

Κατ-σκευάζω, ἀποκαλύπτω, ἀπ-αλλάττω, ἐξ-αφανίζω, ἐγ-χειρίζω, (ἐν), συγ-χέω, (σύν), δια-χωρίζω, συν-αθροίζω, προβλέπω, ἀνα-τέλλω, περι-τειχίζω, προσ-φέρω, μετα-βάλλω, ἀμφι-βάλλω, περι-εργάζομαι, προσ-ελκύω, συλλέγω, (συν), ἐν-οχλῶ, (ἠνώχλουν), παρα-φυλλάττω,

ἐγκατα-λείπω, συγ-κρίνω, (συν), ἐκ-πληρώνω, ὑπο-θέτω, ὑπερ-έχω, κατα-γράφω, συγ-γράφω, (συν), συ-στέλλω, (συν), ἀν-ορθῶ (ἠνώρθουν), ἐξ-αλείφω.

ΑΝΑΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ

Ὁ πατήρ μου εἶναι πεπαιδευμένος.

§ 177. Τὰ ῥήματα τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ ἀπλοῦ συμφώνου ἐκτὸς τοῦ ρ, εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ἐπαναλαμβάνουσι τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον μεθ' ἑνὸς ε.

§ 178. Ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ ῥήματος μεθ' ἑνὸς ε ἰσχυρίζεται **ἀναδιπλασιασμός**.

§ 179. Ἀναδιπλασιασμόν λαμβάνουσι καὶ ὅσα ῥήματα ἀρχίζουσι ἀπὸ δύο σύμφωνων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον εἶναι ἄφωνον, τὸ δὲ δευτέρον ὑγρόν· ὡς

γράφω, γεγραμμένος, βλάπτω, βεβλαμμένος.

§ 180. Ὅσα ῥήματα δὲν λαμβάνουσι ἀναδιπλασιασμόν, λαμβάνουσι εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου μόνον αὐξησιν συλλαβικὴν ἢ χρονικὴν· ὡς

ἴπιτω	—	ἐοριμένος
κίτιζω	—	ἐκτισμένος
ξηραίνω	—	ἐξηραμένος
ἀγαπῶ	—	ἠγαπημένος
ὀρίζω	—	ὀρισμένος

§ 181. Ὅταν τὸ ῥήμα ἀρχῆται ἀπὸ θ, φ, χ, εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμόν τρέπεται τὸ μὲν θ εἰς τ, τὸ δὲ φ εἰς π καὶ τὸ χ εἰς

κ. ὡς θάπτω, τεθαμμένος· φονεύω, πεφονευμένος· χωρίζω, κεχωρισμένος.

GYMN. 91. Ἐκ τῶν ἐξῆς παρακειμένων γράφων χωριστὰ α'. τοὺς ἔχοντας ἀναδιπλασιασμόν, β'. τοὺς ἔχοντας συλλαβικὴν αὔξησιν καὶ γ'. τοὺς ἔχοντας χρονικὴν αὔξησιν.

Δεδεμένος (δένω), βεβιασμένος (βιάζω), ἐζωγραφημένος (ζωγραφῶ), ἠναγκασμένος (ἀναγκάζω), ἀνεπτυγμένος (ἀναπτύσσω), βεβλαμμένος (βλάπτω), ἐρρανετισμένος (ἐραντίζω), ἠλειμμένος (ἀλείφω), τεθαμμένος (θάπτω), ἀπεσταλμένος (ἀποστέλλω), διεφθαρμένος (διαφθείρω), συνηθροισμένος (συναθροίζω), ὑπογεγραμμένος (ὑπογράφω), ἐξεσμένος (ξέω), πεπατημένος (πατῶ), ἠτοιμασμένος (ἐτοιμάζω), κεκοσμημένος (κοσμῶ) πεφωτισμένος (φωτίζω), κεχωρισμένος (χωρίζω), ἠσχολημένος (ἀσχολοῦμαι), τεθραμμένος (τρέφω).

PIZA, ΚΑΤΑΛΗΞΙΣ, ΧΑΡΑΚΤΗΡ

τρέχ-ω, τρέχ-εις, τρέχ-ει, τρέχ-ομεν κτλ.

§ 182. Εἰς τὰ ῥήματα τὸ μὲν ἀμετάβλητον μέρος αὐτῶν κατὰ τὸν σχηματισμὸν ὀνομάζεται, ὡς καὶ εἰς τὰ ὀνόματα, **ρίζα** ἢ **θέμα**, τὸ δὲ μεταβαλλόμενον ὀνομάζεται **κατάληξις**· ὡς εἰς τὸ ῥῆμα τρέχω·

τὸ μὲν **τρέχ** εἶναι ἢ **ρίζα** τὸ δὲ **ω**, **εις**, **ει**, εἶναι **κατάληξις**.

§ 183. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται **χαρακτήρ**.

§ 184. Ὅσα ῥήματα ἔχουσι **χαρακτήρα** φωνῆεν, λέγονται **φωνηεντόληκτα**· ὡς **λύ-ω** βασιλεύ-ω κτλ.

§ 185. Ὅσα ῥήματα ἔχουσι **χαρακτήρα** σύμφωνον, λέγονται **συμφωνόληκτα**· ὡς **διώκω**, **στέλλω** κτλ.

GYMN. 92. Γράφον τὰς κατάληξεις τοῦ ἐνεστώτος, τοῦ παρατατικού καὶ τοῦ ἀορίστου, τοῦ ῥήματος παιδεύω.

GYMN. 93. Σχημάτισον ὅλους τοὺς χρόνους τῶν ἑξῆς φωνηεντο-
λήκτων ὀημάτων.

Κολακεύω, κολακεύομαι, λούω, λούομαι, ἀκούω, ἀποκρούω, ἀπο-
κρούομαι, κωλύω, κωλύομαι, δακρύω, μηνύω, θραύω, θραύομαι,
κλείω, νηστεύω, φονεύω, φονεύομαι, ἔλκω, θεραπεύω, τοξεύω, ἐπι-
στεύομαι, πταίω, ἐνδύομαι.

GYMN. 94. Τρέψον εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν τὰς ἑξῆς προτάσεις.

Ὁ πονηρὸς κολακεύει πάντα. — Ὁ ἀνόητος κολακεύεται εὐκόλως.
— Μὴ ἐμπιστεύου εἰς τὸν κόλυκα. — Ὁ καλὸς πατὴρ πιστεύει τὸν
υἱόν. — Ἐγὼ συμβουλεύσει τὸν υἱόν μου νὰ ὑπακούῃ πάντοτε εἰς τὸν
μεγαλύτερον. — Θὰ νηστεύσω διὰ νὰ ἐξομολογηθῶ καὶ κοινωνήσω. —
Ὁ ἱατρὸς ἐθεράπευσε τὸν ἀσθενῆ. — Ὁ ἀσθενὴς ἐθεραπεύθη πλέον ὑπὸ
τοῦ ἱατροῦ. — Ἱατρὲ, θεράπευσον τὸν ἀσθενῆ. Ἦκουσα τὸν κώδωνα,
ὅτα ἔκρουε καὶ εὐθύς ἐπορεύθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ὅτε ἔκρουσας τὸν κώδωνα, ἤμην ἐνδεδυμένος. — Κλείσον τὴν
θύραν. — Ἡ ὕαλος εἶναι τεθραυσμένη. — Ἡ πέριξ θηρεύεται ὑπὸ τοῦ
κυνηγοῦ. — Ὁ σήμερον πλούσιος ἴσως αὔριον πτωχεύση. — Ὁ ποιμὴν
τὴν ἀνοιξιν κουρεύει τὸ πρόβατον.

Σχηματισμὸς τοῦ ῥήματος

τρίβω

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Ἐνεστώσ

Ἐπισημική	Ἐπισημική	Προσημική	Μετοχή
τρίβω	τρίβω	—	ὁ τρίβων
τρίβεις κτλ.	τρίβης κτλ.	τρίβε κτλ.	κτλ.

Παρατατικός

ἔτριβον, ἔτριβες κτλ.

Ἀόριστος

Ἐπισημική	Ἐπισημική	Προσημική	Μετοχή
ἔτριψα	τρίψω	—	ὁ τρίψας
ἔτριψας κτλ.	τρίψης κτλ.	τρίψον κτλ.	κτλ.

Μέλλων διαρκῆς

θα τρίβω

θα τρίβης κτλ.

Μέλλων στιγμιαῖος

θα τρίψω, θα τρίψης κτλ.

Παρακείμενος

Ἐπισημική	Ἐπισημική	Προσημική	Μετοχή
ἔχω τρίψει	ἔχω τρίψει	—	ὁ ἔχων
ἢ	ἢ	ἔχε τετριμμένον	τετριμμένον
ἔχω τετριμμένον,	ἔχω τετριμμένον	κτλ.	κτλ.

Ἐπερσυντέλικος

εἶχον τρίψει, εἶχες τρίψει κτλ.

ἢ εἶχον τετριμμένον, εἶχες τετριμμένον κτλ.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ἐνεστώς

Ἐπισημική	Ἐπισημική	Προσημική	Μετοχή
τριβῶμαι	τριβῶμαι	—	
τριβεσαι κτλ.	τριβησαι κτλ.	τριβου κτλ.	ὁ τριβόμενος κτλ.

Παρατατικός

ἔτριβόμην, ἔτριβεσο κτλ.

Ἀόριστος

Ἐπισημική	Ἐπισημική	Προσημική	Μετοχή
ἔτριψθην	τριψθῶ	—	
ἔτριψθης κτλ.	τριψθῆς κτλ.	τριψθητι	ὁ τριψθείς κτλ.

Μέλλον διαρκῆς

Μέλλον στιγμιαίος

θὰ τριβῶμαι, θὰ τριβησαι κτλ. θὰ τριψθῶ, θὰ τριψθῆς κτλ.

Παρακείμενος

Ἐπισημική	Ἐπισημική	Προσημική	Μετοχή
ἔχω τριψθῆ	ἔχω τριψθῆ	—	
ἦ	ἦ	ἔσο τετριμμένος κτλ.	ὁ τετριμμένος κτλ.
εἶμαι τετριμμένος	εἶμαι τετριμμένος κτλ.		

Ἐπερσυντέλικος

εἶχον τριψθῆ εἶχες τριψθῆ κτλ.

ἦ

ἦμην τετριμμένος, ἦσο τετριμμένος κτλ.

§ 186. Τὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι **χαρακτῆρα π, β, φ**, ὀνομάζονται **χειλοσφωνόληκτα** ὡς τριβῶ, τρέφω, ἀλείφω.

§ 187. Ὁ χαρακτήρ τῶν χειλοσφωνολήκτων ῥημάτων πάσχει τὰς ἐξῆς μεταβολάς :

α') Ὅταν εὑρεθῆ πρὸ τοῦ σ τῶν καταλήξεων συγχωνεύεται μετ' αὐτοῦ εἰς ψ ὡς

τριβῶ, ἔτριψα, (ἔτριψα) — γράφω, ἔγραψα (ἔγραψα).

β') Ὄταν εὔρεθῆ ἢ πρὸ τοῦ **μ**, τρέπεται εἰς **μ** ὡς τριβῶ, τετριμμένος (τετριβμένος)—γράφω γεγραμμένος (γεγταφμένος).

γ') Ὄταν εὔρεθῆ ἢ πρὸ τοῦ **θ**, τρέπεται εἰς **φ** ὡς τριφῶ, ἐτριφθην, (ἐτριβθην), τριφθῶ (τριβθῶ).

§ 108. Εἰς τὰ χειλεοφωνόληκτα ῥήματα ἀνήκουν καὶ ἔσονται ἄλλοι εἰς **πτω** ὡς καλύπτω (καλύβ), ἀόρ. ἐκάλυφα, παρ. κεκαλυμμένος.

GYMN. 95. Σχημάτισον κατὰ τὸ τριβῶ καὶ τριβομαι τὰ ἑξῆς ῥήματα :

Ἄλειφω, λείπω, πέμπω, βλάπτω, ῥίπτω, σέπτομαι, γράφω.

GYMN. 96. Τρέψον εἰς ἐνικὸν ἄριθμὸν τὰς ἑξῆς προτάσεις :

Διατρέψαμεν πολὺν χρόνον εἰς περιπάτους.—Αἱ κακαὶ συναναστροφαὶ πάντοτε ἔβλαψαν, βλάπτουσι καὶ θὰ βλάπτουσιν.—Ὅτε ἤμεθα μικροί, ἔσκεπτόμεθα πάντοτε περὶ παιγνιδίων· τώρα δὲ ἔχομεν ἐγκαταλείψει ταῦτα καὶ σκεπτόμεθα περὶ μαθημάτων.—Αἱ γλαῦκες τὴν ἡμέραν δὲν βλέπουσι.—Τὰ σώματα τῶν γαλῶν καλύπτονται ὑπὸ τριχῶν μαλακῶν.—Πολλάκις οἱ λύκοι κατέστρεψαν ποίμνια.—Αἱ πεδιάδες καὶ τὰ ὄρη ἐκαλύφθησαν ὑπὸ χιόνων.—Ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν.—Αἱ χελιδόνες τρέφονται διὰ μικρῶν ἐντόμων.—Αἱ νυκτερίδες τὸν χειμῶνα εἶνε κεκρυμμένοι.—Οἱ σκάπτοντες λάκκον ἄλλου θάπτουσιν ἑαυτούς.—Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν νυκτερίδων εἶναι κεκαλυμμένοι ὑπὸ τριχῶν.—Γράψατέ ὀρθῶς τὰ γυμνάσματα.—Ἐχομεν ἐγκαταλειφθῆ ὑπὸ τῶν φίλων.—Τὰ ἐνδύματα εἶναι ἐρραμμένα.

Σχηματισμὸς τοῦ ῥήματος.

διώκω.

ENERGHTIKON

Ὁριστικὴ	Ἑποτακτικὴ	Προστακτικὴ	Μετοχὴ
διώκω	διώκω	—	
διώκεις κτλ.	διώκης κτλ.	δίωκε κτλ.	ὁ διώκων

Παρατατικὸς

ἔδιωκον, ἐδίωκες, ἐδίωκε κτλ.

Ἄοριστος			
Ἄοριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἔδιώξα	διώξω	—	ὁ διώξας
ἔδιώξας κτλ.	διώξης κτλ.	διώξον κτλ.	
	Μέλλων διαρκῆς		Μέλλων στιγμιαῖος
θὰ διώκω, θὰ διώκης κτλ.		θὰ διώξω, θὰ διώξης κτλ.	

Παρακείμενος

Ἄοριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἔχω διώξει	ἔχω διώξει	—	ὁ ἔχων
ἢ	ἢ	ἔχε δεδιωγμένον	δεδιωγμένον
ἔχω δεδιωγμένον	ἔχω δεδιωγμένον	κτλ.	

Ἑπερσυντέλικος

εἶχον διώξει, εἶχες διώξει κτλ.
ἢ
εἶχον δεδιωγμένον, εἶχες δεδιωγμένον κτλ.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ἐνεστώς			
Ἄοριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
διώκομαι	διώκωμαι	—	ὁ διωκόμενος
διώκεσαι κτλ.	διώκησαι κτλ.	διώκον κτλ.	
			Παρατατικός

ἔδιωκόμην, ἔδιώκεσο κτλ.

Ἄοριστος

Ἄοριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἔδιώχθην	διωχθῶ	—	ὁ διωχθεὶς
ἔδιώχθης κτλ.	διωχθῆς κτλ.	διώχθητε κτλ.	
	Μέλλων διαρκῆς		Μέλλων στιγμιαῖος
θὰ διώκωμαι, θὰ διώκησαι κτλ.		θὰ διωχθῶ, θὰ διωχθῆς κτλ.	

Παρακείμενος

Ὅριστική	Ὑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἔχω διωχθῆ	ἔχω διωχθῆ	—	
ἦ	ἦ	ἔσο δεδιωγμένος,	ὁ δεδιωγμένος
εἶμαι δεδιωγμένος	εἶμαι δεδιωγμένος κτλ.		

Ὑπερσυντέλικος

εἶχον διωχθῆ, εἶχες διωχθῆ κτλ.

ἦ

ἦμην δεδιωγμένος, ἦσο δεδιωγμένος κτλ.

§ 189. Τὰ ῥήματα τὰ ἑποῖα ἔχουσι χαρακτήρα **κ, γ, χ**, ὀνομάζονται **οὐρανισκοφωνόληκτα**· ὡς πλέκω, πνίγω, βρέχω.

Ὁ χαρακτήρ τῶν οὐρανισκοφωνολήκτων ῥημάτων πάσχει τὰς ἐξῆς μεταβολάς.

α') Ὄταν εὐρεθῆ πρὸ τοῦ **σ** τῶν καταλήξεων, συγχωνεύεται μετ' αὐτοῦ εἰς **ξ**· ὡς

πλέκω, ἔπλεξα, (ἔπλεκσα), διώκω, ἐδίωξα (ἐδίωκσα).

β') Ὄταν εὐρεθῆ πρὸ τοῦ **μ**, τρέπεται εἰς **γ**· ὡς πεπλεγμένος (πεπλεκμένος), δεδιωγμένος (δεδιωκμένος).

γ') Ὄταν εὐρεθῆ πρὸ τοῦ **θ** τρέπεται εἰς **χ**· ὡς ἐπλέχθην (ἐπλέκθην)—ἐδιώχθην (ἐδιώκθην).

§ 190. Εἰς τὰ οὐρανισκοφωνόληκτα ἀνήκουσι καὶ τὰ λήγοντα εἰς **σσω** ἢ εἰς **ττω**· καὶ μερικὰ εἰς **ζω**· ὡς

κηρύττω ἢ κηρύσσω (κηρυκ) ἐκήρυξα, κηκηρυγμένος, ἐκηρύχθην στηρίζω (στηριγ) ἔστηρίξα, ἔστηρίχθην, ἔστηριγμένος.

GYMN. 97. Σχημάτισον κατὰ τὸ διώκω καὶ διώκομαι τὰ ἐξῆς ῥήματα. Πλέκω, βρέχω, πνίγω, πράττω, φυλάττω, ταράττω, στηρίζω.

GYMN. 98. Τρέψον τὰ ῥήματα τῶν ἐξῆς προτάσεων εἰς παρατατικὸν καὶ εἰς ἀόριστον.

Ὁ ἵππος τρέχει.—Οἱ στρατιῶται καταδιώκουσι τοὺς ληστές.—Ὁ ἄτακτος διαταράτει τὴν ἡσυχίαν.—Εἰς τὰς φυλακὰς φυλάττονται οἱ ἐγκληματῆται.—Οἱ σπόγγοι συλλέγονται ὑπὸ τῶν δυτῶν.—Ὁ κήρυξ κηρύττει.—Στηρίζομαι ἐπὶ τῆς ἐλικρινείας σου.

Σχηματισμός τοῦ ῥήματος

πειθω

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Ἐνεστώς

Ἐπισημική	Ἐπισημική	Προσημική	Μετοχή
πειθω	πειθω	—	ὁ πείθων
πειθεῖς κτλ.	πειθῆς κτλ.	πειθε κτλ.	

Παρατατικός

ἔπειθον, ἔπειthes, ἔπειθε, κτλ.

Μέλλων διαρκῆς

Μέλλων στιγμιαίος

θά πείθω, θά πείθῃς, κτλ.

θά πείσω, θά πείσῃς κτλ.

Ἀόριστος

Ἐπισημική	Ἐπισημική	Προσημική	Μετοχή
ἔπεισα	πείσω	—	
ἔπεισας κτλ.	πείσῃς κτλ.	πείσον κτλ.	ὁ πείσας

Παρακείμενος

Ἐπισημική	Ἐπισημική	Προσημική	Μετοχή
ἔχω πείσει	ἔχω πείσει	—	
ἢ	ἢ	ἔχε πεπεισμένον	ὁ ἔχων
ἔχω πεπεισμένον	ἔχω πεπεισμένον	—	πεπεισμένον

Ἐπερουντέλικος

εἶχον πείσει, εἶχες πείσει κτλ.

ἢ

εἶχον πεπεισμένον. εἶχες πεπεισμένον κτλ.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ἐνεστώς

Ὀριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
πείθομαι	πείθωμαι	—	
πείθεσαι κτλ.	πείθησαι	πείθου κτλ.	ὁ πειθόμενος

Παρατατικός

ἐπειθόμεν, ἐπείθεσο, ἐπείθετο κτλ.

Ἀόριστος

Ὀριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἐπίσθην,	πεισθῶ	—	
ἐπίσθης κτλ.	πεισθῆς κτλ.	πεισθητι κτλ.	ὁ πεισθείς

Μέλλων διαρκῆς

Μέλλων στιγμιαίος

θα πείθωμαι, θα πείθησαι κτλ. θα πεισθῶ, θα πεισθῆς κτλ.

Παρακείμενος

Ὀριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἔχω πεισθῆ	ἔχω πεισθῆ	—	
ἦ	ἦ	ἔσο πεπεισμένος	πεπεισμένος
εἶμαι πεπεισμένος	εἶμαι πεπεισμένος κτλ.		

Ἑπερσυντέλιος

εἶχον πεισθῆ, εἶχες πεισθῆ κτλ.

ἦ

ἦμην πεπεισμένος, ἦσο πεπεισμένος κτλ.

§ 191. Τὰ ῥήματα τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτῆρα, τ, δ, θ, ὀνομάζονται ὀδοντοφωνόληκτα· ὡς πλάττω, πείθω, ἄδω κτλ.

Ὁ χαρακτήρ τῶν ὀδοντοφωνολήκτων ῥημάτων πάσχει τὰς ἐξῆς μεταβολάς.

α'. Ὄταν εὗρεθῆ πρὸ τοῦ σ τῶν καταλήξεων, ἀποβάλλεται.

ὡς

πείθω, ἔπεισα (ἔπειθσα)

β'. Ὄταν εὗρεθῆ πρὸ τοῦ θ, τρέπεται εἰς σ' ὡς

ἔπεισθην (ἔπειθθην)

γ'. Ὄταν εὗρεθῆ πρὸ τοῦ μ, τρέπεται εἰς σ ὡς

πεπεισμένους (πεπειθμένους)

Εἰς τὰ ὀδοντοφωνόληκτα ῥήματα ἀνήκουσι καὶ τὰ πλεῖστα τῶν εἰς ζω' ὡς

δικάζω (δικαδ) ἐδίκασα, ἐδικάσθην, δεδικασμένος.

Σημ. Τὰ εἰς ιζω ῥήματα γράφονται μὲ ἰ ἐκτὸς τοῦ δ α ν ε ἰ ζ ω, ἄθροίζω, κατακλύζω, καὶ γογγύζω.

GYMN. 99. Κατὰ τὸ πείθω καὶ πείθομαι σχημάτισον τὰ ἐξῆς ῥήματα.

*Ἀλέθω, διαψεύδω, διαψεύδομαι, πλάττω, (ῥίζα πλάτ.) ἐργάζομαι ἐτοιμάζω, δανείζω.

GYMN. 100. Τρέψον τὰ ῥήματα τῶν ἐξῆς προτάσεων εἰς μέλλοντα καὶ εἰς παρακείμενον.

Οὐδέποτε ψεύδομαι.— Σεῖς ἐργάζεσθε.— Ὁ ἵππος βαδίζει.— Ἐσφράγισα τὴν ἐπιστολήν.— Συναθροίζομεθα εἰς τὸ σχολεῖον.— Ἐκ τῶν μετάλλων κατασκευάζονται πολλά.— Ὁ καλὸς ἀνὴρ ἀγωνίζεται γενναίως.— Πιέζομαι ὑπὸ τῆς πείνης.— Ἀναγνωρίζω τὸν φίλον.— Θαυμάζομεν τοὺς ἥρωας.

Σχηματισμὸς τοῦ ῥήματος

ἀγγέλλω

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Ἐνεστῶς

Ὅριστική.

ἀγγέλλω
ἀγγέλλεις κτλ.

Ὑποτακτική.

ἀγγέλλω
ἀγγέλλης κτλ.

Προστακτική.

—
ἀγγελλε κτλ.

Μετοχή.

ὁ ἀγγέλλων

Παρατατικός

ἤγγελλον, ἤγγελλες, ἤγγελλε κτλ.

Ἄοριστος

Ἄοριστική

Ἐποτακτική

Προστακτική

Μετοχή

ἤγγεῖλα

ἄγγεῖλω

—

ἤγγεῖλας κτλ.

ἄγγεῖλῃς κτλ.

ἄγγεῖλον κτλ.

ὁ ἄγγεῖλας

Μέλλων διαρκῆς

Μέλλων στιγμιαῖος

θα ἄγγεῖλλω, θα ἄγγεῖλῃς

θα ἄγγεῖλω, θα ἄγγεῖλῃς

Παρακείμενος

Ἄοριστική

Ἐποτακτική

Προστακτική

Μετοχή

ἔχω ἄγγεῖλει

ἔχω ἄγγεῖλει

ἔχε ἠγγελμένον

ὁ ἔχων

ἢ

ἢ

—

ἔχω ἠγγελμένον

ἔχω ἠγγελμένον

ἠγγελμένον

Ἐπερσυντέλικος

εἶχον ἄγγεῖλλει, εἶχες ἄγγεῖλει κτλ.

ἢ

εἶχον ἠγγελμένον, εἶχες ἠγγελμένον κτλ.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ἐνεστώς

Ἄοριστική

Ἐποτακτική

Προστακτική

Μετοχή

ἄγγελλομαι

ἄγγελλομαι

—

ἄγγελλεσαι κτλ.

ἄγγελλῃσαι κτλ.

ἄγγελλου κτλ.

ὁ ἄγγελόμενος

Παρατατικός

ἠγγελλόμην, ἠγγέλλεσο, ἠγγέλλετο κτλ.

Ἄοριστος

Ἄοριστική	Ἐποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἠγγέλθην	ἄγγελθῶ	—	—
ἠγγέλθης κτλ.	ἄγγελθῆς κτλ.	ἄγγέλθητι κτλ.	ἄγγελθεις
Μέλλων διαρκῆς		Μέλλων στιγμιαίος	
θά ἄγγέλλωμαι,	θά ἄγγέλλῃσαι	θά ἄγγελθῶ,	θά ἄγγελθῆς κτλ.

Παρακείμενος

Ἄοριστική	Ἐποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἔχω ἄγγελθῆ	ἔχω ἄγγελθῆ	—	—
ἦ	ἦ	ἔσο ἠγγελμένος	ὁ ἠγγελμένος
εἶμαι ἠγγελμένος, εἶσαι ἠγγελμένος κτλ.			

Ἐπερσυντέλικος

εἶχον ἄγγελθῆ, εἶχες ἄγγελθῆ κτλ.

ἦ

ἦμην ἠγγελμένος, ἦσο ἠγγελμένος κτλ.

§ 192. Τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι χαρακτηῖρα **λ, μ, ν, ρ**, λέγονται **ὑγρόληκτα**· ὡς στέλλω, διαμένω, μένω, δέρω.
 κρίνω, ἄορ. ἔκρινα, ἔκρινας, ἔκρινε κτλ.
 δέρω, ἄορ. ἔδειρα, ἔδειρας, ἔδειρε κτλ.

§ 193. Ὁ ἄοριστος τῶν ὑγρόληκτων ἔχει τὰς καταλήξεις
α, ας, ε, αμεν, ατε, αν, ἀντι σα, σας, σε, σαμεν,
σατε, σαν.

ψάλλω, παρατ. ἔψαλλον, ἄορ. ἔψαλα
 στέλλω, παρατ. ἔστελλον, ἄορ. ἔστειλα

§ 194. Τὰ εἰς **λλω** ῥήματα γράφονται μὲ δύο **λ** (ἐκτὸς τοῦ θέλω καὶ ὀφείλω) μόνον εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ εἰς τὸν παρατατικόν, εἰς δὲ τοὺς ἄλλους χρόνους ἀποβάλλουσι τὸ ἐν **λ**.

μαραίνω, ἐμάρανα
 ξηραίνω, ἐξήρανα

§ 195. Τὰ εἰς **αινω** ῥήματα γράφονται μὲ **αι** (ἐκτὸς τοῦ μένω) καὶ φυλάττουσι τὸ **ι** τῆς διφθόγγου μόνον εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ εἰς τὸν παρατατικόν.

στέλλω   ἄορ. ἔστειλα
 ἀγγέλω   ἄορ. ἠγγειλα.

§ 106. Ὅσα ὑγρόληκτα ῥήματα ἔχουσι πρὸ τοῦ χαρακτηῆρος εὖ τρέπουσι τοῦτο εἰς τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον εἰς εἰ.

GYMN. 101. Σχημάτισον τὸν ἐνεργητικὸν ἀόριστον τῶν ἐξῆς ῥημάτων :

Μένω, διαμένω, ὑφαίνω, γλυκαίνω, λευκαίνω, θερμαίνω, σημαίνω, στέλλω, ψάλλω, φθείρω, ἐκτείνω, κλίνω, μολύνω, σπείρω, ἀναστέλλω, καταισχύνω, παροξύνω, διευθύνω.

§ 197. Τὰ ὑγρόληκτα ῥήματα τὰ ἔχοντα θέμα μονοσύλλαβον, ὅταν ἔχουσι πρὸ τοῦ χαρακτηῆρος ε ἢ εἰ, τρέπουσι ταῦτα εἰς τὸν παθητικὸν παρακειμένον καὶ εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον εἰς α.

ΣΗΜ. α'. Τὰ ῥήματα κρίνω, κλίνω, πλύνω καὶ τείνω, ἀποβάλλουν τὸ ν' εἰς τὸν παθ. ἄορ. καὶ παρακειμένον· ὡς ἐκρίθην κεκριμένος.

ΣΗΜ. Ὅσα ῥήματα λήγουν εἰς αἰνω καὶ ὕνω εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ παθ. παρακειμένου τὸ ν πρὸ τοῦ μ τῆς καταλήξεως τρέπουν εἰς σ· ὡς μολύνω—μολυσμένος, ὑφαίνω—ὑφασμένος.

ΣΗΜ, γ'. Τὰ ῥήματα ξηραίνω, ὀξύνω, αἰσχύνω, μαραίνω καὶ πικραίνω τὸ ν πρὸ τοῦ μ τὸ κάμνουν ὄχι σ ἀλλὰ μ· ὡς ξηραίνω—ξηραμμένος, ὀξύνω—ὀξυμμένος κτλ.

GYMN. 102.—Ἀνιῶγραφον τὰς ἐξῆς μετοχὰς τῶν παρακειμένων γράφων πλησίον καὶ τὸν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς ὡς

μεμολυσμένος   μολύνομαι

Ἐσταλμένος, ἐσφαλμένος, κεκλιμένος, κεκριμένος, διεφθαρμένος, ἐκτεταμένος, ἐξηραμμένος, κατησχυμένος, ἠγγελμένος, ἐσπαρμένος, μεμολυσμένος, ὑφαρμένος, σεσημασμένος, τεθερμασμένος, δεδαρμένος, πεπλατυσμένος, πεποικιλμένος, πεπλυμένος.

GYMN. 103. Σχημάτισον εἰς ὅλους τοὺς χρόνους τὰ ἐξῆς ὑγρόληκτα ῥήματα :

Στέλλω, μαραίνω, κρίνω, (ἄορ. παθ. ἐκρίθην), ἐκτείνω (ἄορ. ἐξετάθην) διευθύνω, ψάλλω, μολύνω.

GYMN. 104 Τρέψον τὰ ῥήματα τῶν ἑξῆς προτάσεων εἰς ἄοριστον, εἰς μέλλοντα καὶ εἰς παρακείμενον.

Ἄδικος δικάσει.—Τὸ ἄνθος μαραίνειται.—Σημαίνει ὁ κώδων.
Ἡ μήτηρ ὑφαίνει.—Ἄνθος ἀνατέλλει.—Ἡ ἑφημερίς ἀναγγέλει
χαροποιά.—Πλῦνε τὰς χεῖράς σου.—Ἄνθος σπείρει.—Οἱ δίκαιοι
εὐφραίνονται.—Ἄνθος δέρεται.—Στέλλω ἐπιστολήν.—Ἐν τῇ ἐκ-
κλησίᾳ ψάλλομεν.

ΟΙ ΔΕΥΤΕΡΟΙ ΑΟΡΙΣΤΟΙ

(1). Ἐνεργητικοί.

§ 198. Ὁ ἐνεργητικὸς ἄοριστος συμφωνοκλήτων τινῶν ῥημάτων λήγει εἰς **ΟΝ, ΕΣ, Ε,** κτλ. ἀντὶ νὰ λήγη εἰς **σα, σας, σε (ν)** κτλ. ἤτοι ἔχει εἰς τὴν ὀριστικὴν τὰς καταλήξεις τοῦ παρατακικοῦ. Ὁ ἄοριστος οὗτος λέγεται **ἐνεργητικὸς δεύτερος ἄοριστος.**

μανθάνω ἄορ. β'. **ἔμαθον**

Ἄοριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἔμαθ-ον	μάθ-ω	μάθε	
ἔμαθ-ες	μάθ-ης	—	μαθ-ὼν
ἔμαθ-ε	μάθ-η	ἄς μάθη	
ἔμαθ-ομεν	μάθ-ωμεν		μαθ-οῦσα
ἔμαθ-ετε	μάθ-ητε	μάθ-ετε	
ἔμαθ-ον	μάθ-ωσι	ἄς μάθ-ωσι (ν)	μαθ-ὼν

GYMN. 105. Κατὰ τὸ ἔμαθον κλίνε τοὺς ἑξῆς ἄοριστούς :

Εἶδον (βλέπω), ὑπ. ἴδω, προστ. (ιδέ), εὗρον (εὐρίσκω, προστ. εὐρέ),
ἔφαγον (τρώγω), ἔβαλον (βάλλω), ἤμαρτον (ἁμαρτάνω), ἦλθον (ἔρχομαι
πρόστ. ἔλθέ), εἶπον (λέγω πρόστ. εἶπε) ἔλαβον (λαμβάνω), ἀπέκαμον
(ἀποκάμνω), ἔπεσον (πίπτω), ἔπιον (πίνω), ἔτυχον (τυγχάνω), ἔπαθον
(πάσχω), ἔλιπον (λείπω), ἀπέθανον (ἀποθνήσκω).

(2). Ὁ παθητικὸς

ἀπαλλάττομαι—ἄορ. ἀπηλλάγην
στέλλομαι—ἄορ. ἐστάλην

§ 199. Ὁ παθητικὸς ἀόριστος συμφωνολήκτων τινῶν ρημάτων λήγει εἰς **ην, ης, η** κτλ. ἀντὶ νὰ λήγη εἰς **θην, θης, θη** κτλ. Ὁ ἀόριστος οὗτος λέγεται **παθητικὸς δευτέρος ἀόριστος**.

γράφομαι ἀόρ. ἐγράφην

Ὅριστική	Ὑποτακτική	Προσιακτική	Μετοχή
ἐγράφ-ην	γράφω		
ἐγράφ-ης	γράφ-ῆς	γράφηθι	γραφείς
ἐγράφ-η	γράφ-ῆ	ἄς γράφῃ	
ἐγράφ-ημεν	γράφ-ῶμεν	—	γραφεῖσα
ἐγράφ-ητε	γράφ-ῆτε	γράφ-ητε	γραφέν
ἐγράφ-ησαν	γράφ-ῶσι(ν)	ἄς γραφῶσι(ν)	

ΣΗΜ. Ὅσα ῥήματα ἔχουσι πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος ε, ῆ ει, ῆ τρέπουσι ταῦτα εἰς τὸν παθ. ἀόριστον β' εἰς α ὡς στέλλω ἀόρ. ἐστάλην—φθείρω ἀόρ. ἐφθάρην—τήκω, ἀόρ. ἐτάκην.

GYMN. 106. Κατὰ τὸ ἐγράφην σχηματίσον τοὺς ἐξῆς παθητικοὺς β'. ἀορίστους.

Ἐβράχην (βρέχω), ἐβάφην (βάπτω), ἐδάρην (δέρω), ἐτάφην (θάπτω), ἐκλάπην (κλέπτω, συνεπλάκην (συμπλέκω), ἐπνίγην (πνίγω), ἐρράφην (ῥάπτω), ἐστράφην (στρέφω), ἐτράφην (τρέφω), ἐσπάρην (σπείρω), ἐσκάφην (σκάπτω), ἐτάκην (τήκω), ἐφθάρην (φθείρω), ἐξεπλάγην (ἐκπλήττω).

GYMN. 107. Τὰ εἰς ἐνεστώτα χρόνον ῥήματα τοῦ ἐξῆς διηγήματος τρέψον εἰς ἀόριστον.

Ὁ Δημήτριος ἀπολύεται τὸ Σάββατον ἐκ τοῦ σχολείου, ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν του, ὀίπτει τὰ βιβλία του εἰς μίαν γωνίαν, τρώγει· δὲν χάνει οὐδὲ στιγμήν, ἐξέρχεται ἐκ τῆς οἰκίας του, εὐρίσκει τοὺς ὁμήλικάς του· παίζει τὴν σφαῖραν καὶ ἄλλα παιγνίδια μέχρι τῆς ἐσπέρας. Πίπτει εἰς τὴν κλίνην κατάκοπος καὶ ἐγείρεται τὴν Κυριακὴν. Δὲν γράφει οὔτε λαμβάνει εἰς χεῖράς του τὸ βιβλίον μετὰ τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ περιπλέκεται παρ' ὅλας τὰς παρατηρήσεις τῆς μητρὸς του εἰς τὰ παιγνίδια καὶ ἀναβάλλει τὴν μελέτην του διὰ τὴν πρωίαν τῆς Δευτέρας. Ἀλλὰ τὴν Δευτέ-

ραν ὁ Δημήτριος ἐγείρεται ἀργά· μόλις λάβῃ τὸ βιβλίον πρὸς μελέτην, ἀκούει τὸ ὠρολόγιον νὰ σημαίνει τὴν ὥραν τοῦ σχολείου. « Ἄχ! » λέγει καὶ λαμβάνων τὸ χαρτοφυλάκιόν του μεταβαίνει εἰς τὸ σχολεῖον. Τὴν μεσημβρίαν δὲν ἐπιστρέφει. Τὴν δὲ ἐσπέραν βλέπει αὐτὸν ἢ μήτηρ του κατηφῆ καὶ θλίβεται πολὺ. Ὁ καλὸς Δημήτριος σφγαισθάνεται τὸ λάθος, ἐπανορθώνει τὸ παράπτωμά του καὶ γράφει ἄνωθεν τῆς κλίνης μὲ μεγάλα γράμματα· « π ρ ὠ τ ο ν τ ὸ κ α θ ἦ κ ο ν κ αὶ ἔ π ε ι τ α ἢ δ ι α σ κ ἔ δ α σ ι ς ».

ΓΥΜΝ. 108. Τρέψον τὰ ῥήματα τῶν ἐξῆς προτάσεων εἰς ὅλους τοὺς χρόνους.

Ὁ διδάσκαλος διατάσσει καὶ οἱ μαθηταὶ ὑπακούουσιν.— Ὁ ἥλιος θερμαίνει.— Τὰ ἀνθὲ ἐρηθαίνονται.— Ἡ ἄμπελος σκάπτεται.— Ὁ ἀθλητὴς ἀγωνίζεται.— Τὰ νήπια θωπεύονται.— Τί σκέπτεσαι.— Τί πράττεις;— Ἐργάζου.

ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΑ ἢ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ

μελετῶ — μελετά-ω

πλουτῶ — πλουτέ-ω

φανερῶ — φανερό-ω

§ 200. Ἐκ τῶν εἰς ω ῥημάτων : ὅσα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης, δέχονται περισπωμένην καὶ λέγονται **περισπώμενα ῥήματα**.

§ 201. Τὰ περισπώμενα ῥήματα λέγονται καὶ **συνηρημένα**, διότι συναίρουσι τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν α, ε, ο, μετὰ τῶν καταλήξεων τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ.

Σχηματισμός τοῦ ῥήματος

τιμῶ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Ἐνεστώς

τιμῶ	[τιμάω]	τιμῶ	[τιμάω]		
τιμᾶς	[τιμάεις]	τιμᾶς	[τιμάης]	τίμα	[τίμαε]
τιμᾷ	[τιμάει]	τιμᾷ	[τιμάη]	ᾶς τιμᾷ	[τιμάη]
τιμῶμεν	[τιμάομεν]	τιμῶμεν	[τιμάωμεν]		
τιμᾶτε	[τιμάετε]	τιμᾶτε	[τιμάητε]	τιμᾶτε	[τιμάετε]
τιμῶσι	[τιμάουσι]	τιμῶσι	[τιμάωσι]	ᾶς τιμῶσι	[τιμάωσι]

Μετοχή Ἐνεστώτος ὁ τιμῶν (τιμάων), ἡ τιμῶσα (τιμάουσα), τὸ τιμῶν (τιμάον).

Παρατατικός

ἔτιμῶν (ἔτιμαον), ἔτιμας (ἔτίμαες), ἔτιμα (ἔτίμαε).
ἔτιμῶμεν (ἔτιμάομεν), ἔτιμᾶτε (ἔτιμάετε), ἔτιμῶν (ἔτίμαον).

Ἄδριστος

ἔτιμησα, ἔτιμησας κτλ.

Μέλλον διαρκῆς

Μέλλον στιγμιαῖος

θα τιμῶ, θα τιμᾶς κτλ.

θα τιμήσω, θα τιμήσης κτλ.

Παρακείμενος

ἔχω τιμήσει, ἔχεις τιμήσει, ἔχει τιμήσει, κτλ. ἢ ἔχω τετιμημένον, κτλ.

Ἐπερουντέλιος

εἶχον τιμήσει, εἶχες τιμήσει κτλ. ἢ εἶχον τετιμημένον κτλ.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ὄριστική	Ἑποτακτική	Προστακτική
-τιμῶμαι (τιμάομαι)	τιμῶμαι (τιμάωμαι)	
-τιμᾶσαι (τιμάεσαι)	τιμᾶσαι (τιμάησαι)	τιμῶ (τιμάου)
-τιμᾶται (τιμάεται)	τιμᾶται (τιμάηται)	ἄς τιμᾶται (τιμάηται)
-τιμώμεθα (τιμάομεθα)	τιμώμεθα (τιμάομεθα)	
τιμᾶσθε (τιμάεσθε)	τιμᾶσθε (τιμάησθε)	τιμᾶσθε (τιμάεσθε)
τιμῶνται (τιμάονται)	τιμῶνται (τιμάωνται)	ἄς τιμῶνται (τιμάωνται)

Μετοχή ἐνεστωτος ὁ τιμώμενος (τιμάομενος), ἢ τιμωμένη (τιμαομένη), τὸ τιμώμενον (τιμάομενον).

Παρατατικός.

ἐτιμώμην (ἐτιμαόμην), ἐτιμᾶσο (ἐτιμάεσο), ἐτιμᾶτο (ἐτιμάετο),
ἐτιμώμεθα (ἐτιμαόμεθα), ἐτιμᾶσθε (ἐτιμάεσθε), ἐτιμῶντο (ἐτιμάοντο).

Ἄοριστος.

ἐτιμήθην, ἐτιμήθης κτλ.

Μέλλων διαρκῆς

θα τιμῶμαι, θα τιμᾶσαι κτλ.

Μέλλων στιγμιαῖος

θα τιμηθῶ, θα τιμηθῆς κτλ.

Παρακείμενος.

ἔχω τιμηθῆ, ἔχεις τιμηθῆ, κτλ. ἢ εἶμαι τετιμημένος κτλ.

Ἑπερσυντέλικος

εἶχον τιμηθῆ, εἶχες τιμηθῆ κτλ. ἢ ἦμην τετιμημένος.

ΣΗΜ. Τὸ ῥῆμα ζῶ κλίνεται ἐν τῷ ἐνεστωτί καὶ παρατατικῷ ὡς

ἔξῃς :

ζῶ	ζῶ	—	ὁ ζῶν
ζῆς	ζῆ	ζῆθι	ἢ ζῶσα
ζῆ	ζῆ	ἄς ζῆ (ζήτω)	
ζῶμεν	ζῶμεν	—	
ζῆτε	ζῆτε	ζῆτε	
ζῶσι (ν)	ζῶσι (ν)	ἄς ζῶσι (ν)	τὸ ζῶν

Παρατατικός.

ἔζων, ἔζης, ἔζη, ἔζῶμεν. ἐζῆτε, ἔζων

ΓΥΜΝ. 109. Κατὰ τὸ τιμῶ καὶ τιμῶμαι σχημάτισον καὶ τὰ ἑξῆς ῥήματα εἰς τὸν ἔνεστῶτα καὶ εἰς τὸν παρατατικόν :

Ἄγαπῶ, νικῶ, νικῶμαι, δαπανῶ, κοιμῶμαι.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

Φιλῶ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Ἐνεστῶς

Ὅριστική		Ὑποτακτική		Προστακτική	
φιλῶ	(φιλέω)	φιλῶ	(φιλέω)	—	
φιλεῖς	(φιλέεις)	φιλήῃς	(φιλέῃς)	φίλει	(φίλειε)
φιλεῖ	(φιλέει)	φιλήῃ	(φιλέῃ)	ἄς φιλήῃ	(φιλέῃ)
φιλοῦμεν	(φιλέομεν)	φιλῶμεν	(φιλέωμεν)		
φιλεῖτε	(φιλέετε)	φιλήῃτε	(φιλέῃτε)	φιλεῖτε	(φιλέετε)
φιλοῦσι	(φιλέουσι)	φιλῶσι	(φιλέωσι)	ἄς φιλῶσι	(φιλέωσι)

Μετοχὴ ἔνεστῶτος ὁ φιλῶν (φιλέων), ἡ φιλοῦσα (φιλέουσα), τὸ φιλοῦν (φιλέον).

Παρατατικὸς

ἐφίλουν (ἐφίλειον), ἐφίλεις (ἐφίλειες), ἐφίλει (ἐφίλειε).

ἐφιλοῦμεν (ἐφιλέομεν), ἐφιλεῖτε (ἐφιλέετε), ἐφίλουν (ἐφίλειον).

Ἄόριστος

ἐφίλησα, ἐφίλησας κτλ.

Μέλλον διαρκῆς

Μέλλον στιγμιαῖος

θὰ φιλῶ, θὰ φιλήῃς κτλ.

θὰ φιλήσω, θὰ φιλήσῃς κτλ.

Παρακείμενος

ἔχω φιλήσει, ἔχεις φιλήσει κτλ. ἢ ἔχω περιλημμένον κτλ.

Ἑπερσνντέλικος

εἶχον φιλήσει, εἶχες φιλήσει κτλ. ἢ εἶχον πεφιλημένον

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ἑνεστῶς

Ὀριστική

Ἑποτακτική

Προστακτική

φιλοῦμαι (φιλέομαι)	φιλῶμαι (φιλέωμαι)	
φιλεῖσαι (φιλέεσαι)	φιλήσαι (φιλέησαι)	φιλοῦ (φιλέου)
φιλεῖται (φιλέεται)	φιλήται (φιλέηται)	ἄς φιλήται (φιλέηται)
φιλούμεθα (φιλεόμεθα)	φιλώμεθα (φιλεώμεθα)	
φιλεῖσθε (φιλέεσθε)	φιλήσθε (φιλέησθε)	φιλεῖσθε (φιλέεσθε)
φιλοῦνται (φιλέονται)	φιλῶνται (φιλέωνται)	ἄς φιλῶνται (φιλέωνται)

Μετοχή ἐνεστῶτος ὁ φιλούμενος (φιλεόμενος), ἡ φιλουμένη (φιλεομένη), τὸ φιλούμενον (φιλεόμενον).

Παρατατικός

ἐφιλούμην (ἐφιλεόμην), ἐφιλεῖσο (ἐφιλέεσο), ἐφιλεῖτο (ἐφιλέετο),
ἐφιλούμεθα (ἐφιλεόμεθα), ἐφιλεῖσθε (ἐφιλέεσθε), ἐφιλοῦντο (ἐφιλέοντο).

Ἄοριστος

ἐφιλήθην, ἐφιλήθης κτλ.

Μέλλων διαρκῆς

Μέλλων στιγμιαῖος

θα φιλῶμαι, θα φιλήσαι κτλ.

θα φιληθῶ, θα φιληθῆς κτλ.

Παρακείμενος

ἔχω φιληθῆ, ἔχεις φιληθῆ κτλ. ἢ ἤμην πεφιλημένος κτλ.

Ἑπερσνντέλικος

εἶχον φιληθῆ, εἶχες φιληθῆ κτλ. ἢ ἤμην πεφιλημένος κτλ.

GYMN. 110. Κατὰ τὸ φιλῶ καὶ φιλοῦμαι σχηματίσων καὶ τὰ ἐξῆς ῥήματα εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ εἰς τὸν παρατατικόν :

Πωλῶ, τιμωροῦμαι, ποιῶ, ἐκτελῶ, τυραννῶ, φιλονεικῶ, χειροστονοῦμαι, χορηγῶ, ὠφελοῦμαι, περιπατῶ.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

Πληρῶ (πληρώνω γεμίζω)

Ἐνεστώς.

Ὅριστική		Ἐποτακτική		Προστακτική
πληρῶ	(πληρώω)	πληρῶ	(πληρώω)	
πληροῖς	(πληρόεις)	πληροῖς	(πληρόης)	πλήρου (πλήροε)
πληροῖ	(πληρόει)	πληροῖ	(πληρόη)	ἄς πληροῖ (πληρόη)
πληροῦμεν	(πληρόομεν)	πληρῶμεν	(πληρόωμεν)	
πληροῦτε	(πληρόετε)	πληρῶτε	(πληρόητε)	πληροῦτε (πληρόετε)
πληροῦσι	(πληρόουσι)	πληρῶσι	(πληρόωσι)	ἄς πληρῶσι (πληρόωσι)

Μετοχή ἔνεστώτος ὁ πληρῶν (πληρόων), ἡ πληροῦσα (πληρόουσα), τὸ πληροῦν (πληρόον).

Παρατατικός

ἐπλήρουν (ἐπλήροον), ἐπλήρους (ἐπλήροες), ἐπλήρου (ἐπλήροε),
ἐπληροῦμεν (ἐπληρόομεν), ἐπληροῦτε (ἐπληρόετε), ἐπλήρουν (ἐπλήροον).

Ἄοριστος

ἐπλήρωσα, ἐπλήρωσας, ἐπλήρωσε κτλ.

Μέλλον διαρκῆς

Μέλλον στιγμιαῖος

θὰ πληρῶ, θὰ πληροῖς κτλ.

θὰ πληρώσω, θὰ πληρώσης κτλ.

Παρακείμενος

ἔχω πληρώσει, ἔχεις πληρώσει κτλ. ἢ ἔχω πεπληρωμένον κτλ.

Ἐπερσυντέλικος

εἶχον πληρώσει, εἶχες πληρώσει κτλ. ἢ εἶχον πεπληρωμένον κτλ.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ἐνεστῶς.

Ὅριστικὴ	Ὑποτακτικὴ	Προστακτικὴ
πληροῦμαι (όμαι)	πληρῶμαι (όμαι)	
πληροῦσαι (όσαι)	πληρῶσαι (όσαι)	πληροῦ (όου)
πληροῦται (όεται)	πληρῶται (όηται)	ᾶς πληρῶται (όηται)
πληρούμεθα (οόμεθα)	πληρώμεθα (οόμεθα)	—
πληροῦσθε (όεσθε)	πληρῶσθε (όησθε)	πληροῦσθε (όεσθε)
πληροῦνται (όονται)	πληρῶνται (όωνται)	ᾶς πληρῶνται (όωνται)

Παρατατικὸς

ἐπληρούμην (οόμην), ἐπληροῦσο (όεσο), ἐπληροῦτο (όετο), ἐπληρούμεθα (οόμεθα), ἐπληροῦσθε (όεσθε), ἐπληροῦντο (όοντο).

Μετοχὴ ἔνεστῶτος ὁ πληρούμενος (οόμενος), ἡ πληρουμένη (οομένη), τὸ πληρούμενον (οόμενον).

Ἄοριστος

ἐπληρώθην, ἐπληρώθης, ἐπληρώθη κλπ.

Μέλλων διαρκῆς

Μέλλων στιγμιαίος

θὰ πληρῶμαι, θὰ πληρῶσαι κτλ.

θὰ πληρωθῶ, θὰ πληρωθῆς κτλ.

Παρακείμενος

ἔχω πληρωθῆ, ἔχεις πληρωθῆ κτλ. ἢ εἶμαι πεπληρωμένος κτλ.

Ὑπερσυντέλειος

εἶχον πληρωθῆ, εἶχες πληρωθῆ κτλ. ἢ ἦμην πεπληρωμένος κτλ.

GYMN. 111. Κατὰ τὸ πληρῶ καὶ πληροῦμαι κλίνου καὶ τὰ ἐξῆς ῥήματα εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ εἰς τὸν παρατατικόν :

Μισθῶ, ὀχυροῦμαι, χρυσῶ, ὑποδουλῶ, φανερῶ, ἐκριζῶ, σημειοῦμαι.

Σημ. Τὰ εἰς ὧ ῥήματα ἐν τῇ λαλουμένῃ λήγουσιν εἰς ὧ ν ω ὧς σ τ ε φ α ν ὧ ν ω, μ ι σ θ ὧ ν ω κτλ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ

§ 202. Τὰ συνηρημένα ῥήματα ἐκτός τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ ὄλους τοὺς ἄλλους χρόνους σχηματίζουσιν ὅπως καὶ τὰ βαρύτενα.

§ 203. Τὰ συνηρημένα ῥήματα εἰς ὄλους τοὺς χρόνους πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ πάσχουσι τὰς ἐξῆς μεταβολάς :

α') Ὅσα ἔχουσι χαρακτῆρα α, ἐκτείνουσιν αὐτὸ εἰς **η'** ὡς νικάω-ῶ, ἐνίκησα, ἐνικήθην, νενικημένος.

β') Ὅσα ἔχουσιν χαρακτῆρα ε ἐκτείνουσιν αὐτὸ εἰς **η'** ὡς τιμωρέω-ῶ, ἐτιμώρησα, ἐτιμωρήθην, τετιμωρημένος.

γ') Ὅσα ἔχουσι χαρακτῆρα ο ἐκτείνουσι αὐτὸ εἰς **ω'** ὡς μισθώω-ῶ, ἐμισθώσα, ἐμισθώθην, μεμισθωμένος.

ΣΗΜ. α'.) Ἐκ τῶν εἰς αω ὅσα πρὸ τοῦ α ἔχουσι ρ, ι, ἦ ε ἐκτείνουσι τὸ α βραχὺ εἰς α μακρόν, ὡς περάω, ἐπέρασα. Τὰ δὲ ῥήματα γ ε λ ά ω - ῶ, θ λ ά ω - ῶ, κ λ ά ω - ῶ, σ π ά ω - ῶ, ἔ ρ ά ω - ῶ, φυλάττουσι τὸ α βραχὺ εἰς ὄλους τοὺς χρόνους.

ΣΗΜ. β'.) Ἐκ τῶν εἰς έω τὰ ά κ έ ω, ζ έ ω, τ ε λ έ ω, ἐ π α ι ν έ ω καὶ ά φ α ι ρ έ ω φυλάττουσι τὸ ε εἰς ὄλους τοὺς χρόνους ἐκτός τοῦ ά φ η ρ η μέ ν ο ς.

GYMN. 112. Γράφον τὸ α' πληθυντικὸν πρόσωπον ὄλων τῶν χρόνων τῶν ἐξῆς ῥημάτων.

Ἄγανακτῶ, ἀγρυπνῶ, δαπανῶ, τιμωροῦμαι, γελῶ, κτυποῦμαι, ὁμολογῶ, ἀσθενῶ, ὑποδουλῶ, πηδῶ, ἐκδικοῦμαι.

GYMN. 113. Τρέψον εἰς πληθυντ. ἀριθμὸν τὰ ῥήματα τῶν ἐξῆς προτάσεων :

Ὅταν πράττω σφάλμα τι, δὲν θέλω νὰ ἄροῦμαι, ἀλλὰ θὰ τὸ ὁμολογῶ εἰς τοὺς γονεῖς καὶ διδασκάλους μου, οἱ ὅποιοι θὰ μὲ βοηθῶσι νὰ διορθώσω αὐτό.—Μελέτα, γράφε, πρόσεχε καὶ ἐπιμελοῦ ἂν θέλῃς

νά ἐκτελῆς τὸ καθῆκον σου.—Ὁ χρηστὸς ἄνθρωπος πάντας ἀγαπᾷ, οὐδένα μισεῖ οὔτε κακολογεῖ οὔτε ἐνοχλεῖ.—Ὁ τιμῶν τοὺς ἄλλους τιμᾷ ἑαυτὸν.—Μὴ πιστεύης πάντα, ὅστις σε ἐπαινεῖ· διότι πολλάκις ὁ ἄνθρωπος ἄλλα μὲν λέγει, ἄλλα δὲ φρονεῖ.—Ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται, τρέφεται, ζῆ, ἀναπτύσσεται, γηράσκει καὶ ἀποθνήσκει.

Ὁ ζητῶν εὐρίσκει, ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ἐρωτῶν μανθάνει.—Ὅταν βλέπω ἄνθρωπον ἀμαθῆ ἢ ἀπλοῦν, δὲν καταφρονῶ οὐδὲ περιπαίζω αὐτόν, διότι στοχάζομαι, ὅτι καὶ ἐγὼ ἤμην ποτὲ ἀμαθής.

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 204. Τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, τὸ ῥῆμα, ἡ μετοχή, τὸ ἐπίρρημα, ἡ πρόθεσις, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται ὁ λόγος, ὀνομάζονται μέρη τοῦ λόγου.

§ 205. Τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, τὸ ῥῆμα καὶ ἡ μετοχή εἶναι **κλιτά**.

§ 206. Τὸ ἐπίρρημα, ἡ πρόθεσις, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα εἶναι **ἄκλιτα**.

GYMN. 114. Γράφον τὶ μέρος λόγου εἶναι ἐκάστη λέξις τοῦ ἐπομένου διηγήματος ὡς

ζῶα—ὄνομα οὐσιαστικόν.

Μικρὸς τις παῖς ἔβασκε ποτε πολλοὺς βοῦς. Ὁδήγει δὲ αὐτοὺς πάντοτε διὰ πολὺν μακρᾶς ὁράβδου. Ἰδοῦσα τοῦτο μία γραῖα εἶπε πρὸς αὐτό. «ὦ τέκνον μου, κακῶς πράττεις δὲν γνωρίζεις βεβαίως πόσον μέγαν κίνδυνον διατρέχεις καὶ ὡς ἄλλος Ἡρακλῆς πλήττεις τόσον μεγάλην ζῶα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν μόνον δύναται νὰ καταβάλλῃ πολλοὺς ἄνδρας». Τότε ὁ παῖς ἀποκριθεὶς εἶπεν. «ὦ μήτηρ μου, οὐδὲ ὁ Ἡρακλῆς βεβαίως θὰ ἠδύνατο νὰ κυβερνήσῃ αὐτά. ἂν εἶχεν τὸ ἥμισυ τοῦ λογικοῦ, τὸ ὅποιον ἐγὼ ἔχω».

Εἷς φρόνιμος ἀδύνατος νικᾷ πολλοὺς ἰσχυροὺς ἀνοήτους.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

Α Π Λ Η Π Ρ Ο Τ Α Σ Ι Σ

GYMN. 115. Διάκρινον τὸ ὑποκείμεναν καὶ τὸ ῥῆμα τῶν ἑξῆς προτάσεων :

Χριστὸς ἀνέστη.—Ἡ μελέτη ὠφελεῖ.—Ἄς διανεμηθῶσι τὰ χρήματα.—Ὁ μύρμηξ ἐργάζεται.—Ὁ νικητὴς βραβεύεται.—Ὁ κακοῦργος συνελήφθη.—Τὸ θέατρον ἔχει πυρποληθῆ.—Αἱ θύραι ἠνοίχθησαν.—Ὁ ὄυτος φωνάζει.—Αὐτὸ ἀπέρχεται.—Θὰ βελτιωθῆ ὁ Δημήτριος.—Ὁ δειλὸς φοβεῖται.—Τίς θορυβεῖ;—Ἡ τάξις ἀποκατεστάθη.—Ἐθεραπέυθη ὁ ἀσθενής.—Μὴ φοβεῖσθε.—Προσεύχομαι.—Κάθισον.—Ὁμιλοῦμεν.—Ἐργάζου.—Θὰ φάγω.—Μὴ ὀμίλει.

GYMN. 116. Διάκρινον τὸ ὑποκείμενον, τὸ συνδετικὸν καὶ τὸ κατηγορούμενον τῶν ἑξῆς προτάσεων :

Οἱ γονεῖς εἶναι φιλόσταργοι.—Τὸ δένδρον εἶναι ὑψηλόν.—Ὁ λέων εἶναι θηρίον.—Ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι ἀρετή.—Ὁ Θεμιστοκλῆς ὑπῆρξε σωτήρ.—Ὁ Νικόλαος ἔγινε ἐπιμελής.—Ἡ Κρήτη εἶναι νῆσος.—Ὁ Ὀλυμπος εἶναι ὄρος.—Ὀνομάζομαι Μιχαήλ.—Γενοῦ ἐπιμελής.—Ἡ οἰκία ἔμεινεν ἔρημος.—Αἱ θύραι εὐρέθησαν ἀνοικταί.—Θὰ γίνωμεν ναῦται.—Οἱ Σπαρτιαῖται ἦσαν γενναῖοι.—Οἱ ἀστέρες φαίνονται μικροί.

§ 217. Τὸ ὑποκείμενον συμφωνεῖ πάντοτε πρὸς τὸ ῥῆμα κατ' ἀριθμὸν καὶ κατὰ πρόσωπον· ὡς αἱ αἴγες βόσκονται.

GYMN. 117. Ἀντίγραφον τὰς ἑξῆς προτάσεις θέτων τὸ ῥῆμα συμφώνως πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

Ἡμεῖς ἀγοράζω.—Σεῖς πωλῶ.—Ὁ ἥλιος θερμαίνω.—Οἱ λησταὶ κατεδιώχθη.—Τὸ δένδρον θάλλω.—Ὁ κακοῦργος καταδικάζομαι.—Ὁ ἥλιος ἔχω ἀνατείλει.—Σὺ προόδευσα.—Ἡ θύρα ἐκλείσθη.—Ἐκεῖνος εἶπον.—Ὁ φλύαρος εἶμαι ὀχληρὸς.—Ὁ Ἀριστείδης ἤμην δίκαιος.—Τὰ φυτὰ ἐμαράνθη.—Βροχὴ πίπτω.—Αἱ μέλισσαι κεντῶ.—Τὰ ζιζάνια ἐκριζοῦμαι.—Τὰ ἐνδύματα ῥάπτομαι.—Ὁ μαγνήτης ἐλκύω.—Σεῖς βαδίζω.—Τὸ πρόβατον βελάζω.—Ὁ βοῦς μυκῶμαι.—Ἡ προσευχὴ σώζω.—Αἱ οἰκίαι κατέρρευσα.—Ἐκεῖνος ὀμίλουν.—Τὰ φῶα γεννῶμαι.

ΠΕΠΛΑΤΥΣΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ—ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Ἀπλή πρότασις

Ὁ πέτρος γράφει

Τὸ ῥόδον εἶναι εὐώδες.

Πεπλατυσμένη πρότασις

Ὁ Πέτρος γράφει ἐπιστολὴν.

Ὁ Πέτρος γράφει ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πατέρα του,

Ὁ καλὸς Πέτρος γράφει ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πατέρα του.

Τὸ ῥόδον τοῦ Μαΐου εἶναι εὐώδες.

Τὸ ῥόδον τοῦ Μαΐου εἶναι πολὺ εὐώδες.

§ 218. Πᾶσα πρότασις, ἣ ὁποία περιέχει ἐκτὸς τῶν κυρίων ὄρων καὶ ἄλλας λέξεις λέγεται **πεπλατυσμένη πρότασις**.

§ 219. Ὅλαι αἱ ἄλλαι λέξεις ἐκτὸς τῶν κυρίων ὄρων λέγονται **προσδιορισμοί**.

§ 220. Οἱ προσδιορισμοὶ προσδιορίζουν δηλ. ἐξηγοῦν καλύτερον ἢ τὸ ὑποκείμενον ἢ τὸ ῥῆμα ἢ τὸ κατηγορούμενον ἢ ἄλλον προσδιορισμόν.

ΓΥΜΝ. 118. Γράψον χωριστὰ τὰς ἀπλὰς καὶ χωριστὰ τὰς πεπλατυσμένας τῶν ἑξῆς προτάσεων :

Τὰ γράμματα φωτίζουν.—Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν καλόν.—Ὁ χρόνος παρέχεται ταχέως.—Οἱ σκόληκες ζῶσιν ἐν τῇ γῆ.—Ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος ἀποστρέφεται τοὺς κόλακας.—Ὁ ἐπιμελὴς μαθητὴς προσδεύει εἰς τὰ μαθήματα.—Αἱ ἐκκλησίαι εἶναι οἶκος τοῦ Θεοῦ.—Ὁ ἥλιος θερμένει.—Ἡ σταφυλὴ εἶναι καρπός.—Τὸ σῦκον εἶναι γλυκύ.—Ἡ μεσημβρία εἶναι τὸ μέσον τῆς ἡμέρας.—Ὁ ἄρτος εἶναι τροφή τῶν ἀνθρώπων.—Ἡ ἀργία εἶναι μήτηρ τῆς κακίας.—Ὁ οἶνος εἶναι ποτόν.—Ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη.—Ὁ κηπουρὸς φυτεύει.—Ὁ σίδηρος εἶναι μέταλλον.—Ὁ μύρμηξ ἐργάζεται.

ΠΕΠΛΑΤΥΣΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

ΓΥΜΝ. 119. Διάκρινον εἰς τὰς ἑξῆς προτάσεις τοὺς κυρίους ὄρους ἀπὸ τῶν προσδιορισμῶν.

Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα.—Ὁ χρόνος προέρχεται ταχέως.—Οἱ σκώληκες ζῶσιν ἐν τῇ γῆ.—Ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος ἀποστρέφεται τοὺς κόλακας.—Ὁ ἐπιμελής μαθητὴς προοδεύει.—Ἡ ἐκκλησία εἶναι οἶκος Θεοῦ.—Ἡ ἀργία εἶναι μήτηρ πάσης κακίας.—Τὸ δῶρον τοῦτο εἶναι πολύτιμον.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ

Οἱ ἵπποι σύρουσι τὴν ἄμαξαν
 Ὁ κύων διώκει τὸν λαγῶν
 Ὁ ἐργάτης κόπτει ξύλα

§ 221. Τὸ ῥῆμα (σύρουσι, διώκει, κόπτει), τὸ ὁποῖον φανερώνει ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ὀνομάζεται **ἐνεργητικόν**.

§ 222. Τὸ ὄνομα (ἄμαξαν, λαγῶν, ξύλα), τὸ ὁποῖον δέχεται τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὑποκειμένου ὀνομάζεται **ἀντικείμενον**.

§ 223. Τὸ ἀντικείμενον συνήθως τίθεται κατ' αἰτιατικὴν πῶσιν σπανίως δὲ κατὰ γενικὴν ἢ κατὰ δοτικὴν ὡς

Ὁ κτίστης ἔκτισε τὴν οἰκίαν
 Ἐγὼ στεροῦμαι χρημάτων
 Οἱ μαθηταὶ πείθονται τῷ διδασκάλῳ

GYMN. 120. Διάκρινον τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐξῆς προτάσεων :

1) Ὁ Χριστὸς ἀνέστησε τὸν Λάζαρον.—Ἡ ἀπροσεξία βλάπτει τὸν μαθητὴν.—Ἡ γλῶσσα καταστρέφει πολλοὺς.—Ἐκλείσα τὴν θύραν.—Τὴν οἰκίαν φυλάττει ὁ κύων.—Ἡ γάτα συλλαμβάνει τοὺς μῦς.—Τὸ μέλι καὶ τὸν κηρὸν παρέχουσιν αἱ μέλισσαι.—Ἡ γῆ παράγει σίτον.—Ὁ κυβερνήτης ὀδηγεῖ τὸ πλοῖον.

2) Ὁ τυφλὸς στερεῖται τοῦ φωτός.—Ἡ ἡμέρα διαφέρει τῆς νυκτός.—Ἀπέχω τῆς ὀργῆς.—Ἀπομακρύνομαι τῆς πατρίδος.—Ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων.

3) Πείθου τοῖς νόμοις.—Ὁ κόνικλος ὁμοιάζει τῷ λαγῳ.—Ὑπακούεται τοῖς γονεῦσιν.—Ἡ σιγὴ ἀρμόζει τοῖς παισὶ.

GYMN. 121. Ἀπάντησον καταλλήλως εἰς τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις :

1) Τί ἐποίησεν ὁ Θεός ; — Τί ἐξηγεῖ ὁ ἱεροκῆρυξ ; — Τί γεννᾷ ἡ

ἄρνησις ; — Τί φυλάττει ὁ ποιμὴν ; — Τί κατασκευάζει ὁ ὑποδηματοποιὸς ; τί ὁ φαρμακοποιὸς ; τί ὁ κτίστις ; τί ὁ ποιητὴς ; τί ὁ ὑφαντὴς ; τί ὁ ἀνθρακὴς ; τί ὁ κεραμεύς ; Τί σύρουν οἱ ἵπποι ; τί οἱ βόες ; Τί κινεῖ ὁ αἰμὸς ; — Τί πλύνει ἢ πλύντρια ; — Τί γράφομεν τώρα ; Τί κτίζουσιν αἱ χελιδόνες ; — Τί λαμβάνει ὁ ἀσθενής ; — Τίνα ἐπισκέπτεται ὁ ἰατρός ; — Τί ποθεῖ ὁ ἀσθενής ; — Τί περιέχει ἡ θάλασσα ; — Τί παράγει ἡ μηλέα ; τί ἡ σηκῆ ; — Τί σπείρει ὁ γεωργός ; — Τί ἀγαπᾷ ὁ φιλάργυρος ;

2) Τίνων μεταλαμβάνομεν οἱ χριστιανοί ; — Τίνων ἐπιμελεῖται ὁ μαθητὴς ; — Τίνων δεόμεθα ; — Τίνος στερεῖσαι ;

3) Τίτι πιστεύομε ; — Τίτι δὲν ἐμπιστευόμεθα ; — Τίτι ὁμοιάζει ἡ νυκτερίς ;

ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΑΙΤΙΟΝ

Ἄκτωρ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως.

Ἄλαγος διώκεται ὑπὸ τοῦ κυνός.

Τὰ ξύλα κόπτονται ὑπὸ τῶν ἐργατῶν.

§ 224. Τὸ ῥῆμα (ἐφονεύθη, διώκεται, κόπτονται), τὸ ὁποῖον φανερώνει ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει τι ὑπὸ τινος ἄλλου λέγεται **παθητικόν**.

§ 225. Τὸ πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον προξενεῖ τὸ πάθος εἰς τὸ ὑποκείμενον, λέγεται **ποιητικὸν αἷτιον**.

§ 226. Τὸ ποιητικὸν αἷτιον ἐκφέρεται διὰ γενικῆς πτώσεως μετὰ τῆς προθέσεως **ὑπό**.

GYMN. 123. Διάκρινον τὸ ποιητικὸν αἷτιον εἰς τὰς ἐξῆς προτάσεις :

Τὰ νήπια θηλάζονται ὑπὸ τῆς μητρός. — Ἡ ἀηδὼν συνελήφθη ὑπὸ τοῦ ἱέρακος. — Οἱ ἰχθύες συλλαμβάνονται ὑπὸ τῶν ἀλιέων. — Ἡ τυπογραφία ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Γουτεμβεργίου. — Ἡ Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Κολόμβου. — Τὸ Εὐαγγέλιον ἐκηρύχθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων. Ὁ Σωκράτης κατηγορήθη ὑπὸ τῶν μαθητῶν του καὶ κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του. — Ἡ πόλις εἶναι κατεστραμμένη ὑπὸ σεισμοῦ. — Οἱ λησταὶ ἔχουσι διωχθῆ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. — Ὁ κόσμος θὰ κριθῆ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. — Ὁ προδότης μισεῖται ὑπὸ πάντων.

Ἐνεργητικὴ πρότασις

Ὁ μαγνήτης ἔλκει τὸν σίδηρον

Ὁ ἀετὸς συνέλαβε τὴν περιστερὰν.

Παθητικὴ πρότασις

Ὁ σίδηρος ἔλκεται ὑπὸ τοῦ μαγνήτου.

Ἡ περιστερὰ συνελήφθη ὑπὸ τοῦ ἀετοῦ.

§ 227. Ἡ πρότασις, ἣ ὁποία ἔχει ἐνεργητικὸν ῥῆμα, ὀνομάζεται **ἐνεργητικὴ**, ἣ δὲ πρότασις ἣ ὁποία ἔχει παθητικὸν ῥῆμα, ὀνομάζεται **Παθητικὴ**.

§ 228. Πᾶσα ἐνεργητικὴ πρότασις, ὅταν ἔχη ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν δύναται νὰ τραπῇ εἰς παθητικὴν χωρὶς νὰ μεταβληθῇ ἢ ἔννοια αὐτῆς.

GYMN. 123. Τρέφον τὰς ὑπ' ἀριθμὸν (1) ἐνεργητικὰς προτάσεις τοῦ 121 γυμνάσματος εἰς παθητικὰς φυλάττων τὸν ἴδιον χρόνον τοῦ ῥήματος.

GYMN. 124. Τρέφον τὰς παθητικὰς προτάσεις τοῦ 122 γυμνάσματος εἰς ἐνεργητικὰς φυλάττων τὸν ἴδιον χρόνον τοῦ ῥήματος.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΜΠΡΟΘΕΤΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Ὁ Θεὸς ὑπάρχει πανταχοῦ.

Ἡ ὄρνις γεννᾷ ἐν τῇ φωλεᾷ.

Ὁ πατήρ μου θὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σχολεῖον.

§ 229. Τὸ ῥῆμα προσδιορίζεται ἢ δι' ἐπιρρημάτων, τὰ ὁποία λέγονται **ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί**, ἢ διὰ πλαγίων πτώσεων μετὰ προθέσεων, αἱ ὁποῖαι λέγονται **ἐμπρόθετοι προσδιορισμοί**.

GYMN. 125. Διάκρινον τοὺς ἐπιρρηματικούς καὶ ἐμπροθέτους προσδιορισμοὺς τῶν ἐξῆς προτάσεων :

Ἡσθένουν βαρέως ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα. — Μεταβαίνω εἰς τὸν ἀγρὸν. — Πάντοτε ἔρχομαι πρὸς ἐπίσκεψίν σου. — Πολλάκις ἦλθον ἀλλὰ δὲν σὰς εὔρον ἐν τῇ οἰκίᾳ. — Κατέβην χθὲς ἐκ τοῦ χωρίου. — Αἱ νυκτερίδες πετῶσιν ἡσύχως ἐν καιρῷ νυκτός. — Ἡ λέμβος εὐκόλως μὲν κινεῖται ἐν τῇ θαλάσῃ, δυσκόλως δὲ ἐν τῇ ξηρᾷ. — Περὶ τὴν τρίτην

ῶραν ἀνεχώρησα ἐντεῦθεν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου.—Αὔριον πλέον ἐργαζόμεθα.—Τώρα νυστάζω.

GYMN. 126.—Ἀπάντησον εἰς τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις μεταχειριζόμενος ἐμπροσθέντους προσδιορισμούς.

Ποῦ βλέπομεν τοὺς ἀστέρας ;—Πότε βλέπομεν αὐτούς ;—Πόθεν ἔρχεσαι καὶ ποῦ ὑπάγεις ;—Ποῦ ζῶσιν οἱ σκώληκες ;—Πῶς δυνάμεθα νὰ μεταβῶμεν εἰς τὰς νήσους ;—Ποῦ γράφομεν ;—Ποῦ ἐκβάλλουσιν οἱ ποταμοί ;—Περὶ τίνων φροντίζουσιν οἱ γονεῖς ;—Μετὰ τίνος ἐξῆλθες εἰς περίπατον ;—Ὑπὸ τίνων καὶ πρὸς τίνας ἐπωλήθη ὁ Ἰωσήφ ;—Πρὸ πόσον ἐτῶν ἐγεννήθης ;—Παρὰ τίνας λαμβάνεις περισσότερα καλὰ ;—Μετὰ πόσα ἔτη θὰ ἀπολυθῇ ἐκ τοῦ σχολείου ;

GYMN. 127. Γράψον ἀντὶ τῆς—κατάλληλον ἐπίγραμμα ;

Τροπικόν. Ὁ μκθητῆς πρέπει νὰ φέρηται.—Ἀνῆλθον τὴν κλίμακα.—Γράφω τὸ γύμνασμα.—Ὁ Θεὸς κρίνει.—Ἀγωνίζομαι.—Πορεύομαι.—Ὁ κώδων ἤχει.

Χρονικόν. Ὁμιλῶ—τὴν ἀλήθειαν. Ἐχομεν—ἐορτήν. Προσευχόμεθα—εἰς τὸν Θεόν. Ἦλθον—πρὸς συνάντησιν τοῦ—Ἀνῆλθον—τὴν κλίμακα. Ἐξύπνησα.

Τοπικόν. Ἡ Μαγνησία κεῖται—τῆς Σμύρνης, τὸ δὲ Ἰκόνιον—τῆς Σμύρνης. Πᾶν δώρημα τέλειον—καταβαίνει. Ἐπεσε—Ἀνέβη.

Ποσότητος σημαντικόν. Ἡ θύρα ἐκτύπησε.—Ἀνῆλθον—τὴν κλίμακα. Ὁ ὀκνηρὸς ἐργάζεται—καὶ τρώγει. Συνεβούλευσα τὸν ἀμελεῖ.—Ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται—καὶ ἀποθνήσκει.—Ἐγὼ ἀγαπῶ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον.—Ἐπανέλαβα τὸ μάθημα.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ εἶναι μεγάλη.

Ὁ ἀδάμας εἶναι λίθος πολύτιμος.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο υἱὸς τοῦ Φιλίππου.

Ἐνοικιάζω ταύτην τὴν οἰκίαν.

§ 230. Τὸ ὑποκείμενον, τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ἀντικείμενον προσδιορίζονται δι' ὀνομάτων οὐσιαστικῶν, ἢ δι' ἐπιθέτων

ἢ δι' ἀντωνυμιῶν. Οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι ὀνομάζονται γενικῶς **ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοί.**

ΣΗΜ. Οἱ ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ προσδιορίζουσιν ἐνίοτε ἄλλους προσδιορισμούς· ὡς

κατοικῶ μακρὰν τῆς πόλεως ταύτης.

ΓΥΜΝ. 131. Ἀντίγραφον τὰς ἐξῆς προτάσεις θέτων ἀντὶ τῆς—κατάλληλον ὀνομαστικὸν προσδιορισμὸν συμφωνοῦντα πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον κατὰ γένος, κατ' ἀριθμὸν καὶ κατὰ πτώσιν.

Ὁ—Ἀριστείδης ἦτο Ἀθηναῖος. Αἱ—συναναστροφαὶ φθείρουσιν ἦθη—Ὁ κύων εἶναι φύλαξ—. Κατὰ τὴν ὥραν—γράφω τὸ γύμνασμα—. Ὁ—ἄνθρωπος δὲν ἐνθυμεῖται τὸ καλόν—. Οἱ—ἄνθρωποι ἦσαν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐᾶ. Ὁ Δημοσθένης—ἦτο Ἀθηναῖος. Ὁ Ἀλέξανδρος—ἦτο βασιλεὺς. Ὁ σίδηρος εἶναι—μέταλλον. Οὐδεὶς πιστεύει εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Ἐπαμεινώνδας ἦτο—στρατηγός. Ὁ Μενέλαος ἐσώθη ὑπὸ τῆς—Ἀθηνᾶς. Ὁ Πόντος εἶναι—θάλασσα—. Ἡ—ἐφημερὶς ἔχει εἰδήσεις.

ΓΥΜΝ. 132. Ἀντίγραφον τὰς ἐξῆς προτάσεις θέτων ἀντὶ τῆς—κατάλληλον προσδιορισμὸν κατὰ γενικὴν πτώσιν.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἦτο θεά—. Ὁ μὲν Δαρεῖος ἦτο βασιλεὺς—, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος—Μεταβαίνω εἰς τὸ σχολεῖόν—. Ὁ βίος εἶναι πλήρης—. Τὸ μὲν ὕδωρ—εἶναι ἄλμυρόν, τὸ δὲ ὕδωρ—εἶνε γλυκύ—. Ἡ οἰκία—ἐκάθη—Κρατῶ τὰ βιβλία.—Ἡ κόμη εἶναι μεγαλυτέρα.—Τὸ κρέας εἶναι νοστιμώτερον.—Τὸ φῶς εἶναι λαμπρώτερον.

ΓΥΜΝ. 133. Νὰ γίνῃ σύνταξις τῶν ἐξῆς προτάσεων :

Ὁ ἀπαίδεντος εἶναι δυστυχής.—Οἱ μύρμηκες ἐργάζονται.—Ἡ μέθη εἶναι μικρὰ μαγία.—Τὸ κτίριον τοῦτο εἶναι παλαιόν.—Ὁ φιλόπονος καλλιεργεῖ τὸν ἀγρόν.—Τὰ μάλλινα ἐνδύματα εἶναι θερμότερα τῶν βαμβακερῶν ἐνδυμάτων.—Ὁ καλὸς μαθητὴς ἐκτελεῖ προθύμως τὰ χρέη του.—Πάντοτε ὁ ψεύστης καταφρονεῖται ὑπὸ τῶν ἄλλων.—Ἡ οἰκία τοῦ Θεμιστοκλέους εἶναι πολὺ παλαιά.—Πρὸ δύο ἐβδομάδων ἠγόρασα τέσσαρας φιάλας οἴνου.—Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει πανταχοῦ καὶ πάντοτε νὰ προσεύχεται πρὸς τὸν Θεόν.—Πανταχοῦ ἡ σιωπὴ εἶναι στολισμὸς εἰς τὸ νέον.—Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐδίδαξεν ἡμᾶς τὴν μητρικὴν γλῶσσαν.

Τ Ε Λ Ο Σ

024000027894

5

Τιμᾶται Δρχ. 15